

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 798. Kiadóhivatal 706.

Tisza beszámoló!

Budapest, márczius 15.

Befejeződött! Nem a harc, melynek örvényei kavarnak még majd sokáig, emberileg kiszámíthatatlan és beláthatatlan időkre. Hanem a szesszió. Bezáródott annyi ünnepséggel, amennyit gonoszságban egymást támogató, a rosszra egymást biztató elemek csak kifejezni tudnak. Királyi kézirat rekesztette be az ülészakot. Május 5-ikéig csend lesz a parlamenti czirkuszban.

Uy fontos és komoly pillanatokban, amelyeket Tisza és gárdája szeretett volna ünnepélyesnek kinevezni, szokás, hogy a Ház elnöke jelentést tesz mindenről, amit a törvényhozó testület alkotott; arról, hogy milyen munkát végzett s hogy mi sarjadzott ki ezekből az alkotásokból. A politikai lelkiismeretnek megszólalása ez. A szorongó lelkek, amelyekre lidércnyomás nehezül, szavakban keresnek enyhülést, vagy szabadulást.

Tisza is jelentést tett. Figyeljünk a szavakra, amelyek ebben az esetben tetekkel felérnek. Mert valósággal tettek voltak ezek, akármilyen kategóriákba sorozzuk is azokat s ha a poklok tüzeiből fakadtak is forrásaik.

Ennek a beszámolóknak lényegét a léppasszusból is meg lehet érteni, mely úgy szól, hogy ebben a szesszióban mindössze ötvenegy ülést tartott s vala-

mivel több, mint félszáz javaslatot intéztek el. Egy ülésnapra körülbelül egy javaslat esett, köztük nem egy olyan, amelynek komoly parlamenti tárgyalása egymagában annyi napot vett volna igénybe, amennyi nap alatt átgázoltak valamennyin.

De figyeljünk csak, milyen módon számol be lelkiismerete szerint isten és a világ előtt Tisza István:

Megállapodtunk, hogy csuffá teszük azokat, akik azt állították, hogy a parlamentarizmust illuzóriussá teszük. Nem! Ezt a hiedelmet nem hagyhatjuk meg a közvéleményben. Mi igenis — tette hozzá felemelt és lelkesüléstől vibráló hangon — tönkre akartuk tenni a parlamentarizmust oly mértékben, hogy senki se nevezhesse annak többé. Hadd mondja a jövőendő historikusa, hogy volt magyar parlamentarizmus, de mi, akik arra hivatást kaptunk, a nyakára hágtunk és megfojtottuk azt annyi gyönyörűséggel, amennyi tőlünk telt.

Minnek is kell a magyarnak parlamentarizmus? Lám, ha mi nem szöveteztünk volna ellene, akkor győzött volna az a világmozgalom, amelynek lobogójára a demokratikus fejlődés jelszavai vannak írva. Egy csomó ábrándozó, mindig ábrándokat szövő, ugynevezett idealista azt állította, hogy Magyarország népei is érettek már a jogok kiterjesztésére és a modern nemzetek

sorába léphettek. Ilyen gyalázatot nem engedhettünk meg. A mi jelszavunk az volt: „Le a népszabadsággal! Le a demokratikus fejlődéssel!” Mire való az ilyes? Sötétség és maradiság kell ide. Ezt tartogatjuk a magyar nép számára.

Hogy ezt a czélt elérhessük, a parlamenten kívül is akciózt kellett kifejtenünk. Meg kellett változtatnunk az erkölcsi fogalmakat, nehogy valaki azt hihesse, hogy a régi morál van még érvényben. Ezt a törekvésünket, hála a poklokknak és valamennyi sátánjainak, amelyek segítségünkre voltak, teljes siker koronázta. Ma már tudja mindenki ebben az országban, nem immoralitás az, ha az államtól lopott pénzekkel toboroznak össze parlamenti majoritást. Politikai célokra igenis erkölcsös dolog milliókat lopni. A fődolog az, hogy a törvényszék ne engedje meg a bizonyítást, ha számon kéri a közvélemény ezeket a milliókat.

Ezt mind elértük és ma már vannak sokan, akik hisznek abban, hogy a közpénzek eltulajdonítása erény. Hangoztatom, hogy csak annyit tulajdonítottunk el (a régi morállal ellentétben), amennyi éppen elegendő volt a majoritás megalakítására. Sem többet, sem kevesebbet. Ami megmaradt, azt meghagytuk az állampénztárban. Ezt nem azért említem, mintha erénynek tartanám. De hát többre nem volt szükség. Maradjon valami az államnak is.

Az obsitos.

Írta: Móricz Pál.

(Utánnomlás tilos.)

Gyermekesen élénk képzelő tehetségével, amiket átél, amikről csak hallott, időre, helyre, személyekre tekintet nélkül összekavargatta Gáspár apó. Az bizonyos, hogy eléggé káprázatos korszakot küzdött keresztül Szilágyi Gáspár, a vén obsitos.

— Csak a puskánk is másoda más volt minékünk 1848-ban, pipafüstöt szippantva, téli estén maga elé málázott az obsitos. Nem volt az nyolczlövetű puská, mint a mai. Node legalább emberkézben volt, a mi puskánk vége. Alig löttünk kettőt-hármat, szuronyra fogtuk a mérkézést. Vagy a puskánk boldogabbik részét, a tusát fordítottuk neki a ráczoknak. Csináltunk is egy szép nótát, akkortájt daloltuk a bánsági táborban:

Ráczok, ráczok, szervánok,
Nem értek már egy petákot,
Mert a magyar száztalléros,
A puskája panganétoz . . . .

— Perzel Móricz főtábornok ur volt az én vitéz gyenyerálisom — sóhajtotta Gáspár. — Midőn 1849-ben a Zsótér-téle szegedi puskaporos nagymagazin felrobbant a hadifogoly ráczok és osztrákok huncutsága miatt, bunak hajította fejét Perzel Móricz gyenyerális és ekkor mondta minékünk:

— Hej, gyerekek, most vették el a kényerünket. . .

— Amikor pedig Görgey vezérsége alá került a seregünk, még inkább elbusulta magát Perzel Móricz s ekkor mondta ezt is:

— Hej, fiaim, most adták el Magyarországot. . .

Szilágyi Gáspárnak, a fehér hajlott bajszu vén obsitosnak, mellére hajlott szikár feje:

— A temesvári csatában is ott voltam.

— Az bizony szomorú csata volt a magyarra, apó. . .

— Az volt az. Még a szelvéz is ellenünkre támadt fel. Szemünkbe fujta a puskapor füstjét, ami még azonban hagyján. A német sógorral is elbántunk volna valahogy, hanem muszkák hozták ránk az igazi veszedelmet. Ravasz nép volt ez a muszka. A bandájuk a Rákóczi-nótát huzta. Megörültünk neki. Biztattuk egymást, hogy jön Görgei a seregével. . . Elbízottuk magunkat. Beleestünk a kelepczébe. Temesvárnál így vesztettük el a csatát.

— A temesvári vesztett csata után én bujdosásba fordultam több honvéd czimborával. Hegyek között, pusztákon sok ideig csavarogtunk. Lerongyosodva jutottunk el a szegedi határba. Akkor már Hajnó parancsolt az országban s mink már untuk ezt az örökös tekerést éhen, hajléktalanul, az üldözöktől rettegve; hát a czimborákkal je-

lentkeztem a szegedi várba. Az őrség tisztje a várparancsnok elé vezetett bennünket. Kevély, kegyetlen német volt ez az ezredes. Még tekintetre is alig méltatta kis csapatunkat. Hátát fordította. Csupán annyit szólt az őrség tisztjének:

— Ezek is honvédek?

— Honvédek!

— Kehrt euch, mars! — ránk ripakodott az ezredes és parancsára, amiért hazánkat becsületesen védelmeztük, felpáleázáltak bennünket. Fejenkint kaptunk ötven-ötven botot. . .

Gáspárnak kialudt a pipája.

— Tessék, apó! — odatoltam elébe a gyufatartót.

Gáspár csóválta a fején.

— Az aczél, kova, tapló is, hogy kimentek a divatból. Mink még azt használtuk, mikor a német esikorgó télen a szegedi várból Pest felé utnak indított bennünket. Tiszt ur vezetésével polyák katonák kísérték a csapatunkat. Négyszáznál még többen is lehetünk. Némelyik czimborának lábbelije sem volt. Ezek szegénykék rongyokba pólyáltak összefagyott lábukat. A kisteleki csárda udvarán volt az első pihenők. Fagyos szél kavargatta a havas, mégis az a ezadar tiszt a meleg ölba sem engedett bennünket. A nyitott felszer alatt dideregünk, vaczogunk, mint hólepett baromok. Ez volt a pihenők. . . Másnapra tovább kutyagoltunk, a vénebb honvédek szemébe mondták hóhérunknak:

S hogy ne legyen módjuk jajveszékelnük azoknak, akik még a régi morál rongyaiba kapaszkodnak, gondoskodunk róla, hogy az ugynevezett szabadság-intézmények nullára korlátoztassanak. Hiába hirdetnénk mi új erkölcsi szabályokat, ha népgyűléseken és egyéb testületekben az ellenkezőt állítanák. Ezért hát idejénvalónak találtuk a gyűlékezési szabadságba belegázolni. És ezt tőlünk telhetően megtettük. Mulasztás ebben az irányban nem terhel bennünket. Sőt bizonyos mértékben megnyirbáltuk a sajtószabadság szárnyait is. Mert ez hozzátartozik a mi munkánkhoz és bolondok lettünk volna, ha meg nem tettük volna, amikor hatalmunkban állt. A hatalom annyit ér, amily mértékben vissza lehet élni vele. S álljon elénk halandó ember, aki szemünkbe merné mondani, hogy mi nem éltünk vissza hatalmunkkal! . . .

Igy felszerelve és annyi akaratörővel megrakodva, a parlamenten belül is tabula rasát csináltunk. A mi zsenialitásunk e tekintetben igazán párját ritkító. Volt módunk arra, mert találtunk eszközöket rá, hogy a parlamenti ellenzéket elnémissük. Ez egyik eminens törekvésünk volt s megint csak arra hivatkozhatom, hogy nem mulasztottunk el ezen a téren semmit. Csendő, rendőr, katona állt bőven rendelkezésünkre. Mentelmi bizottságaink derekasan dolgoztak. Sorban kirúgtuk az ellenzéki képviselőket a parlament tanácskozási terméből, sőt tovább mentünk: be sem bocsátottuk őket. Jól meggyont kordonokról mindig gondoskodtunk. Voltak Bodáink, sőt Pavlikjaink. A mindig rendelkezésünkre álló karhatalom támogatott bennünket s mi nyugodtak voltunk, hogy győzni fogunk. Mert tudtuk, hogy a szurony és gépfegyver erősebb mindennél.

— Megkövetjük a hadnagy urat, nem vagyunk mi dezertorok, sem rablógyilkosok. Rendőr kvártélyt parancsoljon ki minékünk, vagy pedig meglátja, maga masirozik fel Pestre a polyákjaival. . . .

— Ne ugassatok Kossuth-kutyák!

— A felmérgezett tiszt kiáltotta így ránk. Még kardot is rántott. Dühében végig kardlapozta az öreg panaszosokat; node a közelebbi éjszakai pihenőhelyről el is szökött vagy hetven honvéd. Bezzeg megijedt a hadnagyunk. Ezentúl gondoskodott rendesebb állásról. A pesti Nájgebábjában türelemmel baktással váltunk el.

— Gáspár apó.

— No. . . Tessék!

— Isten áldja.

— Álás: békeség! — kezintottunk az országosinté, nyers bucskaival. Az ősi szüretelésű siller izlett a vén obsitosnak, — öreg embernek tejeske az ilyen bor! — fehér bajuszát tetszőleg kétfelé törülte. Hegyes okos szeme elevenebben villant fel, — a Nájgebájból Bécsbe kísérték bennünket. Itten csináltunk egy hunczut ribilliót. Tavaszkor történt ez. A bécsi nagy kaszárnyában a fehér osztrák-frakk fecekaszárnyát levágtuk. Kurta, kerek dolmányt csináltunk a német-mundérból. Persze, ránk támadtak. Ribilliót kiáltottak és fenyegetőztek, hogy no most megtizedelik az ősmagyar katonákat. Az igazat megvallva nem sok jót vártunk a másnapról. Töltött puskás német katonákkal fogattak körül bennünket. . . . Egyszerre csak trombitálni kezdtek a kürtösök is. Ahány kürtös csak volt a bécsi nagyka-

Ennek köszönhetjük azt is, hogy a népmozgalmat, mely ellenünk támadt és tömegsztrájkban akart megnyilvánulni, elfojtottuk. Mi a vértől nem ijedtünk meg; ezt bebizonyítottuk. Ne higye róluunk senki, hogy nem ontottunk volna magyar vért, ha sor került volna rá.

Csak így érthetjük el, hogy nem győzedelmeskedett az, amit népszabadságnak és modern haladásnak neveznek. Csak így tudtunk eljutni oda, hogy sirba tettük a progresszivitást és a demokratikus választói jogot. És ennek köszönhetjük, hogy éppen ezen a szent napon, márczius idusán, rátehetjük a demokratikus eszmék holttestére a szemfedőt. . . . Ez a mi eredményünk.

. . . Ha Tisza Istvánnak csak szemérményi érzéke volna az igazság iránt, ezeket mondta, vagy írta volna, amikor a most bezárult parlamenti szesszióról beszámolt. Ha nem így mondta, nem így írta, lelke rajta! . . .

lapest, márczius 15.

Bihari gyásznap. Nagyváradról jelentik: A biharmegyei nemzeti munkapárt kedden értekezletet tart, melyet gróf Tisza István házelnök ünneplésének szentel abból az alkalomból, hogy a képviselőház megszavazta a véderőt, választójogi javaslatot és a házszabályrevíziót.

Kálmán Gusztáv utazása. Kálmán Gusztáv kereskedelmi államtitkár üdülés céljából néhány napra a délvidékre utazott.

Szatmári küldöttség a kormánynál. A képviselőházban ma délben szatmármegyei küldöttség tisztelettel Lukács László miniszterelnökénél, Beöthy László kereskedelmiügyi, gróf Serényi Béla földművelésügyi és dr. Teleszky János pénzügyminisztereknél, akik a husz tagból álló küldöttséget a képviselőház nagy minisztertanácsi termében együttesen fogadták. A küldöttséget Csaba Adorján főispán vezette, aki a nagybánya-láposvölgyi vasút érdekében kérte a miniszterelnök és a szakminiszterek jóindulatát. A küldöttség ajándékkal fogadta a miniszterelnök kedvező nyilatkozatát.

szárnyában, mindnyájan a generál-marsot futták. Minket glédába állítottak és ekkor lovagolt elénk Albrekkel meg a viczekirálynéval, temérdek generállal a fiatal Ferenc József király. A viczekirályné magyarosan köszöntött bennünket:

— Adjon isten jónapot, fiaim. . .

— Mink meg, mintha csak karót nyeltünk volna, oly keményen állottunk a körül-vágott fehér frakkban. . . . Ez a viczekirályné öreg asszonyság volt már. Öregebb volt Stefánnál is. Huszárosan ült a nyeregben, hiszen regimentsz-inhóber is volt ezredesi sarzsiban. Az Albrekt az szőnyegen berzenkedett. Veres volt, mint a mérges pulyka és folyton csak waszisztázott a fiatal királynak, hogy így s meg amúgy ezekkel a rebellisekkel szigoruan kell elbánni. Am a viczekirályné se hagyta magát, fülünk hallatára mondta a oszárnak:

— Annyit mondd Józsi, ha te most ráhallgatsz Albrekre és megtizedelteted ezeket az ősmagyarokat, akkor nagy baj lesz! Velem gyűlik meg a bajod. . .

— Attól isten menten, — felelte a fiatal Ferenc Józsi a viczekirálynénak és elnevette magát! — Pillanatra a vén obsitosnak is kiderült a ránczos, sebforradásos szikár arca, telefüstöt czuppintott a gyűrűcszárnyból, — node nem is történt semmi bajunk. Éppen hogy felvizitáltak és szétszórtak bennünket a különböző csehb, polyák, német, talján regimentekbe. Sokónkat az idegenbe temették el, az én fekete bajuszom is megszükkült, mire ismét hazakerültem Szegedre az — obsittal. . .

A záró-ünnep után.

— Minden marad a régiben. —

Uj választás két év múlva.

— Hírek a politika világából. —

Budapest, márczius 15.

Tisza záró-ünnepé ma délelőtt — márczius 15-ikének örök szünetére — zavartalanul folyt le. A reakció és korrupciós műve biztosítva van. A választójogellenes javaslat immár szentesítés küszöbére került, husvétra már meg is kapja a magyar nemzet ajándékul (ki mit érdemel, azt kapja: gyáva nemzet ostorcsapást), a klotiúr nyolcz hét múlva az addigra megszervezett palotaőrség védelme alatt életbelép, a panamázsra pedig mindig illetékes tényező szabadkezet engod a zalatnai sóbálványának. Egyelőre tehát marad minden a régiben: az alkotmány tovább sorvad, a törvénynek ezentul sem lesz hatálya, a jogrend uralma nem tér vissza, s virul helyette a geszti moral insanity. Igaza van Lukácsnak, nincs semmi ok a nemezt megkérdezésére, így van jól, ahogy van. Akinék nem tetszik, az kivándorolhat.

Lukács miniszterelnök ma igen jókedvű volt a дума folyosóján, miután senki sem vágta ma a fejéhez a só-panamát. Örömben okként biztatta hiveit, a derék só-vitézeket: — A legnagyobb határozottsággal közölhetitek a kerületeitekben, hogy az új választásokra csak 1915. május végén kerül a sor. Mi bírjuk a korona és a többség bizalmát s így egészen érthetetlen volna, ha új általános választásokat rendelnénk el.

A nagyenyedi bölcs tehát azt szeretné, ha ez a gyalázatos ciklus teljesen végig kiélné magát, s késégtelenül azt is, hogy a Tisza-féle törvény alapján ő vezesse az új választásokat is. Igaza van. Mi két-három esztendő egy nemzet életében? Ha kibirta ez az ország a tatárjárást, a másfélszázados török igát, Haynaut, akkor ki fogja heverni a bihari rémuralmat is. Csak türelem, két-három év nem a világ. Oh, hisz ez a derék, jámbor magyar nép nem is veszi el oly gyorsan a türelmét. A királynak meg egyenceen gyönyörűsége telik Lukács Elekben és Tisza Pálban.

A rendőr-parlament második ülésén a királyi kéziratral berekesztették a május 5-ikéig elnapolták. Akkor újra alakul a Ház. Tisza prezentálja a fegyveres darabont-gárdát és életbelépteti a klotiúr, pénzüntetéses házszabályparódiát. Az új szessziónak eleinte nem lesz sok dolga, valószínűleg eleinte csak arra fog a дума szoritkozni, hogy megválassza az új delegátusokat, s újra nyugodni tér. Következik majd a nyári vakáció szeptember közepéig. Amint hírlík, rendőr- és csendőrkordon nem lesz többé. A rend fentartásáról majd gondoskodik Tisza önálló magyar hadserege, a képviselőházi palota-őrsége. Fölcsemelő látvány lesz, s a parlamentből akkor már nem is fog más hiányozni, mint a klotiúr és akasztófa! . . .

Mai híreink itt következnek:

Az ellenzék nem ment a Házba.

Az ellenzéki pártok tagjai tegnapi megállapodás értelmében ma reggel kilenc óra után ismét összejöttek a néppárt dumaparti körhelyiségében. Az ellenzéknek tudvalevően azt volt eredetileg a szándéka, hogy ma reggel is bemegy a képviselőházba és megismétli pénteki taktikáját. Ma azonban a márczius 15-ére való tekintettel elálltak ettől a szándéktól és úgy határoztak, hogy tartózkodni fognak a Házban való megjelenéstől. Az értekezleten különben mintegy hatvan képviselő gyűlt össze, a vezérek közül ott voltak: gróf Apponyi Albert, Jusch Gyula, gróf Zichy Aladár, Déry Zoltán, Mezössy Béla és Holló Lajos. Gróf Andrassy Gyula és Kossuth Ferenc nem jelentek meg. Tíz óra után az intéző-bizottság rövid ülést tartott és ezután a közös értekezleten Déry Zoltán terjesztette elő a bizottságnak azt az in-

ditványát, hogy a márcziusi ünnepre való tekintettel állianak el a demonstrációtól.

Ezen a napon — így szól a határozat — melyet mindig nemzeti ünnepnek tekintettek, képviselőházi ülést nem tartottak és becsületes magyar ember ezen a napon nem foglalkozhatik mással, mint az ünnepi emlékekkel, legföljebb csak összehasonlításokat tehet az akkori emelkedettség és a mostani mély süllyedés között. Bármennyire érdeklünkben állana a mai nap is szemükbe vágni erkölcsi romlottságukat, de a mai napon a politikai harc megszenteltetésére volna márczius 15-ikének. Éppen azért az intéző-bizottság, midőn rámutat arra a sivár lelketlenségre, hogy minden körülményt kihasználnak saját pártérdeküknek javára, rámutat arra, hogy utolsó eszközzül a nemzet kegyeletos emlékeit fertőzik meg, hogy maguknak nyugodt pillanatokat szerezzenek. A mai nap az ünnep napja és nem arravaló, hogy csirkefogókkal küzdjünk, ezért az intéző-bizottság javaslata: vonuljunk mindnyájan az ünnepelők közé a Vigadóba.

Az értekezlet hosszas, lelkes éljenzései egyhangulag elfogadta az intéző-bizottság javaslatát, mire gróf Zichy Aladár elnök az értekezletet bezárta, a jelenlevő képviselők pedig elhatározták, hogy megjelennek az egyetemi ifjuságnak a Vigadóban tartott márcziusi ünnepén és a néppárt körhelyiségéből testületileg vonultak oda Justh Gyula vezetésével.

Alig értek az ellenzéki képviselők a néppárti klubhelyiség kapujához megérkezett Vázsonyi Vilmos is, akit a képviselők meleg szeretettel fogadtak. Ez volt az első eset, hogy Vázsonyi is résztvevett az ellenzéki képviselők felvonulásában. Ekkor már néhány száz főnyi tömeg várakozott a néppárti klubhelyiség előtt, abban a hiszemben, hogy az ellenzék bevonul a parlamentbe.

Lukács László pihen.

A nagy mű kész, az alkotó pihen. A liberális és a köztisztesség letörője, Lukács László miniszterelnök az utóbbi hetek izgalmait és fáradalmait a szegény, tehetetlen Adria mellett akarja kipihenni, amely ez ellen igazán védekezni sem tud. Az a hír, mint ha Lukács előzőleg Bécsbe menne, hogy személyesen szentesíttesse a jogfosztás törvényét, nem felel meg a valóságnak. Ujabb audienciára semmi szükség, a király amugy is teljesen meg van és meg is lehet elégedve. A miniszterelnök a jövő hét folyamán két-három heti szabadságra megy Abbáziába, ahol a püsti ünnepeket is tölteni fogja.

Tisza István nem mond le.

Napok óta az a hír járta, hogy gróf Tisza István a mostani szennyes ülészak berekeztetésével, de legkésőbb az új szesszió megnyitása után lemond a bitorolt házelnökségről. Ezeket a verziókat a geszti nagyur ma a leghatározottabban megczáfolta, mondván:

— Azok a különböző lapközlemények, amelyek nékem lemondási szándékot tulajdonítanak, hamisak. Ez idő szerint semmiféle indító oka nincs annak, hogy a visszaféle lépésemet mérleljelem. Demissziómat nem határozta el, sem pedig határozott időre ki nem tűztem, általában nem is foglalkoztam ezzel a gondolattal. Ahogy a dolgok ma állanak, minden aktualitását el kell vitatnom az én távozásom ötletének.

Tisza tehát marad az alkotmányrombolás legvégső határáig. Eddigi fáradalmait kipihenendő, ma családjával Gesztre utazott, ahol a husvétii ünnepeket tölti.

Andrássy a főrendekről.

Gróf Andrássy Gyula ma a M. H.-ban ekként nyilatkozik a főrendház tegnapi szenecziós üléséről:

— A főrendház tegnapi cseményei igen kínosan érintettek. — nem mint ellenzéki embert, hanem mint magyart és különösen mint született főrendet. Az ellenzéknek ugyan rendkívüli hasznára volt a teg-

napi csuf nap. Egyáltalában: mennél tovább bujkálnak, mennél egységesebbeknek látszanak, s mennél inkább állanak helyt egymás hibáiért, annál biztosabb tönkremenetelük. Valamivel tovább húzódhatik a harc, de annál tökéletesebb lesz az eredmény. Ha Lukács és Tisza ma elmennének, némileg megkönnyebbülne a munkapárt és esélyei valamivel javulnának.

— Azt hiszem, hogy példátlan eset volt a tegnapi a parlamentek történetében. Lukács nem merte a főrendházban kimondani azt, hogy a képviselőházban tett nyilatkozatában nem tért el a valóságtól. Nem merte a főrendházban kijelenteni, hogy a vádak alaptalanok. Miért? Mert jelen volt az ellenzék s mert a főrendháznak egyik tagja, Károlyi Imre gróf, ismeri az ő viselt dolgait, Lukács pedig meghallotta, hogy, ha azokat a valóllanságokat, melyekkel a képviselőházat tartotta, a főrendek előtt megismerné felszólalni s helyreállítani az igazságot, ekkor pedig nemcsak az sülné ki, hogy a vádak igazak, hanem az is, hogy Lukács a nyilvánosság előtt nem mondott igazat. Ennek nem akarta magát kitenni a miniszterelnök, s ezért bujkált, ezért hivatkozott a bíróságra.

S a főrendház tudomásul vette a nyilatkozat elől való bujkálást! Azon, hogy olyan életbevágó fontosságú javaslatához, mint aminő a választójog, csak ketten-hárman szólaltak fel s talán egy óra alatt végigtárgyalták az egészet: nem csodálkozom. A főrendházban sok olyan tagja van, aki politikával nem foglalkozik és közböbs az iránt, amire nem ért. Abba is bele tudok, fájdalmasan ugyan, nyugodni, hogy mikor közjogi sérelmekről van szó, a főrendház hallgat. De hogy mikor a köztisztesség forog kockán, ami csak nem hozza konfliktusba a királlyal: hogy még akkor sem teljesíti kötelességét — ez öngyilkosság.

A főrendház tegnap nem használt Lukácsnak, de ártott önmagának s az országnak, melynek jó hírneve megkövetelné, hogy ilyen természetű vádak gyorsan és teljesen földerítsenek. Bünhődjünk mi, ha hamisan vádoltunk, de bünhődjék Lukács is, ha a vádak igazak!

A budapesti népgyűlés.

A budapesti népgyűlés végrehajtó-bizottsága ma este a Központi Demokrata Körben Vázsonyi Vilmos elnökle alatt ülést tartott, amelyen megállapította, hogy a vasárnap délután három órakor a Vigadóban rendezendő gyűlésre minden előkészület megtörtént és e gyűlés egyike lesz a fővárosi polgárság legimpozánsabb tüntetésein. A gyűlés közönsége a befejezés után a Mária Valéria-utczán át a Petőfi-szoborhoz vonul. A bizottság a gyűlés vezetésére kijelölte: Justh Gyulát, Vázsonyi Vilmost, dr. Springer Ferenczet, Garami Ernőt és dr. Friedvaldszky Sándort, dr. Pető Sándort, Lányi Mórt, Krejcsy Rezsőt, Vértés Emilt, B. Virágh Gézát, dr. György Istvánt, Lovászy Mártont, dr. Taubner Vilmost, Kreutzer Lipótot, Szilágyi Károlyt és Melkő Bertalant. A végrehajtó-bizottság Justh Gyulát, Apponyi Albertet, Vázsonyi Vilmost, gróf Zichy Aladárt, Buchinger Manót és dr. Springer Ferenczet kéri fel szónokoknak. A Petőfi-szobornál a polgárság nevében Haypál Beő, a munkások nevében Garbai Sándor teszi le beszéd kíséretében a koszorút. A bizottság szétosztotta a rendezői jelvényeket és megtett minden intézkedést arra, hogy a gyűlés a legteljesebb rendben folyjék le. A végrehajtó bizottság külön is felhívja a közönséget, hogy tartózkodjék minden olyan magatartástól, amely a rendőrség közbelépését vonná maga után, a rendezőket pedig ez uton is kéri, hogy két órakor jelenjenek meg a helyszínen.

Harc a választójogért.

A nyíregyházi függetlenségi és 48-as párt végrehajtó-bizottsága Somogyi Gyula királyi tanácsos elnökle alatt tartott gyűlésben tiltakozást fejezte ki a rekacziós választójogi reformmal szemben és elhatározta, hogy a revízió érdekében megindult országos akciót teljes erővel és lelkesedé-

sel támogatni fogja. Elhatározta a párt, hogy április hó első napjaiban gyűlést rendez.

A debreczeni függetlenségi és 48-as párt a Választójog Országos Szövetségének debreczeni fiókjával, a Reform-Társasággal és a szocziáldemokrata-párttal együtt folytatja további agitációját az általános, egyenlő és titkos választójog érdekében. Elhatározták, hogy a szövetség elnökei megbízásából dr. Juhász Nagy Sándor és ötven társa Hajdu vármegye törvényhatósági bizottságának rendkívüli közgyűlésre való összehívását fogja kérni, mely elé indítványt terjesztenek, hogy a megye közönsége foglaljon állást a Lukács-kormányval szemben és a választójogi reformnak demokratikus, radikális szellemben való revíziója mellett. A jövő vasárnapról kezdve már több népgyűlést fognak közösen rendezni az ellenzéki pártok és pedig ugy Debreczen város minden részében, mint a megye valamennyi kerületében és nagyobb községében.

A „Népszavá“-t elkobozták.

A vizsgálóbíró elrendelte, hogy a „Népszavá“ mai számát a rendőrség kobozza el. Három cikket inkriminál, amelyekben izgatást és királysértést lát. A rendőrség a nyomdában, a vasuton, a postán és nyilvános helyeken elkobozta a „Népszavát“.

A дума jelentése.

A Képviselőház mai ülésének végén gróf Tisza István elnök beterjesztette a Háznak az 1910-15 évi országgyűlés második ülészakáról szóló jelentést.

E jelentés szerint a második ülészakában, amely 1912. évi június 19-én kezdődött, hat képviselő mondott le képviselői megbízatásáról, még pedig Gresskowitz Vilmos, Keltz Gyula, Balogh Jenő, Jankovich Béla, Heitai Ferencz és Brankovics Dömötör. Elhunyt tiz képviselő, még pedig Gromon Dezső báró, Márkus László, Haydin Imre, Jeszenszky Ferencz, Várady Zsigmond, Székely György Jakabffy Ferenc, báró Duka Géza, gr. Benyovszky Sándor és Popovics Sándor, a horvát-szlavon-dalmát országgyűlésből a magyar országgyűlésbe felküldött képviselő Időközben képviselővé választott tizenhárom magyarországi képviselő, egymint: Teleszky János, Ewetovics János, Madarassy Gábor, Peirúsz Károly, Gündisch György, Narancsik József, Bartos János, Balogh Jenő, Morvay Zsigmond, Szentiványi Miklós, Jankovich Béla, Springer Ferencz és Dániel Lajos báró.

Ebben az ülészakában összesen ötvennégy törvényjavaslatot nyújtott be a kormány. Ezután a jelentés felsorolja a törvényjavaslatok, miniszteri előterjesztések, indítványok, interpellációk, kérvények s egyéb ügyek elintézését. Megemlíti végül a Ház elnöke, hogy a második ülészakon összesen ötvenegy ülést tartottak a képviselőházban. Egy-egy törvényre tehát körülbelül egy-egy ülés esett volna, de ez sem egészen, mert hisz tekintetbe kell venni, hogy mennyi apró-cseprő más kérdés is került napirendre s ezenkívül volt sok szavazás és formális ülés is. Nincs is szebb a világon mint az ellenzékmentes expressz-törvényhozás — rendőri felügyelet alatt.

A köztársasági párt üldözése.

A következő közleményt kaptuk:

Az Országos köztársasági Párt budapesti párt-szervezetének négy tagja 1912. év december hónap 22-én a Ferenciek-terén levő Centrál-kávéházban, mint annyi más békés állampolgár fekete kávé mellett beszélgetett. A rendőrség dr. Nagy Györgynek, dr. Kalmár Antalnak, dr. Szentpétery Zoltánnak és Korniczky Dezsőnek a kávéházban való beszélgetését népgyűlésnek minősítette, s Szirmay Andor rendőrtanácsos, a IV. kerületi rendőrkapitányságnak vezetője a fent nevezetteket 1913. kih. 460. számú ítéletével engedély nélkül tartott népgyűlés rendezéséért fejenként 20 napi elzárásra, átváltatandó 400—400 korona pénzbüntetésre ítélte. A rendőrségnek ezt a brutális ítéletét kirívóbbá teszi az, hogy dr. Nagy György és Korniczky Dezső bizonyították, hogy a kérdéses időben nem voltak a Centrál-kávéházban s a rendőrség mégis egy teljesen ismeretlen Mészáros Győző nevű ember vallomása alapján bizonyítottak vette, hogy űk is tagjai voltak a négy tagyból álló „népgyűlés“-nek s űket is a fenti büntetéssel sújtotta. A rendőrség ítéletét az 1898 évi 766. számú belügyminiszteri rendeletre alapítja s a 400 korona vérlázító nagyságu pénzbüntetés kiszabása mellett még kegyesen engedő körülménynek hirdeti az ítéletben, hogy „vád-

lottak hason kihágás miatt még büntetve nem lettek. A rendőrségi ítélet durva merénylet a leg-
elemibb állampolgári jogok ellen, mert soha még
muszkaországban sem merték négy ember kávéházi
beszélgetését, „népgyűlésnek“ minősíteni. Jellemző
a rendőrség tanujának Mészáros Győzőnek vallomá-
sára, hogy azt állította, hogy Korányi Márton bu-
dapesti nagykereskedő is részt vett a „népgyűlé-
sen“ s Korányi Mártont csak az mentette meg, hogy
a jelzett időben egy rendőrtiszt barátjával az „Om-
nia“ mozgóban volt s ezt Vajda Jenő és Ney Simon
tanukkal is bizonyította. Az elitáltak felebbezték a
közakuralom ítélete ellen. A brutálitást a köztár-
sasági párt az 1913. év április hónap 14-én Makón
tartandó közgyűlésén is megbeszélés tárgyává
teszi.

Rövid munka — sok pihenés.

— Berekesztették az ülészakot. —

Következő ülés május 5-én.

— A munkapárti Ház és főrendiház ülése. —

Budapest, márczius 15.

A mai ülés megint meglepetést hozott. Tegnap még mindenki úgy volt értesülve, hogy az ellenzék be fog menni a képviselő-
házba és felelősségre fogja vonni Tiszát azért a kegyeletsértésért, hogy márczius 15-ére
ülést tűzött ki, mára azonban váratlanul meg-
változott a helyzet és az ellenzék azzal az in-
dokolással, hogy *nemzeti ünnepen csirkefo-
gókkal nem foglalkozik*, nem jelent meg a
Házban.

Lukács László miniszterelnök ennek ter-
mészetesen nagyon örült és egyszerre annyira
bizakodóvá lett, hogy a legközelebbi választá-
sok időpontját 1915. május 31-ére tűzte ki,
addig változatlanul élvezni kívánja „a korona
bizalmát.“ Így számít Lukács — ha jókedvű,
— csak azután mások, nálánál sokkal illeté-
kesebb tényezők keresztül ne huzzák ezt a tul-
ságosan optimisztikus számítást.

Az ellenzék távollétében a munkapárti
duma természetesen gyorsan végzett azzal a
kis formalitással, ami miatt ma összehívták.
Tudomásul vették az ülészakot berekesztő ki-
rályi kéziratot és örültek annak, hogy az új
ülészak május 5-én fog csak elkezdődni. Öt-
ven napi vakáció! Ez a tudat gyorsabb dob-
banásra készített minden szívet, amely a „mun-
ka“ pártjárt dobog. Hogyisne! Hiszen a
munkapártnak egyetlen munkája az, hogy va-
kációzzék. Most ötven napig, azután hat-
vanig, majd százig, végül az emberi kor leg-
végső határáig. Ez kell a munkapártnak és
nem a — munka.

Ma azonban dolgoztak. Egy órszűz ne-
gyedórásig dolgoztak és ez unta elég ötven
napra. Tisza ebből az alkalomból külön ne-
metizmin zászolt tüzetett ki a parlament hom-
lokzatára és Herczeg Ferencz kivánságára fel-
cszeltta a parlament előtt álló rendőrkordont.
Állítólag márczius 15-ének a kedvéért tette
ézt a nagy koncepcziót a nemzeti érzésnek és
hagyományoknak, de mindenki nagyon jól
tudja, hogy ezek a külsőségek nem ezért tör-
téntek. Tisza már tegnap bejelentette, hogy
„munka“ lesz, zárókövetétel lesz és azért volt
nemzeti lobogó és azért nem volt rendőr. De
Tisza rosszul számított, mert nem volt munka
sem, nem volt ellenzék sem, nem volt semmi-
sem, csak egy nagy zárókövetés lett Lukács
László szívéből, hogy ma nem vágták a szemé-
be a panamavádat és nem menesztették a
— köztisztesség nevében.

Ülést tartott ma a főrendiház is, amelyen
ugyszintén felolvasták az ülészakot bere-
kesztő, illetve egybehívó királyi kéziratot,
amelyet a főrendek tudomásul vettek. Az
egész tíz percig tartott.

A két Ház üléseiről részletes tudósítá-
sunk itt következnek: . . .

I.

A munkapárti дума ülése.

A mai ülés kezdete 11 órára volt kitűzve, de
már 9 óra után népes volt a parlament környéke.
Az országház épülete, a lengő zászlókkal úgy fos-
tett, mint valami kaszárnya; minden kapujánál
kettős rendőr- és kettős csendőr-kordon állt teljes

fegyverzetben, az őrségek egyik kapun ki, a mási-
kon bevonultak, lovasrendőrök vágattak hol itt,
hol ott minden tizedik perczben. Még is jegyezte
egy jó magyar:

— Mára próbálna az ifjuság kivívni a sza-
badságot! — és szomoruan legyintett a kezével.

A rendőrség Pavlik utasítására egyébként —
nyilván márczius 15-ére való tekintettel — még
sokkal brutálisabb és pökhendibb volt, mint más
alkalommal. Lépten-nyomon molesztálták a járőke-
lőket. Egy öreg urihölgy a Rudolf-rakpart felől
sétálni jött a Dunapartra.

— Most nem lehet sétálni — mordult rá a
csendőr.

— Nem lehet sétálni, — kérdezte az uriasz-
szony. — hát mi van ma?

— A képviselőház ülést tart — vágja ki nyer-
sen a csendőr.

Iskolásgyerekek jönnek, akiknek ma márcziusi
ünnepük volt és szabadnapjuk van. Nagy huszan
igyekeznek a dunaparti korszóra. A rendőrtisztvis-
elő elállja az utat s a mellékutczába dirigálja
őket.

A népet úgy terelik el a parlament elől, mint
a birkákat. A rendőrfelügyelő ur kiadja a paran-
csot:

— Most menjetek ki a sarokra s onnan hajtani
őket kifelé, mert ha csoportosulnak, nem bírní
velük.

A 1745 számú rendőr buzgóságában egyenesen
egy kirendelt detektivet akart a legválogatottabb
gorombaságok kíséretében bekísértetni. A szegény
detektív csak a legnagyobb ügygyel-bajjal került
ki a derék legény inzultusait.

Egynegyed tizenegy után kétfogatu kocsin
megérkezik gróf Tisza István, mögötte a három
detektívvél. A karzati bejárógó kíséri feleségét, az-
után a kordonhoz siet. Pavlik Feerncz rendőrfel-
ügyelő katonásan szalutál neki.

— Ki rendelte ki a kordont? — kérdi Pavlik-
tól Tisza,

Pavlik Feerncz elmondja, hogy a kordont ő
alkította meg a kitiltott képviselők visszatartá-
sára. Gróf Tisza István erre parancsot ad, hogy
a kordont azonnal vigyék el.

Összes őrséget bevonni — vezényel Pavlik,
mire a rendőrtisztek a csendőröket és a rendőröket
bevezetik a Ház belsejébe.

Izgalmas kíváncsisággal tárgyalják, hogy mi
lehet ennek az intézkedésnek az oka. Beck Lajos,
Kovácsy Kálmán és Györffy Gyula ellenzéki kép-
viselők az újságírók gyűrűje közepett találgtatják
mi lehet az intézkedés oka. De az ellenzék is ké-
sík, az órák sűrűn kerülnek elő, mindenki vár,
mindenki bizonytalanul lesi az eseményeket.

Végre megérkezik a hír, hogy az ellenzék nem
jön be a Házba.

A bizonytalanság természetesen csak növek-
szik ezzel, sokan nem hiszik a hírt, de egy újságíró
érkezik a néppárti körből és bejelenti, hogy való-
ban nem jön az ellenzék a Házba, mert Déry
Zoltán indítványára az ifjuság ünnepét kereték fel.

A három képviselő, akikhez most már Polónyi
Géza is csatlakozott, eltávozik, a rendőrök meg-
szalasztanak néhány jámbor ácsorgót, egy fiatal,
csinos hölgyet négyen is „elvezetnek“ a feljáró
elől és bent nagy vígan megnyitja Tisza az ülést.
Az utca rövidesen elcsendesül.

Politika a folyosón.

Lukács László miniszterelnök ma igen korán
jött a képviselőházba és halálos lelki szorongások
között vonult vissza a miniszterelnöki szobába.
Mikor azonban értesült arról, hogy az ellenzék
nem jön be a képviselőházba, azonnal rózsás jó-
kedve támadt és a folyosóra sietett, hol a munka-
párti képviselők előtt vállig kellett magát.

Természetesen a hajlékony munkapárti gerin-
czek a földik hajoltak előtte, hiszen Lukács „még“
miniszterelnök! . . . Csakhamar nagy csoport ve-
rődött össze körülötte és melegen gratulálták teg-
napai főrendiházi „sikeréért“. Lehet, hogy egy kis
maliczia is volt ezekben a gratulációkban, Lu-
kács azonban készpénznek vette és elfogadta őket,
sőt annyira belemeledett a dologba, hogy még

kritikát is mert gyakorolni a főrendiházban teg-
nap elhangzott beszédekről. Mintha nem is az ő
bőréről, az ő becsületéről lett volna szó, úgy be-
szélt Wlassics lesújtó nyilatkozatairól, közben
természetesen egy-egy fullánköt is helyezett el a
közigazgatási bíróság érdemes elnöke ellen.

A munkapárt természetesen kontrázott Lu-
kácsnak.

— Wlassics megbukott a jogeszmével, —
mondja csipősen Szcitovszky Béla.

— Igen — felelt Lukács. — Wlassics azt
mondja, hogy a választói reform dolga nem juthat
nyugvópontra. Ugyanaz a Wlassics, aki ezt
mondta annakidején az egyházpolitikai törvé-
nyekről is.

— De vajjon mit akart Wlassics? — kérdi
Gueth Gyula.

— Én tudom, hogy mit akar — szól jelentő-
sen Lukács.

Pedig dehogya tudja, vagy legalább is nem
akarja tudni. Lukács úgy szeretné tudni, hogy
Wlassics önérekből, a saját miniszterelnökjelöl-
tsége érdekében beszélt, mi pedig úgy tudjuk,
hogy Wlassics teljes önzetlenséggel azért szólalt
fel, hogy Lukács mielőbb távozzék a köztisztesség
nevében. Erre azonban Lukács süket, vagy pedig
játssza a naivat.

A munkapárt is hamar megelégette ezt a
témát és a beszélgetés átsapott másra. Arra, hogy
hogyan mulatott tegnapelőtt az ellenzék.

— Igen, olvastam — mondja Lukács —
hogy milyen jól mulattak a Pannóniában. Hallom,
hogy Zichy Aladár az ölébe ültette Fráter Lo-
rántot s azt huzatta a fülébe: Turul madár . . .
Turul madár . . . Aztán meg:

*Kötelet a kötelet a
Tisza Pista nyakába . . .*

— Csinos nőta — jegyzik meg a munkapár-
tiak. — Arra megy a dallama, hogy zöldre van a,
zöldre van a rácsos kapu . . .

Most Lovászy Mártonról és az ellenzék mult-
kori magatartásáról diskurálnak.

— Ugyan honnan vette azt, hogy álljunk meg
egy szóra?

— Nekem úgy rémlik, hogy Pap Zoltán nő-
táskönyvében olvastam ezt a sort — mondja Lu-
kács László.

— Nem tud Pap Zoltán ilyen szép sort írni.
Régi betyár-mondás ez — én úgy tudom, hogy a
betyár-világban ezzel a szóval állította meg a ha-
ramia az országuton döcögő batárt — szól Han-
tos Elemér.

Gueth Gyula képviselő fordult most a mi-
niszterelnökhöz:

— Kegyelmes uram, nem volnál szives in-
formációt adni arról, hogy mikor lesznek a leg-
közelebbi választások? Nem tudjuk, hogy mit
mondjunk majd a választóinknak.

— Báttran bejelenthetitek — mondja moso-
lyogva Lukács — hogy ezenkilencszáztizenöt má-
jus 31-én lesznek. Mienk a képviselőház és a fő-
rendiház többségének a bizalma, miénk a korona
bizalma, nincs tehát értelme annak, hogy elhagy-
juk a helyünket. Egyébként is az új választási tör-
vény életbeléptetésének előkészületei hosszabb időt
igényelnek. Így tehát sem célja, sem értelme
nincs annak, hogy az új választást közelebbi ter-
minusra tűzzük ki.

Ekkor érkezett Tisza, aki kezét fogott Lu-
kácsal és így szólott hozzá:

— Ugy-e, nem jött be az ellenzék, mert nincs
kordon.

— Az ellenzékre mondtam tegnap is — vá-
laszolta Lukács, — hogy mindig ott keresi a be-
járást, ahol csukva az ajtó.

— Én különben Herczeg Ferencz kedvéért
vonattam vissza a kordont — folytatta Tisza, —
aki tegnap nálam járt és megkért, hogy márczius
15-én mégse állítsunk kordont, sőt azt is jelezte,
hogy nem jön be az ellenzék.

Lukács ezután elvált a képviselőktől, akik
Tisza Istvánt vették körül és megkérdezték, hogy
folyt le a találkozása kiegészzeni Szabó István Kos-
suth-párti képviselővel, amelyről olyan különös hi-
rek kerültek forgalomba. Tisza így felelt:

— Ki tudná megállítani a hazugságok áradatát. A hazugságnak az a természete, mint a dudvának, minél jobban kaszálják, annál inkább terjed. Személyes vonatkozása nem volt a beszélgetésnek, különben majd módot fogok rá találni, hogy ezt nyilatkozatban is leszögezzem.

A munkapártiak ezt tudomásul vették, azután követték Tiszát az ülésterembe.

Berekesztik az ülészakot.

Gróf Tisza István az ülést negyedtizenkettőkor megnyitotta. Jelentést tett az időközben szentesített és kihirdetett törvényekről, bemutatta a főrendiház elnökének átiratát a letárgyalt s elfogadott törvényjavaslatokról és jelentésekről.

A törvényjavaslatokat szentesítés végett felterjesztik a királyhoz.

Pekár Gyula betérjesztette a könyvtári bizottság jelentését.

Lukács László miniszterelnök: Van szerencsém egy legmagasabb királyi kéziratot átnyújtani a kérem, méltóztassék felolvasatni.

Vermes Zoltán jegyző olvasta fel erre a királyi kéziratot, mely így szól:

Mi, Első Ferencz József, Isten Kegyelmeiből Ausztria császára, Cs.ország királya stb. és Magyarország apostoli királya, hű Magyarországnak és társországai zászloúrának, egyházi és világi főrendinek és képviselőinek kik az Általunk 1910. évi június hó 21-ére Budapest székesfővárosunkba összehívott országgyűlésnek egybegyűltek, királyi üdvözlésünket, Kedvelt hűveink! Midőn magyar minisztériumunk előterjesztésére az általunk 1910. évi június 25-én megnyitott országgyűlésnek második ülészakot ezzel berekesztjük, egyszersmind a harmadik ülészakot ez évi május hó 5-ére összehívottunk nyilváníttuk. Kikhez egyébiránt királyi kegyelmünkkel állandóan hajlandók maradtunk.

Kelt Bécsben, ezerkilencszáztizenharmadik évi márczius hónap 15. napján.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Lukács László, s. k.

Tüntet a munkapárt.

Még a királyi kézirat felolvasása közben, Lukács László odafordult a közelben ülő Kubinyi Gézához és László Mihályhoz. Hogy mit mondott, nekik, csakhamar kiderült.

A királyi kézirat felolvasása után ugyanis felugrott Kubinyi Géza s elküldte:

— Éljen a király!
A munkapártiak erre valamennyien felemelkedtek, éljenztek a királyt.

Gróf Tisza István jelentette, hogy a legfelsőbb kézirat tudomásulvétel céljából átteszik a főrendiházhoz, majd javaslatot tett a legközelebbi ülés idejére s napirendjére. Az ülészak berekesztése folytán újból meg kell választani a Ház elnökeit, jegyzőit és háznagyát, a legközelebbi ülésre, május 5-ének délelőtti tíz órájára, tehát ezt a választást tüzték ki.

A jegyzőkönyv elkészítése céljából az elnök az ülést tíz percre felfüggesztette.

A szünet után felolvasták s hitelesítették a jegyzőkönyvet.

Ezután Tisza boldog ünnepeket kívánt, amivel az ülés véget ért.

II.

A főrendiház ülése.

A főrendiház ma délután 4 órakor báró Jósika Samu elnöklésével ülést tartott, amelyen felolvasták a képviselőházban ma délelőtt már felolvasott királyi kéziratot, amelyet a főrendek állva hallgattak végig. Az elnök boldog ünnepeket kívánt a főrendeknek és ezzel az ülést bezárta.

Ellenzék a főrendiház ülésén nem volt.

EGYHÁZAK

— (Az evangélikus lelkési korpótlék.) Gróf Zichy János volt vallás- és közoktatásügyi miniszter tudvalevőleg az elmúlt hóban kiutalt az evangélikus lelkészeknek korpótlékkul 83.007 koronát. Báró Prónay Dezső egyetemes felügyelő azonban kiesinyelvén az összeget és segély címén nem akarva elfogadni azt, a saját felelősségére nem osztotta szét a lelkészek között, hanem április 16-ára rendkívüli közgyűlésre hívta egybe az evangélikus egyházat. Ez a közgyűlés azután rögtön intézkedett

volna a korpótlék kiosztása iránt. Időközben azonban a püspöknek sikerült rávenni báró Prónay Dezsőt, hogy a korpótléket, melyet a lelkészek oly régóta várnak, a közgyűlés határozata nélkül is szétossza. Ilyenformán elmarad az összehívott rendkívüli közgyűlés, amelyen különben báró Prónay Dezső lemondott volna egyetemes felügyelői állásáról. Lemondását báró Prónay a novemberi közgyűlésig halasztotta addig rendszeren ellátja helyettes nélkül egyházfelügyelői teendőit.

Márczius idusa.

Budapest, márczius 15.

Márczius 15-ike szomorú hajnalra virradt ma. A nemzet felszabadulásának öröminnepségét megzavarta egy fájdalmas balsejtellem: vajjon ezek a vérellágyított szabadságjogok nem fognak-e elveszni egy mindenre kész kormány kezén, vajjon a megszentelt hagyományok nem fognak-e deréköntörni a „nemzeti” munkapárt udalma alatt.

A márcziusi 12 pont vívmányai közül ma sem a gyülekezési, sem az egyesülési jog nincs már érvényben és a sajtószabadság egy szép ábránd csak. Márczius idusának dicsőségére ma az éjjeli ügyész négy cikket inkriminálva koboztatta el a Népszavát. Egyenlőség, testvériség? A nemzetrontó, alkotmánytipró munkásságát épp ma fejezte be Tisza parlamentje.

Az ország ám lelkesen ünnepe. Mint Vörösmarty egyik: a mult dicsőségében próbált megvigasztalódni. A multból merített erőt a jövőre.

Lélekemelő ez az ünnepség és gyönyörű volt az ifjúság ünnepe, melynek jelentőségét sokszorosan emelte az ellenzék megjelenése. A parlamentben a sópárt tette fel a koronát nemzetgyilkos munkájára és ugyanez az ifjúsággal együtt ünnepe a dicső elődöket az ellenzék. A mult és a jövő tón biztató még, a jelen sivárságában még ez az egy vigasztaló.

Részletes tudósításaink a következők:

Az egyetemi ifjság ünnepe.

Délelőtt.

Az egyetemi ifjúság márczius 15-ét ma délelőtt 10 órakor a székesfőváros Vigadó nagytermében lélekemelő ünnepélyvel ülte meg. A Vigadó zsufolóság töltötte meg az előkelő közönség, melynek soraiiban ott voltak a szövetkezett ellenzék részéről: Justh Gyula, gróf Zichy Aladár, Palugyay Móricz, Barabás Béla, Csuka István, Huszár Károly, Fráter Lóránd, Haller István, Bakonyi Samu, Justh János, Szmeccsányi György, Pozsgay Miklós, Bartos János, Déry Zoltán és Putnoky Móricz orsz. képviselők, továbbá ott voltak: Kiss János rektor, mind a négy fakultás dékánja, a tanári kar tagjai, továbbá a honvédménház tagjai Mezey József tüzérhadnagy és Barnaffy György őrmester vezetésével.

Az ünnepélyt az egyetemi énekkarok a „Himnusz” elnevelésével — Hackl N. Lajos vezetése mellett — kezdték meg. Majd dr. Tóth László az Egyetemi Kör tiszteletbeli elnöke mondott megnyitó-beszédet. A harmadik pontja az ünnepségnek, az előzetes tervek szerint, Ábrányi Emil „De profundis” című költeménye lett volna, melyet azonban a szerző családgyászja miatt lemondott. Farkas Ilona czimbalomművész adta elő „Rákóczi emlékezetét”, nagy hatást keltve. Utána dr. Sággy Gyula egyetemi tanár mondott lendületes, hazafias érzéstől áthatott ünnepi beszédet, többek közt ezeket mondván:

A nemzetek életében apály és dagály épp úgy váltakoznak, mint a nagy tenger végtelen hullámaiiban. Akkor a nemzet a legteljesebb dagály korszakát élte, sajnos, úgy látszik, hogy ma az apály korszakában élünk. Sőt, ha állami és társadalmi életünk széles mbején széttekintünk, a nemzeti hanyatlás oly megdöbbentő tüneteivel találkozunk, amelyek a kishitűséget sokat szenvedő szép hazánk jövője felett egész a kétségbeesésig képesek fokozni, mert könnyen a végmegsemmisülés felé közeledés előjeleiként tűnhetnek fel. Alkotmányunk legerősebb alapkövei és oszlopoi aláaknázza inognak. Egyetlen reménye a nemzetnek, mely benne a

jövőjébe vetett hitet fentarthatja és sötét és terhes fellegek által borított eget még felderítheti, a nemzet virága, a nemzet ifjúsága, amelynek fogékony szive és lelke és tiszta hazafias és erkölcsi érzése s felfogása még nincsen megmételeyzve. Hozzá fordulnak bizalommal a nemzet jobbjai, töle várják az erkölcsi megtisztulást s a nemzeti felbuzdulás hajnalának elérkezését.

A nagyhatású beszédet szünni nem-akaró éljen és taps fogadta. Ezután impozáns jelenet keletkezett. A közönség zajos éljenzések között Justh Gpulat kívánta hallani, aki a következő beszédet tartotta:

Fiatal kedves barátaim! A szövetkezett ellenzék nevében köszöntöm az egyetemi ifjúságot, mint a jövő Magyarország alapköveit. (Zajos taps, éljenzés.) Eljöttünk, hogy résztvegyünk az Önök ünnepélyen; eljöttünk, hogy megvonjuk azt a bizonyos demokraczionális vonalat az ünneplők között és azok között, akik a Dunapart egy másik házában ma leteszik az abszolút uralomnak zárókövét. Mi nem mentünk az ünneprontók közé, mert minden igaz magyar hazafinak elengedhetetlen kötelessége az, hogy ezen nagy nemzeti ünnepen a napi munkát félbeszakítsa és visszaemlékezzék a dicső multra. Ez azonban nem azt jelenti, hogy mi ellankadtunk volna, vagy hogy a mi energiánk kifogyóban volna, mert mi ugyanazan elszántsággal és elhatározottsággal, amellyel eddig küzdöttünk, fogunk küzdeni ezentúl is mindaddig, amíg helyre nem áll az igazságnak uralma az egész vonalon. (Hosszantartó éljenzés.)

Kétszeres kötelességünk a küzdelmet folytatni azért is, hogy mi azt a zászlót, amelyet évek hosszú során át hordottunk szerte az egész országban, szeplőtlenül adhassuk át ifju barátainknak, hogy hasonló önzetlenséggel hordozzák azt a zászlót, amelyre egyfelől föl van írva: Szabadság, egyenlőség, testvériség, másfelől föl van írva: független szabad Magyarország! (Percekig tartó lelkes éljenzés és taps.)

Folytatásul az ünnepségnél Kacziány Géza előadta alkalmi ódáját, Paulay Erzsinek, a Nemzeti Színház művésznője alkalmi költeményt adott elő, Koczé Antal zenekarával kuruczdalokat adott elő és tárogatón Oláh Lajos játszott. A Talpra Magyart Kürthy József, a Magyar Színház kiváló művésze, szavaltta el lelkesen. A zárót Schöffler Aladár mondotta, majd Jászai Mari, a Nemzeti Színház nagy tragikája, elszavaltta a Szózatot, amelyet utána a közönség is elénekelt.

A közönség percekig tartó viharos éljenzése után a lélekemelő ünnepség véget ért s a szövetkezett ellenzék az ifjúság lelkes óvációi mellett kivonult a Vigadóból.

Tüntetés az utcán.

Az ifjúság egy része, mintegy kétszázán, Justh Gyulához szegődött és a járó-kelő polgársággal és munkássággal mintegy nyolczszáz főre szaporodva, kísérte a pártvezért Reviczky-utcai lakására. Utközben a tömeg állandóan Justh Gyulát és az általános, egyenlő, titkos választójogot áltette, közebe a Himnusz énekelte. Justh Gyula Bakonyi Samu és Jaczkó Pál országgyűlési képviselők társaságában lépdelt a lelkesen tüntető tömeg élén. Amikor a menet a pártvezér lakásához érkezett, a tömeg Justh Gyulát kívánta hallani.

Justh Gyula megköszönte a lelkes tüntetést. A tömeg ragaszkodásából, ugymond, erőt merít a további küzdelemre, amelynek célja kiirtani Magyarországot kormányzásából a panamát. Ennek legszükebb eszköze az általános, egyenlő és titkos választói jog, amelyért küzdeni meg nem szűnik mindaddig, amíg győzelmet nem ülhet.

A tömeg lelkesen éljenzte Justhot s csak nagysokára eszlott szét a valóban szép ünnepség emlékével a lelkében.

Délután.

Délután félháromra az Egyetem-téren gyűlt össze az ünneplő ifjúság. Tömegük odavonozta a járó-kelőket és amire megkezdődött az ünnepség, már egészen megtelt a tágas tér. Kröskörül minden ház s természetesen a Tudományegyetem hatalmas épülete is lobogódiszben állott. Félháromkor az egyetem erkélyén megjelentek magyar ruhá-

ban az ifjúság ünnepi szónokai. Mándy Pál és Inreth Béla mondott innen a napot méltató lelkes beszédet.

Az ifjúság ezután tömött sorokban elvonult a Nemzeti Múzeum lépcsőjéhez. Két óriás babérszarut vittek, melyek egyikét a nagy nap emlékéért hirdető emléktáblára, a másikat a Petőfi-szoborra helyezték el. A Nemzeti Múzeum lépcsőjéről Simon Mihály Pál mondott lelkesítő beszédet, ezután Magyar László elszavalt a „Talpra magyar!”-t. Szombathy István ünnepi beszédet mondott még s azután az ifjúság a közönséggel erősen meggyarapodva a Kossuth Lajos-utcán, Eskü-téren át a Petőfi-térre vonult, ahol Németh Endre mondott hatásos beszédet, Fekete István pedig elszavalt a „Talpra magyar!”-t. Remetey Dezső záróbeszédet mondott s azután az ifjúság és a közönség lelkes hangulatban széteszlott.

A vendéglősök — a jó öreg koresmárosnak.

A kerepesi-temető egyik halhatatlan sirhantján máttól kezdve érczkoszoru hirdeti a halás utódok kegyeletét. A sirhant a világ legnagyobb lírai költője, Petőfi Sándor szüleinek hamvát takarja, a koszorut pedig a Magyar Vendéglősök Országos Szövetsége helyezte el rajta, „a jó öreg koresmáros” sirján. Nagyon szép gondolat, hogy az utódok megérczkoszoruznak elődjük, volt öreg karsuk sirját, ami hódolat a nagy költő emlékének, de egyuttal az örök hála kifejezője is. A magyar vendéglősgárda el nem muló kegyeletét hirdeti a Petrovics-család sirhantjának talapatán, a Turul lábainál pihenő érczkoszoru.

Az ünnepély a siremlék előtt Glück Frigyes szövetségi elnöknek avató beszédével kezdődött. Dr. Vita Emil tanácsos köszönete mondott a vendéglősök országos szövetségének a főváros közönsége nevében. Ezután Fellner László szakiskolai növendék szavalt el Petőfi Sándornak „Jó öreg koresmáros” című költeményét.

A hatalmas érczkoszorut, amelynek felirása: „A Magyar Vendéglősök Országos Szövetsége — a jó öreg koresmárosnak 1913. márczius 15.” és amely Bory Jenő szobrászművész remk alkotása, már a délelőtt folyamán sokan megcsodálták.

Az ünnepség másik fele délután a Petőfi Házban folyt le, ahol Herczeg Ferenc elnök, Ferenczi Zoltán alelnök és Pakots József titkár fogadták a vendéglősöket és az érkezett vendégeket.

Gróf Apponyi márczius 15-ikéről.

Az első kerületi negyvennyolczas függetlenségi Kossuth-párt ma este fél hét órakor tartotta meg márcziusi ünnepélyét a Korona-utcai polgári leányiskola tornatermében. A hatalmas terem nagy és előkelő közönség töltötte meg, kiknek soraiban ott volt a főváros társadalmi és közéletének számos kiválósága, élükön a kerület országgyűlési képviselőjével, dr. Szabó Antallal. Az ünnepély fényét emelte, hogy az ünnepi beszédet gróf Apponyi Albert tartotta, kit megjelenésekor zajos ovációkban részesítettek.

Dr. Hegedűs Sándor pártelnök elnöki megnyitóját után a Budapesti Munkásdalárda a Szózatot énekelte el, majd Szabó József tanárjelölt szavalt el a Nemzeti dalt, Szigeti János a márcziusi eseményeket ismertette, majd a dalárda a Tavasz elmúlt kezdetű dalt énekelte el.

Ezután általános figyelem között gróf Apponyi Albert tartotta meg az ünnepi beszédet.

Ma reggel, mondotta, amidőn felébredtem és eszméltem, hogy ma márczius 15-ike van és intézkedtem, hogy házamon kitzúzzék a nap emlékére a lobogót, egyszerre azon kezdtem tündőlni, vajjon melyik zászlót tüzzem ki, mert két zászló van készletben, az egyik nemzeti színű ünnepi zászló, a másik a szomorúság napjaira rendelt fekete gyászlobogó. Ugy éreztem, hogy hát lengjen a nemzeti színű ünnepi lobogó. Hogy miért kerülgem engem a gondolat, hogy ma fekete zászlót tüzzek ki házamra, azt hiszem, magyaráznom nem szükséges. (Ugy van! Ugy van!)

A márcziusi követelményeket tartalmazó romba döntve, valójukból kifordítva, hazugsággá eltorzítva látom megam előtt. A képviselőház ma ülést tartott. Amint mondták, jogkiterjesztés eszközöltetett, amelyről én mondom, hogy a legbotrányosabb népeselés, amelyet valaha nemzetellen szemben elkövettek. Ennek a blaszfémia emléke akart engem arra indítani, hogy mikor így ünneplik

hivatalosan márczius 15-ikét, akkor a független polgárok sugallata szerint gyászlobogót tüzzek ki. De még sem ezt tüzzem ki.

Azt mondjuk, hogy csalódáshoz vezettek a márcziusi vívmányok. A sajtószabadság, a népképviselő, a független felelős magyar minisztérium, mindez megvolut, de hol maradt az áldás, amit ezektől reméltünk.

Nem az intézményekben van a hiba, hanem ott a hiba, ott a mulasztás, ott a bűn, ott a szégyen, hogy ezeknek az intézményeknek valóját, lényegét, tartalmát fentartani, fejleszteni, megerősíteni nem tudtuk. A hatalomnak kényelmetlen szókimondását a sajtó kitiltása követi, anélkül, hogy bátorságunk volna az esküdttsékek elő állani.

Nagy elődöket ünnepelni, úgy, hogy az ő érdemeiknek elismeréssel adózzunk, de szellemükből magunkba sem veszünk, képmutatás, hazugság! Ugy kell ünnepelniük a márcziusi nagy napokat, hogy beleöntjük a tartalmat, amit elődeink gondoltak, úgy, hogy valóvá tesszük az igazi népképviselőt, az egész népek képviselőt, és ezen a széles alapon valóvá és kivivhatóvá tesszük a nemzeti lét teljességét, a nemzet függetlenségét.

Azt a frigyot, amelyet 48-ban a nemzeti gondolat a nagy emberiségi ideállal kötött, azt a frigyot erősítsük, a nemzeti öntudatot és a népi irányzatot a magyar és demokrata gondolatot új-ból összeházasítani, felbonthatatlan frigygyé, ez méltó ünneplés, ez az alkotás Magyarország népét erőssé, boldoggá és hatalmassá teszi.

Szünni nem akaró lelkes éljenzés és taps kíséerte Apponyi beszédét, melynek lecsillapulása után May Münster Cornélie operanékesnő adott elő dalokat Schader Vilma urhölgy zongorakísérete mellett. Utána a dalárda a Himnuszot énekelte el a közönséggel együtt. Végül dr. Hegedűs János pártelnök indítványára az ünneplő közönség üdvözlő táviratot küldött Kossuth Ferencnek, amely-lyel az ünnepély véget ért.

Ünnepségek a fővárosban és a vidéken.

A MÁV. gépgyár irodalmi és közművelődési köre ma délelőtt hazafias ünnepélyt rendezett a gépgyár nagytermében, amelyen Keresztury Bertalan mondott ünnepi beszédet, Tatár Árpád a „Talpra magyar...”-t szavalt, Farkas Emőd író ünnepi beszédet mondott, Csillag Teréz, a Nemzeti Színház művésznője roppant hatással Petőfi-költeményeket szavalt. Az Aczélhang Dalgyűlet a „Szózat”-ot és a „Himnusz”-t énekelte.

A Budapesti Kereskedelmi Akadémia önképző-köre szép ünnepséget tartott. Az ifjúság részéről közreműködtek: Kalmár Ernő ifj. elnök, Somló Pál, Atzél István, Veres György, Nádas József. A tanári kar részéről dr. Heinrich János és Szuppán Vilmos kir. tan. beszéltek.

A budapesti Deák-téri ág. hitv. evang. polgári leányiskola ma délelőtt 9 órakor hazafias ünnepélyt rendezett az intézet dísztermében. Az ünnepi beszédet Votisky Zoltán tanár tartotta.

Az újpesti áll. főgimnázium önképzőköre d. e. lelkes ünnepélyt tartott.

Arad közönsége a szokásos lelkesedéssel ünnepelte márczius 15-ét. Délelőtt a város háza nagytermében folyt le az ünnep első része, hol az általi tanítóképző-intézet dalosai énekeltek. A Kossuth-szobornál szavalt dr. Beregi Sándor színész és Polgár Gy. Ödön ünnepi beszédet mondott. A város föl van lobogóva.

Máramarosziget város polgársága a jogakadémiai ifjúsággal lelkesen ünnepelte márczius 15-ét a városi vígadó nagytermében.

Szarvason a szabad liceum a városi színházban tartott szép ünnepélyt. A főgimnázium Vajdaköre és a felsőbb leányiskola, valamint a tanítóképző ifjúsága szintén ünnepélyt rendezett. Valamennyi felekezet templomában alkalmi istentiszteletek voltak.

A debreczeni csapókerületi függetlenségi és 48-as olvasókör márczius 16-án délután 2 órakor saját helyiségében — kedvező időben a milleniumi téren — márcziusi emlékünneplést rendez.

Ecséden (Hevesmegye) a tantestület nagy ünnepélyt rendezett.

Eperjesen az eperjesi jogakadémia ifjúsága a polgársággal együtt ünnepelt. Tegnap sikerült fátylasmenet volt.

Békéscsabán a főgimnázium ifjúságának ünnepén az ünnepi beszédet dr. Lauffer János tanár mondotta. A polgári iskolában is nagy ünnepély volt. A polgári körben dr. Rell Lajos mondott ünnepi beszédet.

Gyulán a társadalmi méltó módon ünnepelte márczius nagy napját. Dr. Rostás Imre méltatta a nap jelentőségét.

Békésen Faragó László gimnáziumi tanár mondott ünnepi beszédet több száz főnyi közönség előtt. A Kézirásban Kőrösi Tivadar gimnáziumi igazgató mondott beszédet nagyszámú, előkelő közönség előtt.

Gálszéczen a ref. egyház a templomban reggel istentisztelet volt, melyen Péter Mihály lelkes mondott hálaadó imát. Ünnepek voltak valamennyi iskolában.

Országszerte nagy fényvel és lelkesedéssel ünnepeleltek ma a szabadság ünnepét. Székesfehérváron a székesegyházban ünnepi istentisztelet volt, amelyen a hatóságok vezetői és a 48-as honvédek is résztvettek. A társaságok és a polgárság a vértanúk szobrához vonult ki. — Gyulán népiünnepély is volt, este pedig lanketteket rendeztek. — Hajdú-böszörményben ágyulövészekkel jelezték az ünnepély kezdetét. — Tapolcán az ifjúság és a tanfőrlak rendeztek nagyszabású ünnepséget. — Dóván a fő-téren volt fényes ünnep, Makón a városi képviselőtársaság gyűlést tartott, Nagybecskereken, Marosvásárhelyen, valamint Szolnokon, Cegléd, Nyireggyháza és Lugosról érkeztek jelentések arról, hogy mindenütt szép ünnepélyek voltak óriási közönség jelenlétében. A városok zászlódiszben voltak. Pozsonyban a vértanúk és Petőfi szobránál volt ünnepély.

Leszerelt a budapesti ezred.

— Hazaengedték a harminczketteseket. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márczius 15.

A leszerelés már több helyen megkezdődött, a budapesti ezredet, a harminczkettes rezervista bakákat csütörtökön eresztették haza a pilisecsbai táborból. Az ezred már a kora reggeli órákban gyakorlatra indult az északi táborból. Harcászati gyakorlat volt teljes felszereléssel. Ziháló mellett, lihegve mászták meg a katonák a pilisecsbai hegyeket. Rajvonásban nyomultak előre, hogy a ehgység másik oldaláról közeledő kombinált elenséggel fölvegyék a harcot, amikor úgy tíz óra tájban a gyakorlatot hirtelen „lefújták.” A bakák megdöbbenve néztek egymásra. Azt hitték, hogy valami baj történt. A kinos bizonytalanságnak a „gyülekezési” kürtjel vetett véget. A katonák sorakoztak és teljes tájékozatlansággal, zárt sorokban vonultak a barakkok elé tisztjeik vezetése mellett...

Az őrnagy a front elé vágatott és messze elhallatszós csengő hangon így kezdte beszédét, amely a katonák között nagy örömet keltett

— Fiúk! Örömmel tudatom, hogy éppen ebben a pillanatban hozta egy küldönc a leszerelési rendeletet!

A rezervisták visszafelé fordított lélekzettel hallgatták az őrnagy szavait, még a fegyelem is meglapult. Az őrnagy aztán kedves beszédet rögtönzött, amelyben megdicsérte a szorgalmat és három hónap át tapasztalt szigorú fegyelmességet, fíradalmat nem ismerő kitartást és a kötelességek pontos hű teljesítését.

— Legyetek odahaza szeretteitek körében is olyan derék polgárai a hazának, hasznos tagjai a társadalomnak, mint amilyen becsületesen és önfeláldozóan töltöttétek be a fegyvel alatt nehéz hivatalokat.

Azután egy marczona külsejű, nagy torzonborz bajszu rezervista elé állt és megszorította a kezét, így végezte beszédét:

— Egyenként nem szoríthatok veletek kezét, de ez az egy kézszorítás mindnyájatoknak egyenlően szól! Az Isten áldjon és vezéreljen benneteket!

A boldog rezervisták ajkán harsogó éljenzés követte a humánus őrnagy megható szavait.

Kiosztották az egy napi lénungot, menászipénzt, kihirdették, hogy a tulajdonképpeni leszerelés nem Pilisecsbán, hanem Budapesten lesz, a Mária Terézia-kaszárnyában. Szabad választásukra bízzák, tehát, hogy az utat Pilisecsbáról Budapestig gyakorlatosan, katonás menetelében, vagy vonaton tehessek meg.

— Akik tehát vonaton akarnak menni, azok fizessenek vissza a kapott járulékból 60 fillért — utiköltségre!

Erre a kijelentésre az elégedetlenség, sőt a felháborodás moraja futott végig a sorokon. Három hónapig kinlódáltak, fagyoskodtak, vergődtek, nélkülöztek és most ez a jutalom. De a derék 32-esek ezt az áldozatot szívesen meghozták és akiknek nem futotta a lénungból, azokat többi bajtársaik segítették ki a bajból. — Vonaton indultak be Budapestre a saját költségükön.

VASÁRNAP.

Lejárt az előttem egy darab izgalmas és véres történelem. A világhistoria egyik nagyszerű eseménye, a mi korunknak a mi életünk rövid esztendeinek eddig a legszenzációsabb történelmi epizódja. És lassankint majd ez is elmúlik. Szépen megírják a történet-írók tíz nyomtatott oldalba összesűrítve mindazt, amit mi egy esztendőn keresztül írtunk, regisztráltunk és kommentáltunk napról-napra. A mi történetírásunk röptében napról-napra íródott és még impresszióktól friss volt, vértől meleg volt, mert a nyomtatott újságbotút csak órák választották el a megtörtént eseménytől. Az utókor történetírója, másképen, szárazabban, összesűrítve, kicsinyítő lencsén keresztül fogja látni a balkáni háborút, amelyet mi, a nap krónikásai izgalmasnak, véresnek és sokszor szenzációsak láttunk. Az utókor történetírójának bizony igaza lesz, ő már mosolyogni fog a mi izgalmainkon, ő már a száz évvel később élők fölényével fog feltűnik ellegyinteni a kezével, hiszen ő az utókor, ő a legfőbb bíró, költők, művészek, királyok, diplomaták és hadvezérek legfelsőbb fóruma, akire mindig szeretnénk hivatkozni s aki vagy rehalibitál bennünket, vagy fel sem emel a százesztendei feledés mélységéből.

Az utókor. Ide akartunk kilyukadni, mert ami most itt következik, az némiképen megköveteli magának azt a jogot, ami előttünk száz esztendővel az Anonymusok, Tinodi Lantos Sebestyének, kőszá történetírók és egyéb lézengő lantosok joga volt. Mondákat, legendákat kapkodni ki az események komoly, történelmi jelentőségű forgatagából, háborúk pletykáit, keletkező monda-mondáit jegyezni fel csak úgy kutyafuttában egy szelet papírosra, ez is igen szép mesterség és ne méltóztassék mosolyogni ezen, mégis az utókor fogja jobban élvezni és értékelni ezeket a legendákat, mint ön, szeretett olvasó, akit most a szokástól eltérően nem merek tegezni, mert ön, mint ennek a kornak az embere, végig nézte, végig olvasta napról-napra ezt a háborút és saját szemével látta a legendák keletkezését. Mi nem hszünk benne, mert látjuk, hogy miképen csinálódott. Kis katonákból hogyan lettek glóriás hősök és egy véletlenül kimondott szóból hogyan lett történelmi szállóige. Nagy Sándor is csak kőrsőből itta a vizet és Napoleon is udvarolt a saint cyr-i midieteknek, amikor kadetiskolai növendék volt. Talán hitelbe is csináltatott ruhát. Nem is imponált a szabójának sohasem és fogadjunk, hogy a legszebb waterlooi legendákon is csak gunyosan mosolygott ez a derék szabó.

Szóval önök kezdik elhinni, hogy a történelmi események mellett leszűrődő, kristályosodó mondákat, legendákat az utókor értékelheti legjobban. A történelmi esemény idővel el is veszíti fontosságát. Száz év múlva csak kevesen fogják tudni, hogy Szilisztria a mi korunkban Romániáé, vagy Bulgáriáé volt-e. Ez nem fontos. De a hira életben marad, a romantika örök és a legenda szárnyal iskolai tankönyveken, gyermekszobákban elszuttogott meséken, novellákon, romantikus drámákon, operaszövegeken és minden egyéb igazságból született és fantáziával színezett elme-produktumon át az örökkévalóságba. És minél meszebb van ez az örökkévalóság, minél inkább az utókor jelentik számunkra a jövőző emberei, annál érdekesebb, szebb és színesebb lesz nekik ez a legenda, amelynek mi a bölcsőjénél állottunk. Csak az ő számunkra lesz igazán érdekes, szép és színes, mert évtizedek desztillátorán keresztül nemesedett, finomított és színesedett, amíg elérkezett hozzánk.

Mi most bölcsőjéből kiemelünk egy ilyen legendát. Majdnem a legszebbet, amelyet ez a balkáni háború adott nekünk és a kíváncsi utókorunk. Talán azért olyan

szép, mert egyszerű, mert nem is egy emberhez, nem is egy cselekedethez, egy hősiességhez fűződő legenda, csak egy név, egy fogalom, egy hajó, egy élettelen alkotmány, amely uszik a vizen és mégis szólnak róla mesék, mondák, félelmes és izgató történetek az egész Balkánon mindenütt, ahol apa, fiu, vagy testvér künn harcol és egy fél év óta már nem irt haza levelet. A legenda czime évtizedek múlva talán ez lesz:

Történet a titokzatos hadihajóról.

Ez a hadihajó, amint már méltóztatik sejtetni, a Hamidie. A török hadiflotta leghasználhatóbb, legtügyesebb és legjobban felszerelt hajója, amelynek cselekedeteit ugyebár felesleges volna elmondani. Két héttel ezelőtt azt olvastuk az újságban, hogy a Hamidie Kis-Ázsia partjainál léket kapott és most egy török kikötőben javítják. Három nap múlva görög szállítóhajósok mesélték, hogy az ioni tengeren tört reájuk ez a nagy török hajó, két nap múlva a Balkán félszigetnek ismét a tulsó partján bukkant fel, azután eltűnt egy kis időre, senki sem tudta, hogy merré van, azt beszélték, hogy elstyűedt, mások szerint a Dardanellák bejárata előtt czirkált s ekkor a Hamidie mint a villámcsapás, egyszerre megjelent Sar-Giovanni di Medua előtt és egy fél óra alatt szétlőtte az egész szerb táborát. Azután megint eltűnt. Most sem tudják, hogy hol van. S a Balkán összes kikötőiben, ahol csak ellenséges hadihajók állomásoznak, most mind a Hamidieről beszélnek. Istenem, talán holnap már itt is lesz, merre járhat most, melyik partot fogja egyszerre bombázni?

Hát mi ez kérem, ha nem a legszebb legendának az alapmotívuma. Mi még csak azt tudjuk, amit ide írtunk. Egyszerű, száraz tények. Egy ügyes hajóskapitányról van szó, aki úgy ismeri a tengert, mint a tenyerét és hajójával lecsap, hol itt, hol ott. Ez nem valami emberfölötti dolog. Hogy az utókor legendás könyveiben hogyan fog átalakulni a Hamidie legendája, ez ezer tényezőttől függ. Bizonyos, hogy amolyan bolygó hajó lesz belőle. A nagy bolygó hajó, amely nem talál nyugtot sehhol, mert hazáját megrabolta az ellenség. És a nyugtalan hajó megindul a vizen, valami különös erő hajtja, gyorsabban jár a szélvésznel, már nem emberek ülnek a fedélzetén az ágyuk mellett, hanem boszúálló, legendás hősök, repül a nagy hajó és minden meghal, amit útjában talál. A bolygó hollandinak egy újabb és szebb variációja lesz ez, csatában elesett hősök szellemeivel, hang nélkül durranó ágyakkal, ez a hajó a tengeri harcok modern mítoszának lesz az alapja, még igazán nem tudom, hogy miképen, hogyan, de valahogy majd csak színesedik, nő, épül, elveszti a röghöz kötöttségét, ez lesz a titokzatos, nagy tengeri hőse a törökök utolsó háborujának, a kapitányából a legenda tengeri félistent csinál, a matrőzaiból Csataldzsánál elesett lelkeket, az egészen normális menetsebességéből szélvésznyi gyorsaságot. A kunyhókban gyorsan jár a képzlet és a török tengerpartokon imádkozás közben az öreg emberek legendákat szeretnek mesélni.

Valahogyan így lesz ez idők múltán. Ahoz már semmi közünk, hogy miképen nő ki ebből a magból a legenda. Mert bizonyos, hogy kinő. Mi csak itt állunk az izgalmas és véres történelmi események eszén és az izgalmas felett, a vértől megtisztultan látunk kis legenda-magokat is, háborus babonának, mondának apró semmiségeknek, alapköveit, amelyekből esedaszép történeteket fog faragni a kunyhókban, erdőkben, mezőkön éledgő hálás utódek fantáziája. Ez a balkáni háború a törököknek legalább is annyi, mint nekünk a szabadságharc, vagy a francziáknak forradalom. És száz esztendő múlva a Hamidie is ennek a harc-nagy egy örökké élő, kiszínezett, felvirágozott, esedaszép színbolusa lesz.

Mi, akik most élünk, sohasem tudhatjuk meg, hogy milyen lesz. Annnyit tudunk, érezzük, hogy most egy nagy legenda született.

Mi csak a legenda bölcsőjénél állottunk és a száz esztendővel később élő mesemondók szemével próbáltunk visszanézni erre a bölcsőre.

Balassa Emil.

Drinápoly végnapjai.

A döntő ostrom. — A Balkánszövetség feltételei elfogadhatatlanok. — Összeült a londoni nagyköveti értekezlet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márczius 15.

Drinápoly utolsó, legnagyobb ostromát vívja most a bolgár sereg, amelynek sorában ott van a segítségül küldött szerb haderő is. Végveszély fenyegeti Drinápolyt, mert ha a vár elesik, akkor a Balkán-szövetség jogosabban ragaszkodik azokhoz a súlyos békefeltételekhez, amelyeket a nagyhatalmak közvetítő javaslatára válaszképen adott.

A hatalmak különben elfogadhatatlannak tartják ezeket a feltételeket és most valami középútat keresnek. Ezzel függ össze a nagykövetség mai londoni konferenciája is, amely hivatalva van miezőbb rendes viszonyokat teremteni ebből az európai botránynyá fajult, szégyenletes hadjáratban.

Mai táviratainkat itt adjuk:

A békeközvetítés.

Elfogadhatatlanok a szövetségesek feltételei.

London, márczius 15. A Balkán-államok kormányainak feltételeit a nagykövetségi konferencia elfogadhatatlannak tartja. A mai tanácskozáson, amelyen sir Edward Grey közölte a választ, két terv merült föl. Az egyik arra irányul, hogy újból hívják föl a Balkánszövetséget a mediáció feltételei elfogadására, a másik pedig az, hogy a nagykövetségi konferencia ne legyen tekintettel a korlátozó feltételekre, hanem formulázza meg a békekezzeződést, amelyet aztán a hadviselő felek elé fog terjeszteni.

A nagyköveti értekezlet.

London, márczius 15. A nagykövetelek ma délelőtt egybegyűltek a külügyi hivatalban, hogy a hatalmak mediációs indítványára a balkáni szövetségesek által adott válasz felett tanácskozzanak.

A bolgár miniszterelnök az új békefeltételekről.

Szófia, márczius 15. Gesov miniszterelnök a szobranje tegnapi ülésén a következőképpen indokolta azt, hogy miért súlyosabbak az új békefeltételek:

— A legelemibb igazságosság követeli meg, hogy többet kapjunk annál, amivel korábban megelégedtünk volna. Csak hiányos itélőképességű emberek állíthatják, hogy a háború újra megkezdése óta nem tudtunk észrevehető eredményeket elérni. A törökök hosszú idő óta előkészített partraszállásának megakadályozásával, a török páncéloshajó elpusztításával, a törökök bulairi emlékeztető legyőzésével, ahol az ellenség saját bevallása szerint tízennégyezernél több halottat és sebesültet vesztett, valamint azzal, hogy az ellenség képtelen arra, hogy az erődírményekből, amelyek mögött elbujt, kijönni mérészkedjék, dacára annak, hogy hadseregét nagyban megerősítette, úgy, hogy az ötszörakkora, mint a miénk, csupa olyan tényekkel, amelyek azonkívül, hogy a velünk szövetséges Görögország Janinában fényes győzelmet aratott, megezőfolthatatlanul bebizonyítják, hogy ellenségünknek nincs joga arra, hogy ez idő szerint kedvezőbb feltételeket kaphasson azoknál, amelyeket a szövetségesek megbízottai a londoni békelárgyaláson szabtak és amelyeket akkor oly könnyen viszszaulastított. Most már a nagyhatalmak dolga nyilatkozni a felől, hogy mit kapjanak a szö-

vetségesek az újabb áldozatok után, amelyeket nem a saját hibájuk rótt rájuk és reméljük, hogy olyan döntést fognak hozni, amely bölcsességével és igazságosságával mindkét részt lekötelezi.

A szerb-bolgár feszültség.

Belgrád, márczius 15. A lapok hevesen izgatnak Bulgária ellen és a mellett érvelnek, hogy a meghódított macedóniai városokat nem szabad átengedni Bulgáriának. Tény az, hogy a szerb kormány a hódított területek biztosítása céljából nemcsak Görögországgal, hanem Romániával is véd- és dacszövetségre fog lépni.

A harcztéren.

Az ostromlott Drinápoly.

Konstantinápoly, márczius 15. Az Andamart című örmény lap közli: A drinápolyi hatóságok szigorú fegyelmet tartanak. Minden magánkézből összehordattak minden felhalmozott eleséget, a vagyones családoktól elvették a felesleges ruhaneműket és felosztották a szegények között. Minden ember egy napra 350 gramm kenyeret és egy darab sajtot kap, kétszer hetenkint marhahuslevest. A kenyhasó teljesen elfogyott, nincs fűtőanyag, pedig a hideg dermesztő. A fákat kivágták és eltűzelték, csak a diófélékhez nem szabad nyulni, mert a dió jövedelmező kiviteli ezikk Drinápolyban. A vízvezeték romokban hever, a nép és a helyőrség szűrt folyóvizet iszik. A lőszer még jó időre elegendő. Most csak gyengén bombázza a várat az ellenség. A gránátok mindössze ötven polgárembert öltek meg.

Konstantinápoly, márczius 15. Mahmud Sefket pasa hivatalosan közölte ma, hogy a Sukri pasa legutolsó jelentése szerint azok a hírek, amelyek Drinápoly küszöbön álló kapitulációjáról szólnak, nem igazak.

Szófia, márczius 15. Hivatalos helyről származó hírek szerint tegnap Drinápoly elért 14 nagy ostromágyut állítottak fel. Már meg is kezdte a város bombázását ezekből az ágyúkkal, amelyek az eddigieknél jobban működnek. Valószínűleg erre vezető visszafogó politikai körök kedvezőbb fel fogása, amelynek értelmében Drinápoly el este néhány napon belül várható.

Belgrád, márczius 15. Sukri pasa, Drinápoly főparancsnoka állítólag átadta utódának a főparancsnokságot, mert megbetegedett. Ebből a Balkán-szövetség azt következteti, hogy a vár kapitulációja küszöbön áll.

A bombázás ma teljes erővel megkezdődött. Ebben részt vesznek a szerb segédesapatok is. A várból csapatostul szöknek ki a török katonák az ellenséges táborba és megadják magukat, mert már nem bírják tovább az éhséget.

Francia hadihajó a Dardanellákban.

Páris, márczius 15. Poincaré köztársasági elnök elnöklete alatt ma minisztertanács volt, amelyen a külügyminiszter közölte, hogy a konstantinápolyi francia nagykövetség tegnap a Leon Gambetta nevű páncéloszirkálót a Dardanellákba küldte, hogy keresztülvigye a törökök által a népjogok ellenére fogvatartott Henry Freycinet marseillei gőzös kiadását és hogy a francia zászlónak az azt megillető tiszteletet biztosítsa.

Török-kölesön.

Amsterdam, márczius 15. A porta egy holland-belga konzorciumtól 10 millió márká kölesönt kapott 10 százalékos kamattal. A kölesön biztosítására a török kormány a koronaékszereket kötötte le.

Konstantinápoly, márczius 15. A pénzügyminisztérium egy hivatalos közleménye óvja az európai bankokat néhány egyéntől, akik azt híresztelik magukról, hogy a török kormány részéről felhatalmazásuk van arra, hogy az első kibocsátású kincstári utalványokat eladják. Szó sincs róla, hogy a török kormány ezen egyéneknek bárminő meghatalmazást adott.

A leszerelés.

Bécs, márczius 15. A Nordbahn egyik rendes vonatával tegnap este érkeztek ide az első, a galicziai helyőrségekből elbocsátott tartalékosok. A mai nap folyamán újabb csapatok érkeznek.

Lemberg, márczius 15. Az itteni gyalogezredek tartalékosai zenekarral kísérték a vasúthoz bajtársaikat. Az 1909-ik évfolyam tartalékosainak elbocsátásáról szóló hír eddig nem bizonyult valósnak.

Pesti komédiák.

A magyar ember tragédiája.

— Jelenet Madách Imre műve nyomán. —

SZEREPLŐK:

Az Ur . . . . . Tisza Éva . . . . . Munkapárt
Lucifer . . . . . Tisza Ferencz arkangyal Pavlik
Ádám . . . . . Lukács Mungó és ellenzéki angyalok kara

(Szín: A politikai paradicsomban. Ádám meztelenül, egy ellenzéki képviselő bőrébe takaróva áll a bukásfája alatt. Átöleli Évát, aki a fenyéken álló mungó angyalok kara között már-már új Ádám után ledérkedik. Lucifer egy jügefalevéllel tisztogatja a fekete szemüvegét s kajánul néz a kerítésen kívül maradt ellenzéki angyalokra. A kijárásiakat Ferencz arkangyal őrzi több sárkanyallal.)

Mungó angyalok:

Hozsánna a nagy Törvényalkotónak!
Mély s böles elmével, mint ahogy szokott
Megalgotá a választójogot!

Ellenzéki angyalok:

Talpnyalnak ők a pokolravalóknak,
És hizelegnek furtumfurt neki!

Mungó angyalok:

A házszabály majd kedvöket szegi!

Lucifer:

Megállt a gép! Az alkotó pihen,
Nem lustalkodtunk ugy-e semmiben?
(Ádámhoz)

Ádám te hallgatsz, mint fűben a dinnye?
Szót nem találsz-e, mond, diéséretimre?
Hálátlan oh! Verjen meg a ragya!
Bukásra züllesz ilyen elvvel meglásd!

Ádám:

Mi tessék rajt? Hogy néhány honatya
Most tépi, rugja és taszítja egymást?
Az utódod, ha egykor ellesi,
A parlamentben szintén megteszi!

Éva:

Ah élni-élni, ah mi csodaszép!

Ádám:

És urnak lenni mindenek fölött.
Detektív les, talpam a hova lép . . .

Ellenzéki angyalok:

Mondjon le!

Ádám:

Ah, önökre fütyölök!

Ellenzéki angyalok:

Pusztuljon az erőszakoskodó!
El! Luciferrel! Le vele!

Lucifer:

Majd itthagynom az intrikusi szöket
Ha befejeztem vállalt missziómat.
Ádám velem jössz . . .

Ádám: (Évába kapaszkodik.)

Nem sürgős, nem éget!

Éva:

Borulj rám. Én vagyok, aki megóvhat.

Lucifer:

(Ravaszul a bukásfája mellé somfordál.)
Ádám! Időt hiába itt ne tölts.
Egyől öskös, mily ingerlő gyümölcs

Ádám:

Ellenkezöleg, nem ettem meszet!
E fa gyümölcséből én nem veszek!

Lucifer: (Magában.)

Ádám! Karom majd a bukásba ellök,
S helyetted én leszek miniszterelnök.
A választójogot s a házszabályt
Csakis magamnak hoztam egyaránt.
Mesés a kép, amely előmbe csillan:
Leszek miniszterelnök holtomigian.
(Ádámhoz.)

Nézd, mily mosolygós, izletes ez alma.

Ádám:

Nekem is jó onmagam hatalma.

Éva:

Egyél fiam! Be józú lehet
Vagy kompótot csináljak-e neked?

Ádám:

Nem kompót készül itt, de komplot!

Lucifer: (Leszakít egy almát.)

Egyől!

Éva: (Elveszi.)

Ádám:

Hej asszony! Az eszed megbomlott!

Lucifer:

Eredj te zsváva!

Éva:

Csak harapj bele!

Ádám: (Beleharap.)

Ha szivességet tehetek vele . . .
(Menydörgés. Villámlás. Lucifer kacag.)

Hivatalos Lapp: (Megjelenik.)

Tetted, oh Ádám, messzire kihat,
A konzekvenziát eltürve tartsd ki,
Itt a legeslegfelsőbb kézirat,
A paradájszövből Ádám nosza mars ki!

(Arkangyalok jönnek és kiverik Ádámot a paradicsomból. Éva átöleli Lucifert és csókolgatja.)

Ádám: (Visszafordul.)

Jól van, megyek! De Lucifer követts!
Majd véled is megeshetik e heccz!

Ellenzéki angyalok:

A talp az változik, a nyelv marad.
Hozsánna annak, ki sikert arat!

— Fügöny. —

Fakir.

TÁVIRATOK.

Francia-német incidens Marokkóban.

Páris, márczius 15. A Havas-ügynökség jelentő Casablancából tegnapi kelettel: Szombat este, mikor a katonaság zenével bejárta Casablanca utcáit, egy Henrik Fricke nevű német álampolgár házából köveket dobtak a katonákra. A karmester és a két katonazenész megsebesült. Több hangszer megrongálódott. Abban a vélekedésben, hogy a köveket Henrik Fricke házából dobták, benszülöttek benyomultak a házba és két őr a rendőrségre hurcolták. Az egyiket közülök az uton bántalmazták. A német konzul kedden panaszt emelt a francia konzulnál, aki már elrendelte a törvényes vizsgálat megindítását.

Lázadás Kinában.

Mukden, márczius 15. A monarkisták röpiratokot terjesztenek a városban, melyekben a kormányt az özvegy császárné meggyilkolásával vádolják. A mandzsu lakosság forrong. A városi őrséget megerősítették.

Új sztrájk készül Belgiumban.

Brüsszel, márczius 15. A szociáldemokrata párt ma manifesztumot fog kibocsátani, melylyel ismét proklamálni fogja az általános sztrájkot.

A konzuli bíraskodás megszüntetése Tripolisban.

Róma, márczius 15. A „Popolo Romano“ jelentő és különös meglepéssel konstatálja, hogy Ausztria-Magyarország elsőnek szüntette meg Tripolisban a konzuli bíraskodást és a megszüntető rendelkezést már keresztül is vitte.

Rendő a tolvajbandában.

— A rendőr, az éjjeli őr, meg a munkás. —
— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márczius 15.

A mai napnak különös szenzációja van. A rendőrség leleplezett egy tolvajbandát, amelynek az egyik tagja — *rendőr*. A máskülönbben jelentéktelen bünesetnek ez ad fontosságot. Nem érdekeltlen az a körülmény sem, hogy a banda másik tagjának szintén ez volna a feladata s a hivatása, hogy az emberek vagyoni biztonságát elősegítse. A másik bűnös ugyanis: *éjjeli őr*. Ez a különös társaság még egy gabonamunkással bővült s hárman együtt követték el a tolvajlásokat és betöréseket.

A *Siemens és Schukker* cég, amelynek a Pozsonyi-ut 5. szám alatt telefonberendezési gyára van, már hetekkel ezelőtt följelentést tett a rendőrségnek, hogy raktárából egyre-másra tűnik el a vörösréz. A detektívek figyelni kezdték a gyárat és a környékét. Tegnap azután megtudták, hogy ma hajnalban újabb szállítmányt szándékoznak elvinni a tolvajok, mire három detektív lesbeállt.

A detektívek kémkedésének fényes és különös eredménye lett. Hajnali öt óra felé tényleg egy fuvaroskocsi állt meg a Pozsonyi-uton a gyár előtt és csakhamar kijött a gyárból *Szabó Ferencz* éjjeli őr, aki a kocsisal kezdett tárgyalni. Alig néhány pillanattal később a sötétből előtűnt egy rendőr alakja és egyenesen a kocsi felé tartott. A detektívek boszankodni kezdtek, hogy a rendőr nem éppen kívánatos közbenjötté most elrontja az ő jó fogásukat s valamivel messzebb, behuzódtak egy sötétebb helyre. A rendőr azonban nem soká tárgyalt az éjjeli őrrel, hanem sarkon fordult és el-somfordált. A detektívek meglepetten nézték az érthetetlen jelenetet és csodálkozásuk még fokozódott, amikor látták, hogy megnyílik a gyár kapuja és az éjjeli őr egy másik emberrel egyre-másra hordja ki a kocsi a drága vörös- és sárgarézöntvényeket.

A detektívnek most a rendőr bűnösségéről akartak meggyőződni. Az egyik ekkor a rendőr után futott anélkül, hogy elárulta volna kilétét, figyelmeztette, hogy a gyárból rezes lopnak. A rendőr nagy kénytelen-kelletlen visszafordult, de mire odaértek, a másik két detektív már meglepte és lefűlelte a réztolvajokat. Amint azonban a rendőr is odaért a kis csoporthoz, újabb meglepetés érte őket. A lopáson ért éjjeli őr ugyanis megbotránkozva kérdezte:

— Hát ez a rendőr mit keres itt? Hisz ő is bele volt avatva az egészbe.

A detektívek erre az éjjeli őr és társát, akiről megállapították, hogy *Szűcs János* gabonamunkás, bevitték a főkapitányságra, a rendőrt, akinek *Szabó VI. János* a neve és 1215. a száma, a főparancsnokságra kísérték. Ma délelőtt a főkapitányságon valamennyit kihallgatták. Az éjjeli őr és büntársa azt állították, hogy a rendőr be volt avatva a rézlopásba, de *Szabó VI. János* csak annyit ismer be, hogy pénzt ígértek neki. *Steinlauf Jakab* ócska-vaskereskedő azonban, akinél egy izben értékesteni akarták a lopott helmit, szintén ellene vallott, mert neki is tudomása van arról, hogy a rendőr is büntársa a réztolvajoknak. Mind a három tolvajt lecsukták.

Az „EGYETÉRTÉS“

szerkesztősége és kiadóhivatala
VI., Eötvös-utca 32. alatt van.
A szerkesztőség telefonja 788.
A kiadóhivatali telefonja 706.

Rablógyilkosság vagy öngyilkosság?

— A kovácssegéd meséje. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márczius 15.

Nagy riadalom volt ma este a főkapitányságon. A Zrinyi-utcai rendőri palotában futkostak a detektívek, autón, kocsin elrohantak, azt hitték, hogy kegyetlen rablógyilkosság történt, csak később derült ki, hogy egy egyszerű öngyilkosságról van szó.

Az 1925-ös rendőr ma este félkilenc óra tájban a Gellért-hegyi citadella táján teljesített szolgálatot. A hegy délnyugati részén járt, a viznüveinél, amikor egy véres testre bukkant. A szerencsétlen ember nyaka át volt vágva, a vér hatalmasan ömlött a sebből. A rendőr odalépett hozzá és megkérdezte:

— Hogy hívják?

„Az életveszélyesen megsérült ember alig hallható hangon nyögte:

— Póstás Károly!

Nagynehezen aztán kivallotta, hogy 52 esztendő kovácssegéd, Okány községből való. A Gellérthegyen két gyanus alak támadta meg, az egyik a földre teperte, a másik meg ezalatt elvágta a nyakát. A kovács erre elvesztette eszméletét s ekkor a két támadó kifosztotta. Elvették az óráját, lánczát, száznolcvan korona készpénzét.

A rendőr azonnal jelentést tett a főkapitányságra s a nyomozás rögtön megindult. A kutatásnak szenzációs eredménye lett. A rendőrség kiderítette, hogy az egész história csak mese.

A kovács két nappal ezelőtt jött fel a fővárosba. A szeretőjével Okányban összeveszett. Ezért elhatározta, hogy a halálba menekül. Utoljára azonban ki akarta mulatni magát. Ezért az ékszerait elzalogosította, a pénzt aztán eldorbézolta. Ma már az utolsó garasát is kiadta. Erre aztán a borotvához nyult.

Nagy Károly detektívönök éjjel tizenkét órakor kihallgatta Póstás Károlyt. A kovács beismerte, hogy a rendőrnök hazudott a rablógyilkossági mesét csak kitalálta. Az utolsó pillanatban ugyanis megbánta, hogy a halálba akart rohanni, de a pénz már elszökött. Így akarta megreparálni a dolgot. Ugy okoskodott, hogyha ezt a históriát a szeretője elolvassa az újságban, megszánja és felkeresi. A pénzről pedig szó sem lesz.

Az orvosok szerint sebe elég súlyos, de az éjszakai operáció olyan jól sikerült, hogy valószínűleg életben marad.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND: Naptár, Vasárnap, márczius 16. Róm. kath.: E. G. Virágvasárnap. — Prot.: E. G. Heribert. — Görög-ország: Márczius 3. F. Nagybjt 1. — Zsidó: Vedar 7. — A nap két reggel 6 óra 14 perczkor, nyugszik délután 6 óra 4 perczkor. — A hold két délelőtt 10 óra 9 perczkor, nyugszik éjjel 2 óra 37 perczkor. — *A miniszterek nem fogadják.* — *A magyarországi szociáldemokrata párt* nagy népgyűlése délután 3 órakor a fővárosi Vigadóban; utána felvonulás a Petőfi-szoborhoz. — *Múzeumok:* Nemzeti Múzeum állattára 9—2-ig, Erzsébet Múzeum 9—12-ig és 3—4-ig, Ernst Múzeum (Nagymező-utca 8.) 9—4-ig, Tanszer Múzeum 3—7-ig, M. kir. kereskedelmi Múzeum: külkereskedelmi hírszolgálat és közszállítási osztály 9—2-ig, vám- és tarifosztály 3—6-ig, nyilvános szakkönyvtár 9—2-ig. — *Keptárak:* A „Kéve“ művészeti egyesület kiállítása a Nemzeti Szalonban, nyitva 9—4-ig, Belépődíj 1 korona, Pogány Margit festőművésznő és Bethlen Gyula szobrászművész kiállítása a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37—39.), nyitva 9—7-ig, Belépődíj 60 fillér, Ferenczy Károly gyűjteményes kiállítása az Ernst Múzeumban (Nagymező-utca 8.), nyitva 9—4-ig, Belépődíj 1 korona, Gustáv Klimut és a Bund oesterreichischer Künstler kollektív kiállítása a Művészklubban (Szegeő-utca 4.), volt gróf Zichy-múzeum), nyitva 10—5-ig, Belépődíj 1 korona. A Szép-művészeti Múzeum grafikai osztálya nyitva 10—2-ig.

Hétfő, márczius 17. Róm. kath.: Patrik hv. pk. — Prot.: Patrik. — Görög-ország: márczius 4. Pál és Julianna. — Zsidó: Vedar 8. — A nap két reggel 6 óra 12 perczkor, nyugszik délután 6 óra 6 perczkor. — A hold két délelőtt 11 óra 10 perczkor, nyugszik reggel 3 óra 33 perczkor. — *A miniszterek nem fogadják.*

A falu jegyzője.

* * *

Jó Gvadányi lovasgenerális ur, a jeles magyar régi tollforgató, megkapóan kedves, lelkes, eredeti, — mókázásai között is — nagy hivatását teljesen átértő átörökített meg a régi jó idők Peleskei nótáriusá-ban. A tréfalkodó kedv és hang az előadásban nem kicsinyítésére, hanem kiemelésére szolgál a régi falusi jegyző alkuvást nem ismerő, izzó magyarságának. Gvadányi Peleskei nótáriusában, a vitőzlő Zajthay nótárius uram zamatosa magyar nyelvén, romiatlan, erős magyar szívbéli érzéscével, a fajt szerető nemes léleknek mélyreható érzékenységgel az igaz magyar nemzeti eszmények, hagyományok és törekvések hív szolgája, fáradhatlan bajnoka beszél hozzánk. Elettével, cselekedteivel szűk határok közé szorítva példáz nekünk örökidőkre egy nagy tanulságot, hogy a magyar ne állítson magának idegen bálványokat. A maga lelki képére, a honi körülményeihez mérten teremtsen még kulturát is, hogy televér magyar legyen az. Ez: azután meg is fog ragadni, ez: azután gyümölcsöket is fog teremni, ezzel előbbre viszzük a népet és hazát; de a gyökeretlen idegenkedések erőszakolásából torz, beteges, alkultura támad, melyből romlás, bomlás, elernyedés származott mindig a nemzeti történetünk ismétlődő keserves tanulságai szerint is.

Magyarságát illetőleg ma sem férhet szó az ország jegyzői karához. A jó peleskei nótárius derűs, meleg lelke, hagyományai a legfélreesebb falvak jegyzői kislakából is tündöklően világítanak. S daczára, hogy a kormány éhbér mellett robotmunkákkal is agyoncsigazza a falu jegyzőjét, a jegyzői kar megértette és követi a kor ébresztő, hívó szavát. Öröködi a romlatlan magyarságra, de támogat, istápol, felkarol — a magyar józanság élet-savával, paprikájával fűszerezvén — minden szociális kezdeményezést, mely a falu népet vagyoniilag és művelődés, eszellemi pallérozottság tekintetében előbbre viszi. És áldatlan közviszonyaink daczára ezer siralmaink hangoztatása mellett is, módosodnak, ezépülnek a magyar falvaink. Bár még sok a pótolni való, halad a vidékünk is. Mi főbb, ez a haladás nem légvárakat rajzol, nem homokra épít, becsületesen, alaposan, józan magyarul *fiú-ágra* törekszik örökíteni, mert a falu jegyzői ösztönszerűleg és gazdag tapasztalataik után érezik, tudják, hogy a nemzet kulturája csakis azokon az alapokon életképes, melyek a nép lelkéből fakadnak és a nép lelkével összehangzanak. Mint egy vidéki lapból olvasom: Szabolcs-megyében, Vencsellő nevű faluban — kis falu ez a csendes Tisza mentén — ilyen kulturát, ilyen jólétet készített elő egy derék, lelkes, életrevaló falusi jegyző. A faluházán a napokban alapították meg az állatbiztosítási szövetkezetet, amelybe mindjárt 40 gazda lépett be és 100 szarvasmarha biztosítását jegyezték elő. Ugyancsak a faluházán, ugyancsak a napokban alakították meg az „Önkéntes Tűzoltó Egyesület“ 35 taggal. Takarékpénztára, fogyasztási szövetkezete már régebbi idő óta virágzik e kis falunak. Van olvasó gazda-körök és dalárdájuk is. Telen át a helyi, mint központokról a vendég-előadók sorozatos előadásait a különféle hasznos és szórakoztató ismeretekről, évek óta a legnagyobb érdeklődéssel hallgatták, illetőleg hallgatják a tanulmánygyó falusiak... Mondom: Vencsellőnek hívják Szabolcs vármegyében ezt a példaképpül állítható szép magyar községet, a falu jegyzője pedig névszerint: Tóth Gyula...

M. P.

— **Látogatás a királynál.** Bécsből jelentik: ma reggel Münchenből ideérkezett és a délelőtti folyamán ő felségét Schönbrunnban meglátogatta.

— **Tatjana nagyhercegnő betegsége.** Pétervári jelentés szerint a császár második leányának, Tatjana nagyhercegnőnek állapota észrevehetően javul. Azt hiszik, hogy a diagnózis, amely tifuszt állapított meg, helytelen volt és csak akut gyuladástól van szó.

— **A nyolczvanéves Fejérváry.** Báró Fejérváry Géza volt honvédelemügyi miniszter, gyalogsági tábornok, testőrkapitány ma ünnepelte még 80-ik születésnapját. Bécsből jelentették, hogy a király gróf Paar főhadsegéd útján gratulált az ő kedves emberének és megküldötte neki ezüztől készített kiegészített szobrocskáját. A kis szobor a királyt tábori egyenruhában, katonai kabátban és tábornoki kalapban ábrázolja, fehér márványtalapzaton. A szobor elején egy aranypajzs van elhelyezve ezzel a dedikálással: „*Allandó hálás hajlandósággal. Ferencz József 1913. márczius 15.*” Paar gróf a maga nevében is melegen gratulált a jubilánsnak. *Krobatin* lovag hadügyminiszter egy áradó levélben kívánt Fejérváry bárónak hosszú életet. — Báró *Fejérváry* Géza testőrségi kapitány mai 80-ik születésnapja alkalmából a Sacher-szálló nagytermében déli 1 órakor dejeuner volt, amelyen a jubiláns legszűkebb családi köréből harminczan vettek részt. Báró *Fejérváry* családján kívül a gróf *Korniss*, báró *Burián*, báró *Schaffgottsche*, báró *Gerliczy*, báró *Forster* és családjaik jelentek meg.

— **Az angol királyi pár egy vízmű felavatásán.** Londoni jelentés szerint a király és a királyné ma délután elmegy megnézni a technika egyik legnagyobb művét, a *Ching Fors viztartót*, amelynek tükre csaknem akkora, mint a Hyde-park területe. Középkori ezerimóniak között fog végbemenni az ünnep. A királyi pár udvari hintón érkezik a City határára, ahol a lordmajor fogadja és az uralkodó engedelmet kér tőle, hogy a City területére léphessen. Itt másik kocsi száll a királyi pár és Leytonstonneig megy, ahol automobilra ül. Az új víztartó szélessége *harmadfél kilométer és tizenkét millió liter vizet tartalmaz.* Öt óriási gőzszivattyúja van, amelyeknek mindegyike külön csarnokban működik. Egy-egy szivattyú naponként 100 millió liter vizet képes a Lea folyóból felszívni, csak az ötödik kisebb és ez csupán a felét szolgáltatja, a Ching Fors tehát egy nap alatt 720 millió liter vizet ad.

— **Gróf Tisza Istvánt megoperálják.** A képviselőház elnökének, Tisza István grófnak tudvaleg régebb időben szürke hályog volt a szemén, amelyet annak idején műtét útján távolítottak el. Tisza gróf balszemén újabb időben ismét szürke hályog van keletkezében, melyet legközelebb szintén meg kell operálni. Az operáció folytán Tisza István gróftól egyébként komoly veszedelem nem fenyegeti. A műtétet nyilvánvalóan az egyik jeles egyetemi tanár fogja végezni.

— **A kedive magyar feleségének szökése.** A kairói előkelő világnak nagy szenzációja van. Nehány nap óta közbeszéd tárgyát képezi, hogy *Abbas* kedive magyar születésű felesége megszökött. Londonon át jelentik Kairóból, még eddig nem tudják határozottan, hogy a hírhezt szép asszony mikor és milyen körülmények között tűnt el, de az eltűnés tényét az udvarnál sem tagadják. Ez a tagadás nem is volna lehetséges, mert a kedivének ezt a feleségét a mozlim-szokás ellenére Kairóban nagyon jól ismerték. *Török-Puskás* May grófnőről van szó, aki ezelőtt két esztendővel a kedive háremába került, ahol a *Zobeida* hercegnő nevet vette fel. A kedive egy dél-franciaországi fürdőhelyen kötött vele ismeretséget. *Török* May grófnő éveken át Párisban élt, ahol állandóan a legvidámabb társaságban forgott s nagy barátja volt a bohéméletnek. Az egyiptomi kedivének nem volt nehéz meghódítani a vidám életű magyar grófnőt s az feleségül ment a mohamedán fejedelmhez. A kalandos természetű asszony azonban — úgy látszik — most már megunt a hármóélet kevés változatoságot nyújtó gyönyörűségeit s most bucsu nélkül távozott a kedive udvarából. Azt hiszik, hogy a grófnő *Ausztriába*, vagy *Magyarországra* szökött. A kedive néhány héttel ezelőtt válás esotére csekély, mindössze *ötezer frank érváraként* biztosított neki. Ennél sokkal többet ér azonban a *volt háremhölgynek ékszere*, amelyet a kedive ajándékaiból tíz év alatt gyűjtött és amelyet *félmillió franknál többre becsülnék.*

— **A pragmatika sanctio 200 éves ünnepe.** E hó 19-én lesz kétszáz éve, hogy III. Károly király és császár családi szerződést kötött, melynek alapján a női örökösödésben elsőszéket biztosított a maga családjának, illetőleg leányának a József és Lipót leányága fölött. Ez a családi szerződés, mely 1713. április 19-én kelt Bécsben, első részében kimondja, hogy a női örökösödés kérdésében III., illetőleg IV. Károly leányága számára törvényes előnyt biztosít.

A szerződés aláírásánál és megkötésénél magyar részről gróf Pálffy Miklós országbíró, Illésházy korlátnok és Erdély képviselőjében gróf Korniss alkanczellár voltak jelen, akik a családi okmányt, mely nemsokára a házi törvények közé felvételre és az osztrák pragmatika sanctio alapját alkotja, aláírták. A magyar rendek 1712-től kezdve több ízben foglalkoztak a női örökösödés kérdésével, de csak akkor tudtak egyöntetűen megállapodni, mikor az udvar nagyobb adományokkal és kitüntetésekkel minden ellenzéki akciónak elejét vette. Az osztrák pragmatika sanctio után pár évre a magyar törvényhozás is elfogadta a trónöröklésre vonatkozó új alapelveket, melyek innen kezdve pragmatika sanctio néven a magyar közjog egyik alapvető intézményévé váltak. Az osztrák hivatalos körök az átforduló alkalmából nagy ünnepegekre készülnek, amelyek rendjéről szóló programot a napokban fogják közléteni.

— **A pápa állapota.** A Vatikán egyik magasrangú méltóságától származó nyilatkozat szerint, mint Rómából jelentik, a pápa állapota lényegesen javult, a hurut megszűnt, bár még köhögési inger mutatkozik és esténként a szent atya hőmérséklete nem rendes. Nagy baj, hogy a pápa csak gyöngén táplálkozik és creje e miatt lassan gyarapodik. — Rómából táviratozzák: A pápa állapota állandóan javul. Hőmérséklete, mely tegnap késsé emelkedett, ma délelőtt ismét alig volt több 37 foknál.

— **A legöregebb granicsár halála.** A horvátországi *Brlog* városában meghalt a legöregebb granicsár, brlogi *Puhallo* Mihály es. és kir. tartalékos főhadnagy 95 éves korában. Még mielőtt belépett volna az osztrák armádia kötelékébe, részt vett már 1836-ban Isceice mellett a törökök legyőztetésén. 1848-ban Olaszországban harczolt, 1859-ben Dalmáciában, Peschiera várának védelmében vett részt, melynek helyőrsége, mint ismeretes, megszámlált kukoricaszemekkel volt kénytelen táplálkozni. Részt vett a wieni barrikádharcokban és a schwechati, komáromi, budai és szegedi ütközetekben. Tápióbicskénél a honvéd tüzérség ellen intézett pravuros támadásáért arany vitézségi érmet kapott, melyet 64 évig viselhetett, 1908-ban szülővárosa nevének prédikátumával öfelsége nemesi rangra emelte és mint főhadnagyot nyugállományba helyezte. Szűkebb otthonában egy patriarcha tiszteletében állott. Oriási részvét mellett temették el a mozgalmas életű aggyasztánt. A temetésre leráudult brlogi *Puhallo* Pál altábornagy, a pozsonyi V. hadtest parancsnoka, ki az elhunytban atyját gyászolja.

— **Jäger Mari szabadulása.** Jäger Mari, a hódmezővásárhelyi rettegett bozorkány, a hírhezt méregkeverő ismét szabadul a márianosztrai fegyházból. Márczius huszadikán engedék szabadjára „Mari nőt”, akit a szegedi esküdtsek itélt el többrendbeli mérgezés miatt életfogytiglani fegyházra, mivel azonban jól viselkedett, tizenöt évi raboskodás után szabadon engedték. Jäger Mari azonban újabb mérgezőeket követett el, mire megint elítélték. Most aztán kiszabadul a hetvenkét éves asszony, akit Vásárhelyen ugyancsak várnak már hozzátartozói.

— **Gyermekek hódolata a német császár előtt.** A német császárnak megkapóan fog hódolni hétézer gyermek. Berliin jelentés szerint *Vilmos* császár beleegyezett, hogy uralkodói jubileumának valamelyik napján a berlini iskolásgyermekek hódolatlanká kifejezést adjanak azzal, hogy a berlini kastély udvarán egy reggel *három dalt énekeljenek* el. Ezen a hangversenyen *hétézer gyermek* fog résztvenni.

— **A falu réme.** Nagybecskerekéről jelentik: Paszulszki Isza szentpártoni lakos rettegett ellenfele volt a többi legényeknek. A legények a napokban összehozták, hogy elteszik Paszulszkit láb alól. Tegnap este azután végre is hajtották szándékukat. Paszulszkit saját lakásán az ablakon keresztül agyonlőtték. A tetteseket nyomozzák.

— **Földrengés.** Cettinjből jelentik: Antivariában tegnap kevéssel hat óra előtt erős földrengés volt, mely délelőtt 10 óra 35 perczkor megismétlődött. Kár nem volt. — **Tricsztből jelentik:** A tengerészeti obszervatóriumban tegnap délelőtt a szeizmografikus készülékek erős földrengést jeleztek, melynek rengési fészke mintegy 3100 kilométer lehetett. Kezdeté 9 óra 49 percz 9 másodperczkor, maximális földmozgás (0,67 mm.) 10 óra 30 perczkor, vége délután 1 órakor következett be.

— **A bíró urak szüzdohánya.** A kolozsvári törvényszék bírái és a segédhivatali személyzet kellemtlen sorba jutottak — a szüzdohány miatt — a finánczokkal. Ma egy hete, délután félkettőkor, amikor már a tisztviselők ebédre készültek, *Székhely* Zoltán pénzügyőri szemlése megjelent báró *Rudnyánszky* Béla, törvényszéki elnöknel, akinek bejelentette, hogy fölüttes hatóságától azt a szigorú utasítást kapta, hogy a *törvényszék hivatalos helyiségeiben finánc-nemlatta szüzdohányt rejtegetnek*, mit ha talál, azonnal elkobozza. Báró *Rudnyánszky*, aki eleinte nem hitt a szemléseknek, kénytelen-kelletlen elrendelte, hogy a *százkötös számú szobát*, amelyet a finánc megjelölt, nyissák ki. A házkutatás eredménnyel járt. *Székhely* Zoltán szemlése csakhamar *öt kiló szüzdohányra bukott*, melyet le is foglalt. A törvényszéki elnök nyomban szigorú vizsgálatot rendelt el s kiderült, hogy a jövedelmező dohánycsempészéssel *Józsa* Miklós hivatalos szolgálja már *évek óta foglalkozik* s ő látja el az illatos dohánnyal a bíró urakat. A hivatalos szolgálja mindent beismert s most azt kutatják a szüzdohány sorban kellemtlenül érintett urak, hogy ki volt a besugó, aki a finánczok előtt így hirbe hozta a törvényszéket.

— **Erkölelendészeti központi hatóság felállítása.** A hivatalos lap holnapi száma fogja közölni a magyar királyi belügyminisztériumnak 1913. évi 1294. számú rendeletét, amelyvel a leánykereskedés megakadályozása, valamint a pornografikus közlemények forgalmának elnyomása végett létrejött s nálunk az 1912. évi XLIX., illetve L. törvényekikolbe foglalt nemzetközi egyezmények értelmében felállítandó központi hatóságot kijelöli. Az említett nemzetközi megállapodásokban ugyanis a szerződő kormányok mindegyike kötelezettséget vállalt oly hatóság felállítására vagy kijelölésére, amelynek a szóbanforgó nemzetközi megállapodásokban részletesen körülírt feladata a leánykereskedés megakadályozásának, illetve a pornografikus közlemények forgalma elnyomásának ügyét a nemzetközi érintkezés gyorsítása és megkönnyítése érdekében központosítani. Ez okból nemzetközi megállapodásokkal elvállalt teendőket ellátását a miniszterelnökség hatáskörébe utalva, a nemzetközi megállapodások értelmében felállítandó erkölelendészeti központi hatóságot a miniszterelnökség II. ügyosztályát jelölte ki. Ez erkölelendészeti központi hatóság főnökéül a miniszterelnökség II. ügyosztályának ezidőszerinti főnökét, *Joánovich* Pál miniszteri tanácsost, helyetteséül pedig dr. *Fejér* László osztálytanácsost deszignálta s a hatósághoz vezetői, illetve helyettes vezetői minőségben dr. *Schreiber* Emil államrendőrségi rendőrtanácsost és *Schaeffer* Jenő kerületi kapitányt osztotta be. Az ujonnan felállított erkölelendészeti központi hatóság hivatalos helyiségei *Ó-uteza 48. szám* alatt vannak.

— **Eltűnt szolgabíró.** Temesvárról jelentik: Karas Izor dettai járási szolgabíró márczius 1-én egy napi szabadságot kért azon a czímen, hogy meglátogatja Lugoson lakó nővérét és azóta nyomtalanul eltűnt. A szolgabíró rejtélyes eltűnéséről sokféle verzió kering. Azt mondják többek között, hogy szerelmes volt egy temesmegyei lirtékes leányába, akinek meg is kérte a kezét, de kiköszaratták és ezért bujdosott el. Egy másik verzió szerint az eltűnt szolgabíró súlyos idegbeteg volt. Verscezen lakó szülei mítsem tudnak hollétéről. A főszolgabíroság mindenféle kereseti, de eddig csak annyit sikerült megtudni, hogy Karas márczius 7-én Királyhidán járt az öcsésnél, aki az ottani kivándorlási irodában van alkalmazva. Ez azonban bátyja hollétéről mindgy felvilágosítást megtagadott. A főszolgabíró jelentésére az alispán elrendelte a fegyelmi eljárás megelőző vizsgálatot és egyuttal felfüggesztette az eltűnt állásától.

— **Királysértés.** Karánszobáról jelentik: *Sima* Pál berzaszlati lakos afölött való haragjában, hogy a bíróság egy ügyben elítélte, sértő kifejezést használt a király személyére, amiért királysértésért újra perbefogták.

— **Lángol a kissármási gázkut.** Kissármáson pénteken hajnalban megismétlődött a múlt évi izrobbanás. Hajnali három óraker ugyanis explozió volt a Ferencz-határban, ahol a furótorony alján kiszivárgott gáz, valószínűen a furógép szikrájától, meggyuladt. Pár pillanat alatt a huszonöt méter magas furótorony lángban állott és alig negyedóra múlva összeomlott. A romok alól kitörő gáz erre fölrobbant és tíz-tizenkét méter magas lánggal kezdett égni. Tüzet fogott a kazánház is és az egész furóberendezés elpusztult. *A szabadon feltörő gáz még most is hatalmas lánggal ég és a bányakutató kirendeltség és a hatóság lázas munkát fejt ki a nyílás elzárása érdekében és az esetleges további robbanások megakadályozása céljából.* Az oltás azonban azért nehéz, mert már 344 méterre lefúrtak és a gázforrás olyan gazdag, hogy a nyíláson óránként 30 köbméter szén-gáz ömlik. Az anyagi kár eddig 150.000 korona, amely azonban biztosítás útján valószínűleg megtérül.

— **Az amerikai orkánpusztítások.** Az amerikai orkán pusztításáról rémes adatokat jelentenek Newyorkból. A szörnyű orkán Luisianában, Texasban, Alabamában, Mississippiben és Tennesseében hatvan emberéletet követelt. Nashvilleben husz ember meghalt, számos épület a földdel lett egyenlővé. Oriási vihar dühöngött az északi Illionisban, valamint Chikagó városában is.

— **Egy magyar vértanu emléktáblája.** A magyar nemzet vértanuinak sorába megkapóan illeszkedik be a tragikus sorsu Lovassy László alakja is. A szabadságharcot megelőző küzdelmeknek volt a vértanuja a nagyszalontai származásu Lovassy László, akit, mint az országgyűlési ifjuság Wesselenyhez küldött deputációjának szónokát a kormány 1836-ban elfogatott és tíz évi várfogságra ítélte, tudvalevőleg a börtönben megőrült s 1840-ben, amidőn az országgyűlés kegyelmet eszközölt ki számára, elborult elmével került haza Nagyszalontára. Szomorú életének nagy részét a Nagyszalonta mellett levő Erdőgyorok községben töltötte s most e kis község hazafias polgársága **Borbély László** jegyző indítványára elhatározta, hogy a házat, amelyben Lovassy László élt, *emléktáblával jelöli meg.* Az emléktáblára a vértanu unokaöccsének, Lovassy Andor, volt Torda-Aranyos vármegyei alispánnak, most kolozsvári szerkesztőnek ezt a pár sorát vésték:

Fiatal sas volt, szárnya eltörött,
Itt élt tébolygó sötét gond között,
Siratta honát, mint bus remete,
A nemzet is együtt zokogott vele.

Az emléktáblát hazafias ünnepséggel a nyár folyamán fogják leleplezni.

— **Az orosz menekült merénylete.** A szegedi rendőrség arról szerzett tudomást, hogy a város határában lévő alsótanyán örvény Ördög Jánosnál egy gyanus ember tartózkodik, aki néhány nappal előbb jött oda. Egy rendőrt küldtek Ördögnek lakására, aki felszólította a gyanus idegent, hogy kövesse a kapitányságra, ahol igazolja magát. Az idegen a kézjelekből megértette a rendőrről felhívást és látszólag beleegyezett abba, hogy elmenjen. Előre ment a rendőr, az idegen utána. Utözben felkapott az országutról egy akácfakarót és *kétszer a rendőr felé tujtott.* Nagynehezem sikerült elfogni a kapitányságra vitték, ahol a tolmács segítségével megtudták, hogy a neve **Lipavonszky Vladimír** orosz katonai menekült. A rendőr, aki megtámadott *életveszélyes sérülésekkel* fokszik a szegedi köz.kórházban.

— **Káplán és tanító harca.** Szabados Béla dorozsmai római katolikus káplán egy idő óta éles harczban állott a község római katolikus zene-tanítójával. A káplán a templom szószékéről már többször *kiprédikálta* a tanítót, intve a hívőket arra, hogy ne hallgasson a tanítóra, aki a *zenés temetéseknél és a zenés mulatságoknak* csinál mozgalmat, mert a tanító ezt csak a *saját zsebe érdekében teszi.*

— **A tanítónak nincsen lelke, mert a zsebe a lelke.** — mondotta egyik prédikációjában. — Arra hívta föl a hívőket, hogy a *zenére szánt pénzt mise céljaira adják,* mert ezzel Istennek tetsző dolgot cselekszenek. Hogy a káplán szavainak milyen hatása lett, legjobban bizonyítja az a körülmény, hogy Dorozsmán azóta sokkal több pénzt ad a lakosság a misére és a zenés mulatságokat és temetéseket pedig abbahagyták. A tanító, miután hiába kért orvoslást a községi bírótól, a váci püspökhöz fordult, kérve, tiltsa meg a káplánnak, hogy a zenét a szószékéről bántsa.

— **Próbalövés a léghajóval.** Friedrichshavenből jelentik: A L. Z. 16. léghajó ma harmadik próbautját tette, mely annyiból birt jelentőséggel, hogy ma löttek először a léghajó felső fedélzetéről gépfegyverrel és pedig éles töltéssel. Összesen *ötszáz lövést adtak* és ki-tűnt, hogy az egész alkotmány *kiválóan megfelel* céljainak és lehetővé teszi a gépfegyver kényelmes és biztos kezelését. A mai repülésnek e szerint korszakalkotó jelentőséget lehet tulajdonítani.

— **Sztrájkoló bányászok.** A bronnerbergi szénbánya összes munkásai beszüntették a munkát, mert nem bírták tovább tűnni a bányában uralkodó állapotokat. A bányászok elégtelensége nem mai keletű, de a sztrájk kitörésére most az adott okot, hogy a bánya igazgatósága megint leszállította az amugy is nagyon alacsony munkabéreket, ellenben felemelte a munkaidőt, amint a munkásokkal közölte, egyelőre egy félórával. A bányamunkások a sztrájk kimondása előtt a bányakapitánysághoz fordultak panaszukkal, de az elutasította őket. A sztrájkoló munkások, akik nagyrészt osztrák illetőségűek, elhatározták, hogy elhagyják Magyarországot. Az osztrákok nagy része már el is utazott Gloggnizba és Grünbachba, ahol munkát kínáltak nekik s az osztrák bányakapitányságnál pörölik be a bányavállalatot, amire van már precedens. A magyar bányamunkások is a jövő hét folyamán kivándorolnak, kis részük Németországba, a többiek Ausztriába.

— **Keresd az asszonyt.** Aradon izgalmas kardpárbaj folyt le. A párbajozó felek, akik nehéz lovassági kardokkal támadtak egymásra: **Dán Artur** 37. gyalogezredbeli kapitány és **Kebeli Ignác**, a Palugyay és fia ismert borkereske-lő cég aradi exponense. A véres mérkőzésnek regényesek az előzményei. Kebeli még Budapesten lakott, amikor megismerkedett **Márkus Arankával**, a budapesti Operaház tagjával. Az ismeretségéből házasság lett. A házasság tartama alatt Kebeli azt tapasztalta, hogy a felesége néha-néha Budapesten az utczán sétálgat **Dán Artur**, 37. gyalogezredbeli kapitánnyal, aki már hosszabb idő óta Bécsben teljesít szolgálatot s aki régebbi idő óta ismeri az énekesnőt. Kebeli úgy tudta, hogy Dán völgenye volt valamikor **Márkus Arankának** s mivel nagyon szerette a feleségét, tehát féltékenykedett rá. Szemrehányásokkal is illette s ebből szóváltás támadt a házastársak között. Hosszu ideig haragban voltak s végül megállapodtak abban, hogy *barátságosan elváljanak* kölcsönös megegyezés alapján. Az volt a kikötés, hogy az énekesnőnek a válópör tartama alatt nem szabad a kapitányt látni. Közben Kebeli úgy értesült, hogy a felesége nem mindenben tartotta be a megállapodást. Ezért a férj haragja a kapitány ellen fordult és a katonai becsületügyi választmányának bejelentette az egész ügyet. Néhány hónappal később Kebeli kibékült feleségével, mert a közöttük keletkezett félreértés eloszlott. Ekkor Kebeli felutazott Bécsbe és olyan értelmű nyilatkozatot adott a becsületügyi választmány előtt, hogy előbbeni panaszta tévedésen alapult. Amde a feleségével kötött béke nem volt tartós. Ismét összezdorultek és most már komolyabb alapon indult meg a válópör a házastársak között. Kebeli ekkor sértő levelet küldött Dán kapitánynak. Ez néhány héttel ezelőtt történt. A kapitány természetesen azonnal provokálta Kebelit. A felek hosszú ideig s többször tárgyaltak, mert szeretnék volna békésen elintézni az ügyet a családi vonatkozásokra való tekintettel. Ez azonban nem sikerült. *A segédek lovassági kardokkal megívandó párbajban állapodtak meg.* A párbaj pénteken folyt le Aradon. A felek rendkívül hevesen támadtak és mindketten súlyosan megsebesültek.

— **Megmentett expedíció.** Hobartból (Tasmania) jelentik: Az Auroda, Mawson délsarki expedíciójának hajója Wild állomást február 23-án érte el és *Wildet*, valamint hét társát kik mindnyájan jól érzik magukat, felvette a fedélzetre. Wild közölte, hogy II. Vilmos-földtől a 101. fok 30 percz keleti hosszúság és 67 fok 30 percz déli szélességig terjedő nagy földdarabot brit birtokba vette. E területet ünnepélyesen V. György nevével nevezték el.

— **Beszakadtak a színházi sülyesztővel.** A bielszéli városi színházban tegnap este Wagner hangverseny közben izgalmas jelenet történt. A színpad közepén lévő *sülyesztő egyszerre beszakadt* és a sülyesztőn álló harmincz asszony és leány a mélyvízbe zuhant. Közülök négyen *veszedelmesen sérültek meg*, a többinek sérelése könnyebb. A hangversenyben kétszáz asszony és férfi vett részt.

— **A bezdáni véres dárídó.** A bezdáni véres dárídóról, a két bácskai gazdad fiatalember tragikus pusztulásáról hitelesen még a következő részleteket jelentik: **Vojnits István**, Bácsmegeye volt főispánjának 22 éves fia, ifj. **Vojnits István** bezdáni aljegyző és **Spitzer Ernő**, egy bezdáni kereskedő fia, csütörtökön este péntek délig széles jó kedvvel mulatoztak az egyik bezdáni fogadóban. Akkor **Spitzer Ernő**, kábultan az italtól, kihuzta zsebéből a Browningját és barátni kezdett rájta. Ahogy meglátta ezt **Vojnits**, virtuskodva eibe állt barátjának és rászólt: *„Ide löj, ha mersz!”* És **Spitzer** elé tartotta a homlokát. **Spitzer** pedig nyomban *ráfogta a revolvert*, amely *elsült s holtan esett le Vojnits*. **Spitzer** csak nézte-nézte mereven vérbe borult társát s mikor berohantak a pinczerek, maga ellen fordította fegyverét és holtan esett megölt barátja mellé. Ifj. **Vojnits István** atyja az eset hírére azonnal Bezdába ment **Wollheimer József**, a zombori kórház igazgató-főorvosával és Zomborba szállította fiának holttestét, ott fogják eltemetni a szerencsétlen végü ifjut. A másik szerencsétlen, **Spitzer Ernő** is egy dusgazdag földbirtokosnak és malomtulajdonosnak volt a gyermek. — Zomborból jelentik, hogy a zombori közkórház igazgatója megállapította, hogy **Spitzer Ernő** előbb **Vojnitsot**, azután önmagát lötte agyon. A nyomozás is ezt igazolja, amennyiben megállapítást nyert, hogy **Vojnits Spitzer** egy nőrokonának udvarolt. **Spitzer** ezt ellenezte. Ezen veszett össze a két barát lötte **Spitzer** részegen agyon **Vojnitsot**, majd észre térve, kétségbeesésben öngyikosságot követett el.

— **Elfogott orosz katonaszökevény.** Szegedről jelentik: **Ördög János**né alsótanyai lakosnál egy hatalmas, vad külsejű ember volt szálláson, akit ma **Borsos Sándor** lovasrendőr igazolásra szólított föl. Az erős ember egy akáczfadoronggal leütötte a rendőrt lováról. A rendőr segítséget kapott s így sikerült hosszú tusa után megvasalni és behozni az illetőt a rendőrségre, ahol kitűnt, hogy **Lipavonszky Ignác**znak hívják, orosz katonaszökevény.

— **A síófoki kikötő pusztulása.** A kedvezőtlen, rendkívüli téli időjárás nagy károkat okozott a Balaton partján. Már a hóvilharoktól sokat szenvedett a Balaton vidéke. Néhány nappal ezelőtt meg a szélvihar dühöngött veszedelmesen. Síófoki jelentés szerint a szélvihar a téli időjárás behatása alatt amugy is meggyöngült balatoní furdőházakat, hajókat és a kikötőket teljesen tönkretette, elsodorta. A kár igen nagy, mert a síófoki kikötő használhatatlanná vált és egészen újra kell fölépíteni.

— **Házasság.** Gróf Pejacsceyich Albert, az ismert sportsman, a Pestvidéki Verseny Egylet elnöke, e hó 27-én tartja esküvőjét **Almásy Irma** grófnővel. **Erdős Károly** eljegyezte **Klein Piroskát**, **Klein Elek** leányát Budapesten.

Gabányi György, az Adria-biztosító tisztviselője, eljegyezte **Sándor Mariskát**.

— **Gyilkos család.** Veszprémből jelentik: **Istváni József** vöröserényi lakos vadházasságban élt özvegy **Herczeg Daniélnéval**. A veje, **Osváth Lajos** és leányai ezt nem jó szemmel nézték és a napokban, amikor **Istváni** a szőlőben volt, megölték az özvegyasszonyt. A csendőrség elfogta a gyilkosokat és bekísérte őket a veszprémi ügyészre.

— **Eltűnt tanárjelölt.** **Blum J. Lipót** tanárjelölt február hó 7-éről 8-ára viradó éjjel Budapesten eltűnt. Állítólag elutazott. Aki nyomára vezet, vagy megtalálja, 1000 korona jutalmában részesül. Személyleírása: 24 éves, magas termetű, karsú, szeméi barnák, haja és rövidre nyirt büszsa sötétbarna, arcvonásai csinosak. Eltávozásakor rövid, sötétszürke, prémgalléros télikabátot, szürke aprókecskés öltönyt, puha barna kalapot és fekete füzőszepőt viselt. Szíves értesítéseket kér **Blum Sámón** nyug. igazgató, Ujverbász, Bácsm.

— **Nagydorog község tüzveszedelme.** A tolnamegyei **Nagydorog** községben, amelynek közepén gróf **Széchenyi Sándor**, a nemrég elhunyt főúri házi alelnök kastélya áll, tegnap kigyuladt egy ház és a nagy szél miatt csakhamar a jórészt nádfödélés házakból *egész utca lángban állott.* A tüzhöz kivonult az egész környék tüzoltósága, csendőrsége és a Tolna-állomásozó 13. huszárezred egy százada is, de a legjobb igykezet ellenére is *leégett hetvenöt lakóház, sok gazdasági épület, szerszám, takarmány és sok háziállat.* A kár rendkívül nagy. Emberéletben nem esett kár.

— **Amerikai vasúti kasztrófa.** Newyorki jelentés szerint Gótenberg mellett tegnap a kanadai Pacific-vasútnak két különvonata téves váltóállítás miatt összeütközött. Mind a két vonatnak több kocsija teljesen elpusztult. Hét utas meghalt és százánál többen veszedelmesen megsérültek. Az óriási vihar nagyon megnehezítette a mentőmunkát és több óra telt bele, amíg az orvosok megérkeztek, akik az első segítséget nyújtották.

— **Rabbi helyett református pap a temetésen.** A somogy megyei Kadarkut faluban megható temetés történt. E napokban meghalt Rosenberg Samu venlégős kis fia. A temetésre a szomszéd városból hívták a főrabbit, aki azonban lekészt a vonatról. A lesújtott szülők látva, hogy a rabbi nem érkezik meg, pap nélkül akarták utolsó útjára vinni kis halottjukat, amidőn teljes papi díszben megjelent Mozsonyi Sándor református lelkész és a szülők engedelmével ő temette el a fiúcskát, megindító beszédet mondván koporsója fölött. A temetés után szép tiszteletdíjat ajánlottak fel a lelkésznek, aki azonban azzal utasította el magától, hogy amit tett, kötelességből cselekedte.

— **Szerkesztőváltás.** A „Pester Medicinisch Chirurgische Presse“ című, 49 év óta fennálló és a Petőfi Irodalmi Társaság kiadásában megjelenő orvosi szaklap szerkesztését dr. Alföldi Béla, a képviselőház orvosa vette át.

— **Puskaporos cigaretté.** Karánsebesről jelentik: Csokola Adrian puskaporral töltött cigarettával kínálta meg barátját, Kojla Juont. Kojla rágyújtott, a cigarettá fölrobbant és kiégte az egyik szemét.

— **Jégzajlás.** Marosvásárhelyről jelentik: Szászregennél a Maroson jégzajlás indult meg, mely a Sáromberken épülő hidat és a marosvásárhelyi gátépítést elsöpörte. A gátépítést most folytatták másodsor. Az építő Lenarduzzi-cégnek óriási kára van.

— **Csalás állásközvetítéssel.** A rendőrség letartóztatta Feller Ármint negyvenhét éves ügynököt, aki a Csengery-utca 7. szám alatt állásközvetítő irodát tartott fenn. Ujságokban hirdéseket tett közzé, amelyekben különböző állásokat ígért. A jelentkezőkkel megbeszélte a dolgot, hogy az állást megszerzi nekik, de négy-öt száz korona honorárium jár ezért, nyomban előlegül 10 százalékosat kell lefizetni. Így sokan negyvenötven koronát adtak át Fellernek, aki az álláskeresőket érdeklében egy lépést sem tett. Sokan följelentették és ma délután a főkapitányságon a szélsőhamos ügynököt letartóztatták.

— **A sorozás.** Csak a napokban panaszkodtak el a sátorlajnyhelyi, illetőleg a zemplényi sorozások sármalmas eredményét, hogy a felvidéken 7:2:1 arányban sorozták be a legények elejét. Ma pedig Kalocsáról jelentenek szomorú részleteket, a környékbeli községekben és járáásokban most fejezték be a fősorozásokat és az arányszám semmit sem változott, sőt még rosszabbodott. Kalocsán 235 állításköteles közül 51, Fokton 91 közül 19, Úszadon 51 közül 9, Dunaszentbenedeken 38 közül 11, Géderlakon 39 közül 8, Homokgyepon 111 közül 33, Dunszokon 88 közül 18, Bogyszlón 52 közül 10, Miskén 78 közül 15, Szakmáron 61 közül 11, Bányán 60 közül 13, Fajszon 60 közül 9 vált be katonának. A 966 állításköteles közül tehát mindössze 213 ujoncot sorozhattak be. A bácskai legényeknek csak tizenöt százaléka alkalmas a katonai szolgálatra.

— **Megette, mögötte, mellette.** Az angol ember, aki hónapokon át van hazánkban, eltűnődhetik ezeken a szavakon és elfelejti, hogy mi is hasonló módon vagyunk az ő nyelvükkel. A statisztika szerint kétezer angol nyelvemester működik Magyarországon és így elsőrangú ötletnek találjuk azt, hogy a Tolnai Világlapja husvétii számában megkezdje az angol nyelv oktatását, még pedig olyan eredeti módon, hogy aki sohasem hallott még angol szót, az is játszi könnyűséggel megtanulhatja ezt a nyelvet ezen módszer szerint, amely igazán meglepő. Tudtunkkal a Tolnai Világlapja minden egyes számában egy kis leckét fog közölni az angol nyelvből, melyet dr. Mikos Lajos közöl. Az első lecke a Tolnai Világlapja husvétii, vagyis 12-es számában jelenik meg.

— **Esti kereskedelmi tanfolyam.** A Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete e napokban nyitja meg új esti kereskedelmi tanfolyamait, amelyen állásban levő tisztviselők és egyéb alkalmazottak, férfiak és nők egyaránt részt vehetnek. Tandij havi 5 korona. Jelentkezni lehet az igazgatóságnál, Andrássy-ut 67. (Vörösmarty-utca) bejárat.)

— **Sztrájk a fiumei hajógyárban.** Fiuméből jelentik: A Danubius-gyár kizárt munkásai ma délután gyűlést tartottak, melyen mintegy ezren vettek részt. A gyűlés szónokai hangoztatták, hogy az igazgatóság mesterségesen idézte elő a mozgalmat, mert a haditengerészettel szemben fennálló kötelezettségének nem tudott idejekorán eleget tenni és ürügyet provokált a késedelem indokolására. A gyűlés határozati javaslatot fogadott el, melyben tiltakozott az igazgatóság eljárása ellen az alaptalan kizárás miatt. Követeli továbbá Zadarechio szegeeselőmester elbocsátását.

— **Royal-Orfeum.** Példátlamul áll az az érdeklődés, amely Bandika, a világhírű kis mozi-színész és nővére, Fonfon szenzációs sikertü vendéjátéka iránt megnyilvánul. Estéről-estére zsúfolt ház gyönyörködik a két kis művész pompás játékában, valamint a csupa szenzációs világattrakciókból álló márcziusi sláger-műsorban, amely műsor e hó 16-án R. Wally, a kitűnő amerikai zsonglőr nagyszerű produkcióival gazdagodott. A közönség osztatlan tetszése mellett lépnek fel: Clemons és Dean, Street et Guss, The Renvells, Sasváry Piroška, K. Solti Hermin, Szász Ilona, Virágh Jenő, Máthé Sándor. Igen nagy sikert arat a Royal Orfeum kitűnő színészgárdája Georges Feylenau „Éjjeli ülés“ című bohózatának briliáns előadásával. Vasárnap, márczius 16-án délután 3 és fél órakor mérsékelt helyáru családi előadás lesz Bandika és az összes attrakciók felléptével.

— **Hajótörés.** Drontheimből táviratozzák: A tenger hajóroncsokat vetett a partra, amelyek között „Stettin“ feliratu deszkát találtak. Azt hiszik, hogy a roncsok a „Peruvia“ gőzöséi, melyet már régen várnak tulajdonosai haza Zettinbe. A gőzös, melynek legénysége 13 emberből állott, márczius 1-én indult el Larvitzból Rotterdamba.

— **A Steinhardt-mulatóban** most a szeczen végével jönnek ki az igazi sláger bohózatok. Pénteken ismét egy Glinger Taussig-féle bohózatnak volt a bemutatója. Az utolsó lepedő. E cím sok mindenre enged sejtetnünk, de ha végig nézzük a kitűnő bohózatot, akkor nincs időnk arra, hogy gondolkozunk is felette. A bohózat oly ötletes, oly humoros és a játék oly közvetlen, hogy elejétől végig, megfélekedve a küzdelemteljes élet nehéz gondjairól, szinte gyermekies kedélyhangulatban kacagunk, folyton kacagunk és valóságilag kellemetlenül érint bennünket, mikor egyszerre csak arra ébredünk, hogy már vége az előadásnak.

— **Tolvaj iskolatárs.** Aradról jelentik: Vadas Jenő ottani honvédszűzfőhadnagyot pár hónap előtt felkereste Ferdányi Ferenc volt Ludovikánövendék, a főhadnagy iskolatársa. Vadas napokig vendégül látta Ferdányit, aki azután egy őrizetlen pillanatban ellopta Vadas összes családi ékszereit és megszökött. Ma érkezett hír Bécsből, hogy Ferdányit ott letartóztatták.

— **Fővárosi Orfeum.** Vasárnap, márczius 16-án két nagy előadás lesz. Délután fél 4 órakor jótékonyági előadást tartanak a Budapesti VIII. ker. Általános Közjótékonyági Egyesület javára Sylvester Schaeffer és a többi attrakciózó felléptével. Cézelszerű a jegyeket előre megváltani.

— **Rendőri hírek.** Baleset munkaközben. Tegnap délután a margitszigeti szálloda tetejéről munkaközben lezuhant Wiesner Ferenc ácssegéd, aki súlyos sérüléseket szenvedett. — **Elfogott bűnösök.** Az aradi ügyészség távirati megkeresésére a rendőrség az éjszaka letartóztatta Pap Aladár felhőgyarmati születésű 21 éves magánhivatalnokot, aki néhány száz koronát elcsikkasztott és Budapestre szökött. — A rendőrség letartóztatta Kaprinova Márton szénmunkást, aki lakásadónőjének, Antenció Mártonné Szaboles-utca 11. sz. lakásán a ládáját feltörte és abból 190 koronát ellopt.

— **Halálozás.** Hlákdy István posta- és távirófértisz, életének 50-ik évében, Budapestben elhunyt. Altmassy Nándor népközlő igazgató, életének 53-ik évében meghalt Kiskunfélegyházán. Az elhunyt a függetlenségi pártnak köztiszteletben álló kimagasló alakja volt s halála széles körökben keletett igaz, mély részvéttel. Kutinsky Etelka életének 16-ik évében elhunyt Budapestben.

— **Időjárás.** Hazánkban jobbra esendes, többnyire derült, száraz és enyhe idő uralkodott. — A hőmérséklet emelkedett s gyenge éjjeli fagyok csak elvéve fordultak elő; a maximum 18 C fok volt Eszéken, a minimum —4 C fok Botfalun. — **Prognózis a következő 24 órára:** Enyhe idő várható elvéve csapadékkal. (Sürgönyprognózis: Enyhe, elvéve csapadék.)

— **Fodor-féle vivóterem** a Koronaherezege-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

— **Sport-kiállítás.** Kertész Tódor sport-kiállítás (Kristóf-tér) mindenütt feltűnést íg kelteni. Sportezikkek kivül kaphatók az összes utazási cikkek, gyermekjátékok, díszműtáruk és tavaszi és nyári cikkek stb. Mai hirdetésére felhívja a nagydíjű közönség figyelmét.

— **Tavaszzal, a takarmány-csere idején,** a tehenekkel táplált gyermekek gyakran szenvednek hasmenésben, azért minden anyának sürgősen ajánljuk, hogy ilyenkor gyermeküket a legjobban bevált és mindenkor egyenletes összetételű tejkészítménnyel: a Nestlé-féle gyermekliszttel táplálják.

— **Műkedvelő fényképezők husvétii kirándulása.** Bizonyára nincs senki, akinek fényképező készüléke van, hogy azt husvétii kirándulásra magával ne vienne. Az is, aki hosszabb tavaszi utra indul s ilyen készüléke még nem volna, nagyon helyesen teszi, ha annak beszerzéséről gondoskodik, mivel cézelszerű kamarkát már minden áron lehet beszerezni. A már meglevő kamarkát is ilyenkor felül kell vizsgálni, lemezekkel, filmekkel stb. felszerelni s egyáltalán jó karba helyezni, hogy minden perczen használatra teljesen készen legyen. Így jutunk abba a kellemes helyzetbe, hogy tavaszi kirándulásaink kellemes, de röpké pillanatait magunk számára meg tudjuk örökíteni s emlékeztünkbe bármikor visszaidézni. A műkedvelő fényképezéshez szükséges mindenfajta gépek, eszközök, felszerelések, vegyszerek stb. legézszerűbben beszerezhetők a birodalom legrégibb és legjobb híri szakbeli üzletében: R. Schner (Wien, I., Graben 31.) cégnél, ahol is minden szakbavágó felvilágosítás és utbaigazítás készsége és díjmentesen rendelkezésre áll.

— **Mi a divat?** Szászézer nő törli a fejét azon, hogy mit csináltasson a tavaszra és százezer nőnek ajánlható, hogy forduljon a legkompetensebb forráshoz, ez a bécsi Schossenfabrik cég, melynek a mai lapban levő hirdetése figyelemre érdemes: nagyszerű divatlapját bárkinek ingyen és bérmentve megküldi.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

— **Léghajón Amerikába.** Münchenből egy nagyobb expedíció indult el dr. Alt meteorológus vezetésével a Kanári-szigetek Las-Palmas szigetére. Az expedíció célja az, hogy a Suchard II. nevű, erre a célra épített óriási léggömb segítségével a csendes passzát-szeleket tanulmányozza. A léggömb csónakjában Bruckeren, az ismert nevű amerikai léghajósan kívül még két másik léghajós fog helyet foglalni, míg dr. Alt az expedíció többi tagjaival egy külön béreit gőzösn fogja kíséreni a léggömböt. Dr. Alt azt hiszi, hogy a passzát-szelek a léghajót az óceánon keresztül Amerikáig fogják hajtani. A léggömbben három hétre való eleséget halmoztak fel a szükséges tudományos eszközökön kívül, csónakja pedig ugy készült, hogy vizen is használható legyen.

— **Léghajós a mozifilmben.** Egy amerikai filmvállalat — mint Newyorkból jelentik — vakmerő mutatványra szerzőtette Law amerikai léghajóst. Egy mozidarabban olyan jelenetre van szükség, mikor a léghajó a felhők közé emelkedik és a léggömb felrobban, a léghajós pedig egy ernyővel jut a földre sértetlenül. Newyork határában tegnap ment végbe a ritka mozifilmvetél. Beláthatatlan tömeg gyűlt össze. Law felemelkedett a léghajón, amelynek kosarában szintén felállítottak egy fölvevő fényképezőgépet s odalenn is több készülék berregett. Másfélézer méter magasságba szállott a léghajó, mikor egyszerre tűznyaláb lővett ki a kosárból és Law messze kirepült a gondolából. A derekára kötött ernyő jól működött, libegve, sértetlenül ért földre a vakmerő aeronauta. Ugy rendezték a műrobbanást, hogy a kosárban egy acélhenger volt megtöltve 800 font löporral, kigyókat és csillagokat szóró rakétákkal. A löpor feszítőereje kivetette a kosárból a léghajóst. Tiszteletdíjul Law százötven ezer márkát kapott. Law földre érve, alig tudott kábulatából magához térni, mégis első dolga az volt, hogy megkérdesse a fotográfustól, sikerült-e a felvétel. A filmvállalat már a jövő héten az európai piacra küldi a ritka filmet.

Nyilttér.

Elrovatban készülttelért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

BACHRUCH A.

ezüstáru-gyára, Budapest,
IV., Királyi Pál-utca 13. sz.

A gyári épület földszinti helyiségben állandó előadás nagyban és kicsinyben legolcsóbban szabott eredeti gyári áron.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Szöktetés a Szerailból,

(Mozart operájának bemutató előadása az Operaházban.)

Művészetekben, irodalomban, történelemben és tudományban vannak egyének, olyan nagyszabású teremtő és alkotó erők, kik elődeik külön-külön gombolyított formáit egy csomóba képesítik össze és a különböző iskolák felszívásával magukból indítottak ki egy új, önálló irányzatot. Az epigonok a hagyományt, az őstől kapott örökséget viszik előre, fejlesztik tovább és féltő gondnal őrizkednek lényegbe vágó újításoktól, viszont a zenék áttanulják az elődök könyveit, de saját én-jükön keresztül izzva, újat alkotják, újra teremtik. Ilyen lezáró, illetve kezdő alapító a zenetörténelemben Mozart, sőt talán ő a legelső ilyen nyugvó pont. Bach, Haendel, Haydn és Gluck egyesülnek benne, de nem kötik le, szabadon hagyják. Elődeinek szelleme csak izlését, dologi készségét fejleszti, zeneszerzői kibontakozása azonban már teljesen önálló, teljesen egyéni.

Manapság részben divat, részben kötelesség Mozartot játszani. Kötelesség, amelyet szívesen nem teljesítenek, amelyet végrehajtani nem érdem, de elmellőzni hiba sőt kárthatandó véték. Ezt a vétket követte el részben az Operaház, mikor a ciklusnak hirdetett klasszikus esteiken csak két Mozart operát ad elő: a Varázsfuvolát és a Szöktetés a Szerailból címűt, holott a jelentéktelenekeket sem is említve a Don Juan, a Così fan tutte és Figaro házassága is megérdemlik a velük való foglalkozást.

A „Szöktetés a Szerailból“ Mozart legvidámabb operája, 1782-ben került színre először Bécsben és rövidesen utána az összes jelentékeny német színpadokat diadalmasan járta be. Ebben az operában még kissé érzik, hogy Mozart fejlődése nem befolyt, de erősen közeledik a végső kibontakozáshoz. Még a régebbi olasz iskola stílusa van ki rajta éles reliefet, de ezekbe a vonásokba bele vegyül a Gluck iskola drámaisága és a két megye átidalásában már felfelesillan a kialakuló új opera-stílus.

Ha a „Szöktetés a Szerailból“ szövegét nézzük, a mű tulajdonképpen operette. Meséje naiv és együgyű. Egy francia ur (Belmonte) szökteti meg egy háremből fogságba esett menyasszonyát (Constanzát), annak szolgáját és szolganóját. Ez a cselekmény azonban nem perog le ilyen egyszerűen, hanem eltoldásokkal, és epizód alakok bevonásával ki van nyújtva négy változásra. Vértelen, cselekmény nélküli szöveggönyv, mely részleteiben sem érdekes.

Ehhez a szöveggönyvhöz írt zenét Wolfgang Amadeus, Mozart századának legnagyobb zeneszerzője. Ha így, korszakokon keresztül, történelmi szemmel nézzük ezt a jelenséget, régi, antik, de mindenképp groteszk képek tűnnek szemünk elé, melyeken óriások játszanak törpékkel, istenek magukkal tohetetlen gyermekkel. A titán nagyra hívatott erejét pajzán gyermekjátékokra használja fel, de viszont tagadhatatlan, hogy ebben a pajkos humorú kis operában Mozart a tökélyt a legmagasabb felfokozásban állítja elének.

A „Szöktetés a Szerailból“ zenéje szélesen ivelt és a szöveg hangulatát kifejező, aláfestő muzsika. Nemesek kíséri, de visszatükrözteti a színpadi cselekményt. Talán nincs benne kellőképpen hangsúlyozva a keleti lelem, de ha tekintetbe vesszük a zenei milieu-festés akkori kezdetleges állapotát,

ez a hiány természetes és indokolt. A zene mozarti színvonalon áll, azon a nívón, amelyen Mozartot ismerik és szeretik. A könnyed grácia muzsikája ez. Könnyed, átlátszó néha elmélyedő és mindenképp kifejező muzsika. Parfümös, kissé olasz hatás alatt álló rokkó zene. A tematikus kidolgozás csirait már Mozartnak ebben az operájában megtaláljuk, természetesen csak kezdetleges formában. Zenei tréfák, ötletek pattannak szét szemünk előtt. Dalok kezdődnek el frázisok közepén és hálnak el ugyanott. És mindezeket kívül ezüstösen csillogó hangszereles czizellálja ki a muzsikát. A huszonöt éves ember fiatalasága csendül minden hangban.

Részleteiben sok értékes, kedves gondolat és mélyen járó melodiák kapják meg a figyelmet. Pajzán és igazi Mozart-humorral valló az első felvonás csaknem finalévá szélesedő tercetjé, amelyben a három férfi hang pompásan ellenpontozza egymást. A második felvonásban kulminál a zene. Konstanza mélyen járó és nagy koloraturát kívánó komoly áriájával érdekes ellentét képen áll szemközt a bor-dal duette. A quartetben érdekes a két szoprán és két tenor szerepeltetése a basszusok teljes mellőzésével. A harmadik felvonás románca ritmikai s frazirozási tréfákkal van telítve, hangszereles is különös, de artisztikusan finom. Érdekes ötlet a harmadik felvonás elő Rondo a la Turcat helyezni. Ez a tétel Mozart egyik szonátájából van kivágva és nem is maga a szerző, hanem Herbeck hangszerelte. De nem a részletek finomsága, hanem az egész muzsikában megnyilvánuló ökonomia, a vigperai stílus pompás kialakulása teszi értékesé számunkra a huszonöt éves Mozart fiatalos munkáját.

A „Szöktetés a Szerailból“ ma esti előadása nem a darab első bemutatója. 1882. márcziusában kétszer szerepelt a Nemzeti Színház műsorán. Akkor Witt Marja, Nádayné, Ney Dávid, Pauli és Gassi játszották a főszerepeket. Azóta több mint harminc esztendő telt el és az Operaház minden igyekezettel rajta volt, hogy az ezalatt az idő alatti fejlődést az előadásban visszatükröztesse.

A rokkó színpad, mely az előző darabnál, a Varázsfuvolánál nem volt teljesen találó, pompásan illett a vidám, énekes játékhoz. A rendezés sem igyekezett agyon nyomni a muzsikát. Játékot csináltak és csupán csak játékot. Ennél az operánál szükséges volt a színpad kicsinyítése, mert így az egész darab intímabb karaktert kapott. Az ideális rendezés ennél a darabnál az lenne, ha egészet komédia d'elle arte-nak fogná fel, de ez a megoldás is közel járt a helyes felfogáshoz. Az apróbb szépséghibáktól eltekintve szép, tisztességes, nem tolakodó, de becsületos munka.

A zenekarnál a primitívítást ez alkalommal elvetették és a hangszereket csak nem kétszeres számra emelték. Ez a zenekar azután természetesen hangzott és tudott Mozartot interpretálni. Kerner István karnagy jó ismerője Mozart műveinek és bele tud a stílusába illeszkedni. A könnyedséget, a pajkos gráciát, amit a zene megkövetel és sugalmaz, a zenekar híven tolmácsolta.

A magánszereplők nagy részét izgatta és serkentette a Varázsfuvola sikertelensége, Sándor Erzsébet teljesen uralkodott szerepén. Pompásan domborította ki a koloraturás részeket. Nálánál jobb Mozart énekesnőt nem igen tudunk elképzelni. Méltó partnere volt Székelyhidny, aki különösen finom árnyalásokkal énekelte áriáját. Hajdu Ilona szép, szellemes és jó hangú komorna volt, míg Gábor helyesen rajzolta meg egy jó kedvű fiú alakját. A mulatságos Venczell és Mihályi jól egészítették ki az együttest.

A közönség az első Mozart darab hatása alatt meglehetősen tartózkodással fogadta az előadást, de csakhamar felmelegedett és sokat tapsolt a szereplőknek. A darabot Hevesi Sándor fordította.

Pünkösti Andor.

Királyok.

(Bródy Sándor három egyfelvonásos darabjának bemutatató előadása a Magyar Színházban.)

A színházi kritikának nevezett referáda keretében most egy kicsit nehezen lehet helyettesíteni Bródy Sándort. Egy gyönyörűen nagy írói munkásság, egy szenzációs irodalmi pályafutás finisén túl megszűnnek bizonyos szempontok, eltörpülnek a korlátok, kicsi lesz a mérővessző, csak szív kell ide és lélek, azután csendesen kell nézni és figyelni, hogy mint zsonganak a mondatok felénk a színpadról. Vannak nevek, amelyek egymagukban programot jelentenek, amelyek önmagukra vetítik vissza a fényt, nevek, amelyek jelzők nélkül is elég sokáig csengnek a fülünkben és én most szeretném, ha mindezt enélkül is érezném mindenki és nem várna diszes írói méltatást Bródy Sándorról most, amikor három egyfelvonásos darabját mutatta be a Magyar Színház.

Mintha a Bródy Sándor érdekes, ősz feje hajolna ki a proscenium páholyból és nyugodtan magyarázná az alakjait, ezt a néhány különös, furcsa, királyi embert, aki a színpadon megjelenik és felséges gesztusokkal veti le magáról az álarcot. Királyok ezek mind és Bródy Sándor szíve kellett hozzá, hogy most az életük egy-egy epizódjában feltámadjanak. Királyok, akiknek egy percre kinyílik a szívük és élnek a maguk emberi életét póz, páthosz és deklamálás nélkül és mégis valami felséges, bíboros levegőben. A mi beszédünket beszélnek és a mondataikban mégis homályos tróntermek, öreg várkastélyok, fejedelmi klastromok zengő, ódon, feszes ritmusa bujjkál. Királyok, akik egy pillanatra levetkeznek, örülnek, esőkölnak, sarnak, szenvednek, megbocsájtanak, vagy ölnék. Különös szemmel kellett meglátni azt a pár embert, akit a történelemből ideszöktetett a színpadra Bródy Sándor és elhozta velük az erdélyi fejedelmek erős levegőjét, az Anjouk érdekes, illatos zsolozsmás hangját és az amsterdami piktor-király bánatos, furcsa otthonát. És idehozta. Századon távolságán át csempészt hangokat hozzánk, királyokat, akiknek szívében a magunkéra ismerünk, akiknek ismerjük a mozdulataikat, a hangjukat, mert ilyennek képeltük, ilyennek éreztük, ilyennek hittük. És mégis Bródy Sándor kellett ahhoz, hogy egy-egy fél órára együtt éljünk velük és szívjük a levegőjüket, halljuk a hangjukat, az igazit, halljuk a mondataikat, a csendes, erős, erős, igaz mondatokat és lássuk a gesztusukat, egyszerű királyi gesztusokat, amelyek a lelkeikben támadnak minden póz nélkül. Nem királyidillek ezek. Ennél valamivel sötétebbek. Nem is király-tragédiák, mert csak olyanok, mint egy-egy pillanatfelvétel, egy odacsapott történelmi színpont, erős, színes, brutális és kábító a maga miniatűr tökéletességével.

Milyen lehetett az a tíz év előtti közönség, amely az első két darabot, „A fejedelem“ és a „Lajos király válik“ címűt (a „Mátyás király házasi“ című harmadik egyfelvonással együtt) a Nemzeti Színházban olyan kerekén, az elzárkózottságnak érhetetlen mozdulatával visszautasította. Valami nagy tévedés lehetett ez, talán nem is a közönség hibája, hanem azé a színházé, amely annak idején előadta. Ennek a tíz évvel ezelőtti szomorú félreértésnek a kiküszöbölése, ennek a tévedésnek a jóvátétele következik most, amikor ezek a darabok ismét kilépnek a félmult homályából, hogy a szemükbe vágják: a történelmi magyar levegőt így még eddig nem hozta elének senki.

Ilyen szélesen, ilyen tárva, ilyen bátor büszkeséggel még nem nyitotta ki senki a mult kapuját. Soha még magyar író így nem vágta ki azt az elrejtett kaput, amely a történelmi multak pompázó, virágoktól illatos kertjébe vezet. Csodálatos, kábító levegő az, amely ezen a kis kapun betöndül és elborít, átölel minnyájunkat az illetával.

Odon versek ritmusa csendül, trónok zsá-molyáról hallatszik a sirás, királyok vetik le biboros köntösük, királyok szívében gyarló, jajgató emberi szerelmek vörös lánggal égnek. Erős Bethlen Gábor félrelöki hadatverő kardját és véres szemmel néz hűtlen asszonya után. Fejedelmi termék csendjében kongat a bánat. Öreg kolostornak szomoru szízei most szövök a fátylat magyar királynőnek. Lelépked a trónról két szerelmes ember. Messzi kápolnában orgona bug, kis gyertyák lobognak s félve, összebujva, szökve viszi haza ödes feleségét magyarok királya.

Biboros palástok lirája ez. És harmadiknak odaszövődik Rembrandt alakja. Király a művészetben, az élete királyok élete, a szerelme királyok bánata, csendes, néma, vergődése. Rembrandt, aki ott hagyja az amsterdami házat és fiának ajándékozta hűtlen szerelmest. A legkirályibb megbocsátás ez. Némán jajduló férfitánát, amely önmagába fojtja vissza a sirást.

Három költemény. Egy zordonan zengő erdélyi ballada, egy szelid, szerelmes középkori ének és egy tragikus hollandi népmese az amsterdami házról. Nem történelem. Nem is igaz. És nekünk mégis ez a történelmiből, ez az igazabb, mert így, ezeken a meséken, ezeken a mélyen zengő költeményeken keresztül érezzük közelebb magunkhoz évszázadokkal ezelőtt elszállt korok levegőjét.

Lágyan bugó, élesen csengő és riadtan harsogó a Bródy Sándor nyelve. Amint éppen kell. Tisztább, egyszerűbb és mélyebben járó magyar nyelvet keveset hallottunk magyar színpadon. A lélek és a nyelv minden hangszeren tud. És amikor hallgatjuk, mintha hullámok verődének a fülünkhöz, hol jegesen hidegek, hol pajzánul langyosak, hol pedig égetően forrók, mint a lélek viharzása. Királyi költemények, olyanok, mint az ötvösmunka, amelybe életének legszébb, legforróbb esztendeit rajzolta, véste, csiszolta egy melegsívű, őszhaju ifjú alkotó művész.

A Magyar Színház előadása mindenképen stílusos volt. Márkus László művészi diszletei és Vágó Béla rendezése pompásan kihozták a hangulatot. Gombaszögi Frida, Haraszthy Miczi, Csatai Janka, Kürthy József, Réthelyi Csorlos, Papp Mihály és Tarnai minden ügykezetükkel szolgálták a szerzőt, akit a bemutatott előadás közönsége valószínűleg ünnepelést tapsolt számtalanszor a rivalda elé. A maga irodalmi tisztaságában forró és szép este volt ez.

— Iassa.

(*) Ocskay brigadéros. Érdekes és kedves találkozás az időnek, hogy ma, amikor Bródy Sándor három pompás történelmi képe nagy, óriási sikert aratott a Magyar Színházban, Herczeg Ferenc híres történelmi színműve is újra éledt. Mindkettőt annak idején ugyancsak megtámadták. Kissé talán túlerősen magyarított sovínizmusból, ezer és ezer nemzeti érzület megbántását olvasták ki belőle. A harcok ellankadtak, a hullámok elsimultak, az idő ma már mindkét író felmentette az akkor olyan könnyelműen elhangzott vád alól. Ma, márczius 15-én, amikor a dícsőséges harcok emléke visszajön, a kegyeletes érzés még csak növelte azt a lelkesedést, amely a kezeket taprasa ösztönözte. Mert nagy sikere volt ma is Ocskay brigadérosnak. Fenyvessy kemény, erőteljes alakja, Hegedűs erősen karakterizált Szörémi kapitánya, Haraszti meleg, odaadó Tisza Ilonája igazán megérdemelte az elismerést.

(*) Repriz-ciklus. A Nemzeti Színházban a szezon végén ciklust fognak rendezni reprizekből. Repriz-ciklust csinál a Nemzeti Színház, azaz fölújítja egy csomó darabját: klasszikust, modernet, drámát, vígjátékot, magyart és külföldit. A ciklust Poisecron-nak „Az egér” című vígjátékával kezdik. Utána következnek egy pár francia vígjáték, majd az „Ernani”, a „Vizkereszt” és gróf Teleki Lászlónak a „Kegyencz”-e. — Itt említjük meg, hogy tárgyalások folynak, hogy a Nemzeti Színház Németországban vendégzerepeljen. Sobota, a müncheni Künstlertheater igazgatója néhány hét előtt

Budapesten járt, látta a Nemzeti Színház néhány előadását, a többi között az Erinnyeket s annyira el volt ragadtatva, hogy formális ajánlatot tett a Nemzeti Színháznak, hogy a nyáron a budapesti szezon után tíz estén vendégzerepeljenek Münchenben. Körülbelül huszezer korona kellene erre a célra, de az állami színházak büdzséje az Opera révén annyira kimerült, hogy a Nemzeti Színház müncheni vendégjátékára nem telik.

(*) Vizsgaelőadás. A Rákosi Szidi színészközlője ma délután rendezte vizsgaelőadását a Királyi Színházban, az „Elvált asszony” előadása keretében. Gonda szerepét Rigó Gizi játszotta. Szimpatikus megjelenésű, kellemes hangú szürett. Szépen énekel és ügyesen tánczol. Majd minden dalát megismételték. Jók voltak más. Kunosi Erzs, Földvári Lénárd, Oriold, Erdélyi és Zombori. Az előadáson sokan jelentek meg. — Az országos m. kir. színművészeti akadémia az Uránia színpadán este előadást tartott. Az első- és másodéves növendékek Pailleron Edmundnak „Ahol unatkoznak” című vígjátékában mutatkoztak be a közönségnek. Meglepően bájos és kedvesen temperamentumos jelenség volt Faludi Boriska Suzanne szerepében. Sokszor nyílt színen is megtapsolták. Nemes Klementin Raymond neje szerepében és Gróf László Raymond szerepében derekasan megállták helyüket. Igen jók voltak Gombaszögi Ella és Coulemont Edith grófnő. Mindannyian érthető, szabatos előadásaikkal méltán részolgáltak a közönségnek minden felvonás után meg-megújuló ovációjára.

(*) Gregor bukása. Mint Bécsből jelenti: Gregor igazgató menesztése befejezett dolog, de egyelőre a főudvarmesteri hivatal nem hozza nyilvánosságra fölmentését, nehogy úgy lássék, mintha az udvari Operaházban legutóbb történt botrány volna a bukás oka.

(*) Zilahy fiának debutje. Zilahy Gyulát a mostoha körülmények tudvalevőleg arra kényszerítik, hogy megválják a debreczeni színház igazgatójától. De e szomoru helyzetében is jut neki egy-egy derűs örömsugár. Apai szívének például mindenesetre jól eshetik fiának fejlődő tehetsége. A fiatal Zilahy Pál az országos akadémianak növendéke és már most is mutatkozik benne apjának az a szeretetreméltó könnyedsége és élnéksége, mely annak idején „Zsűl”-t a Nemzeti Színház legkedveltebb művészei közé emelte. Zilahy Pál legközelebb a nyilvánosság előtt fog beszámolni haladásával: e hó 28-án Debreczenben eljátssza a „Faun” című szerepét. Nemesek a dereceniek, hanem a Zilahy-család budapesti számos barátai is rokonszenves érdeklődéssel várják a fiatal színész első szárnybontását.

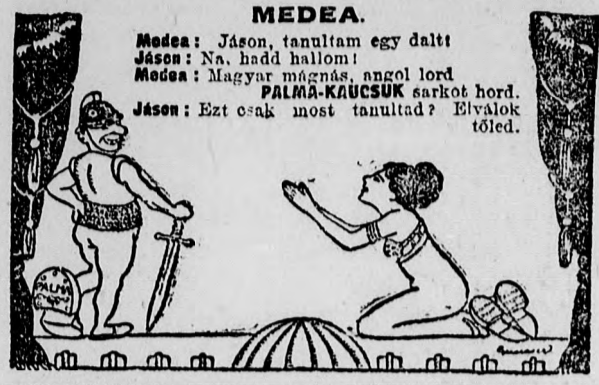
(*) Művészeti aukezió. A Szent György-Czoh művészeti aukeziója ma délután kezdődött meg az egyesületnek Üllői-uti helyiségében, melyet a fővárosi élékelő amatőr közönsége egészen megtöltött. Az előadásra került nagybecsű anyag különösen közgyűjteményeinknek nyújtott jó alkalmat a gyarapodásra.

(*) Beöthy — debreczeni színgazgató. Debreczenből jelentik, hogy a városi tanács Kovács József polgármester elnöklésével ma tartott ülésében elfogadta Beöthy László színgazgató ajánlatát. A szerződés aláírására Beöthyt márczius 18-ára meghívták.

(*) Viotti-duok. A technikailag könnyebb fajta, de mégis komoly és művészi zenében nagy kedveltségnek örvendő Viotti-duoknak most jelent meg a 10. és 11-ik füzet a népszerű Peters kiadásban. A két füzet három-három hegedű-duót tartalmaz és a Viottinál már megszokott kedves, könnyű és finom melódiájuk különösen arra teszi őket alkalmasakká, hogy haladó hegedűsök koncert-repertoírján szerepeljenek. A növendék-hangversenyek kedvenc szerzőjének ez újabb szerzeményei Méry Béla bizományosnál és minden fővárosi zeneműkereskedésben már kaphatók.

(*) A tavaszi tárlat megnyitása a Műcsarnokban. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat műcsarnoki tavaszi tárlatát hétfőn, 17-én mutatja be a saját képviselőinek. Kedden délelőtt az állam és a fővárosi művészeti bizottságai és más hivatalos művészeti bizottságok tekintik meg a tárlatot, a melyet a Képzőművészeti Társulat tagjai és a nagyközönség számára ünnepélyesen kedden délután 5 órakor nyit meg dr. Jankovics Béla vallás- és közoktatásügyi miniszter, aki miniszteri minőségében ezúttal először jelenik meg a Műcsarnokban. Szerdától, 19-étől, bezárólag május 1-ig a tárlat naponta 9—5-ig lesz nyitva. Az első esztendőki hangverseny husvét utáni esztendő-kön, május 27-én lesz.

Palma-színpad

(*) Színházak hírei. Az Operaházban holnap, vasárnap, délután a Bajazzók és Coppelia kerül előadásra. Estére Carment tűztek ki, a címzerepben Szamosi Elzával. — A jövő héten, a husvétünnepre való tekintettel csak négy napon lesz előadás az Operaházban, és pedig: kedden, 18-án, A bolygó hollandit adják Langgaard Borghild fellépésével Senta szerepében. Szerdán, 19-én, Gluck pástorjátékát, a Május királynőjét, továbbá Beethoven nagyszabású balletjét, a Prometheus mutatják be, mint a klasszikus ciklus befejező előadását. A dahnűben Kosáry Emma, Hajdu Ilona, Marschalkó Rózi, Hegedűs és Kertész, a ballet főszerepeiben Nirschy Emilia, Pallai Anna, Sebesi Teréz, Smeraldiges Brada működnek közre. Vasárnap este Hoffmann meséi kerül színre, Sándor Erzs, dr. Székelyhid, Szemere és Toronyi fellépésével a főbb szerepekben. Hétfőn két előadás lesz. Délután 2 és fél órakor, olesó helyarákkal, a Pillangó kisasszony van műsoron Szamosi Elzával, Cs. Aranyival. Este a Május királynőjét és Prometheus adják s ezzel kezdődik egyúttal a klasszikus ciklus megismétlése.

A Nemzeti Színház husvétünnepére műsorát a legvonzóbb darabjaiból állította össze. Holnap, vasárnap, a Boszorkányt, Sardou színművét adják elő, P. Márkus Emiliával a címzerepben, este pedig 45-ik előadását éri meg Knoblauch, a Faun című vígjáték, amely kedden, esztendőnkön és husvétünnepén kerül színre. Hétfőn, klasszikus előadásul a Hamlet kerül színre, Beregi Oszkárval a címzerepben, szerdán pedig a Miss Hobbs, Jerome K. Jerome pompás angol vígjáték, amelynek ez lesz 25-ik előadása. Nagypénteken és Nagyszombaton nem lesz előadás. A két ünnepnapon délután és este is lesz előadás. Vasárnap délután Az ember tragédiáját játsszák, este 25-ik előadását éri meg a Csárna.

Népepera. Hétfőn és szerdán a Slezák Leó fellépte teszi nevezetessé. A világhírű tenorista a Troubadurban és Faust című szerepében lép fel. Esztendőnkön és szombaton a müncheni udvari opera teljes együttesének vendégjátéka. A világhírű ensemble Walter Brunóval a zenekar élén a Figaro lakodalmát, illetéleg szombaton a Dan Juant játssza el. A Slezák fellépése és a Mozart esték között, valamint a husvétünnepeken a Népepera állandóan zsúfolt házakat vonzó sláger operetteje az Aranyeső kerül színre, amelynek kedden lesz a 25-ik előadása. Ezúttal is Szeyer Ilona és Berki Lilly játssza a két női főszerepét.

A Vígyszínházban a jövő héten 14 előadást tartanak. Az előadó darabok közül hat magyar szerzők műve és idegen csak az Elnök, amelyet holnap, vasárnap délután, továbbá kedden este és husvétünnepén estében adnak. Legtöbb est jut a Lakájoknak, Hajó Sándor vígjátékának, amelyet holnap vasárnap este adnak tízszor és amelyet azután még hétfőn, esztendőnkön, husvétünnepén és kedden ismételnék. A Bellát szerdán este és husvétünnepén délután adják. Husvétünnepén délután az Ocskay brigadérosrost ismétlik, kedden délután pedig az Ördög kerül színre.

A Magyar Színház husvétünnepét Bródy Sándornak már a főpróba meghívott közönségére is nagy hatással volt három egyfelvonásosból álló ciklusa, a Királyok dominálja. A kiváló három darab holnap, vasárnap este, hétfőn, szerdán, esztendőnkön és husvétünnepén estében kerül színre. Kedden, szombaton és husvétünnepén este Molnár Ferenc Farkas a van műsoron. A Farkast ugyancsak holnap délután is adják rendez est helyárrakon. Husvétünnep délutánján Bíró Lajos drámája, a Tavaszi ünnep kerül először mérsékelt helyárrakkal színre.

A Királyi Színház husvétünnepét teljesen a Czigány-primás tölti be. Kálmán Imre operetteje, amelynek pénteken volt a jubiláris 50-ik előadása, a hét minden estében műsorra van tűzve, a husvétünnep alatt pedig négyszer kerül színre. Holnap, vasárnap, délután mérsékelt helyárrakkal Lehar Ferenc nagyszerű operettjét, az Évát adják.

A Budapesti Színház szombaton, márczius 22-én, este fél 8 órakor lesz a megnyitó előadása. Ez alkalommal tartják meg Bródy Miksa és Martos Ferenc Szökik a nagyságát című 3 felvonásos énekes vaudevillejének a bemutató előadását.

(*) A gyűjtő művészeti folyóirat márcziusi száma a következő tartalommal jelent meg: Dr. Siklóczy László: Művészeti sétat. Gróf Szápáry László, gróf Károlyi Imre és gróf Bathányi Géza palotái. Farkas Zoltán: Magyar Mannheimer Gusztáv. Divall Kornél: Régi magyar kelyhek. Kádas József: Barta Ernő. Kárpáti Aurél: Gulácsy Lajos. Irodalom. Krónika. Képzőművészet. Gránka-Emlék. Aukezió. Videk. A 96 oldalra terjedő füzetet 80 illusztráció díszíti.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

„Szabad órák.”

— *Ajánlja a Muzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa.* —

Budapest, márczius 15.

Mátrai Ferencz Béla — dr. Wlassics Gyulának (teljes czimeivel) ajánlja — „Szabad Órák” nevezettel „elbeszélések” kötetet adott ki. A terjedelmre súlyos (293 oldalas) könyv díszes kiállításra a Szegedi Napló nyomdáját dícséri. Mátrai Ferencz Béla, valahol a szeged-vidéki tanyákon tanító, sok szép reményt és szeretetet fűzhetett kötetéhez, ennek bizonyossága a kötet költséges díszes kiállítása is; azonban az új íróembernek új kötete aligha elégti ki a magasabb igényeket.

Egy melegsivű, érzékeny lelkű, czikornyítlan szavu ember kezdetleges szárnypróbalgatásai ezek az írások — sok helyütt az önképzőkori alkotások nivóján, mint „Egy heti utazás” és „Idegenben” című érdektelen utelírások. Hiányzik belőlük a tehetség magával ragadó ereje. Hiányzik a lüktető életigazság. Amennyire erdemű lis tudhatjuk be e leírások, e rajzok, e képek — csak éppen nem elbeszélések — czikornyítlan szavu előadását, a költői szinezésnek teljes hiánya miatt sivár homokmezőként lapulnak el egymás mellett az egyhangu sorok. Száraz, szükös, kifejezéstelen nyelvnek sincsen zamatja. Nagy szegénység ez a könyv. Pedig — Mátrai Ferencz Béla — kis világát, félreeső gyalogósvényeit nyitott szemmel igyekeznek járni. Néhány sikerültebb töredékében (például a kedves „Tanyán”) valóságos életet igyekeznek megrögzíteni. Ám, az írói hivatottság, az írásművészet képességeinek és készségeinek hiánya miatt elszűrül a könyve. A kérészvirág-életű alkalmi, kusza, kószá hasonművek özönében merül le. És bárha mi ezeknek daczára is tudunk rokonszenvvel érezni az ideáljista szerző kísérletezése iránt, midőn félre a világtól, tanyák barázdái között, nemes törekvéseket ápol, maga lelki gyönyörűségére — írókat, meglepetésünket és csodálkozásunkat sem fojthatjuk el. Ez az utóbbi felgerjedésünk a Muzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsát illeti...

Szerzőnek könyvéhez mellékelt nyomtatványa illetőleg eldicsekvése szerint „e műnek — ugyanis — a Muzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa által a Népkönyvtári címjegyzék I. pótfüzetébe is felvették. Pedig ez már az anélkül is mostohán méltányolt komoly irodalom rovására megy. Azért ezt már — bár kimélni szeretnénk a dologban ártatlan Mátrai Ferencz Béla érzékenységét — nem hagyhatjuk szó nélkül, sőt kimondjuk őszintén:

nem járja, hogy a „Tanács”, melynek véletlenül Wlassics Gyula is előkelő tagja, irodalmilag értéktelen műveket szól el a közkönyvtáraknak;

nem járja, hogy szárnypróbalgatók zsengeivel téveszti meg azokat az egyesületeket és testületeket, melyek a könyvmegrendeléseknél a „Tanács” által kiadott „címjegyzékhez” kénytelenek igazodni!

(—cz.)

A Nyugat, Ignotus, Ady Endre és Fenyő Miksa szerkesztésében megjelenő szépirodalmi folyóirat 1913. évi márczius hó 16-iki 6-ik száma a következő igen érdekes tartalommal jelent meg: Schöplín Aladár: Tegnap problémák. Ady Endre: Versek. Babits Mihály: Novella az emberi husról és esontról. Lesznai Anna és Kaffka Margit: A hetedik nap pihenője (Paul Claudel drámája). Laczkó Géza: A német maszlag, török áfium (Regény VI.). Halász Imre: Bismarck és az általános szavazat. Csáth Géza: Souvenir (Novella). Blaskovich Sándor: Monarchiánk és Anglia. Babits Mihály: Palinódia. (Vers.) Lengyel Géza: Kis házak között. (Regény VI.) Felvinczi Takáts Zoltán: Képirás és kritika a távol Keleten. Hui Tsung császár kínai rajza. Ma Lin kínai rajza. Kerner Zoltán: A külpolitika mögül. Ignotus: Az új magyar irodalom. Függlő: Halász Imre: Ábrányi Kornél. Hegedűs Gyula: Bíró Lajos: Tavasz ünnep. Balla Balint: Meduza. Berény Róbert: Oesterreichische Künstler. Balint Aladár: Dohnányi-Enesco-Casals-trió. Balint Aladár: Ferenczy Károly. Halász Gyula: Scott. Füst Milán: Antal Sándor: A trondhjemi herczek kíséretében. Révész

Andor: A mai francia irodalom. Halász Gyula: Uganda. Csécsy Imre: Katona Béla: A népesedés politikai és gazdasági jelentősége. Disputa: Ignotus: A politika mögül.

* Uj Idők. A magyar családok kedvel hetilapja, az Uj Idők változatos és gazdag tartalommal jelent meg e héten. A magas irodalmi színvonalu tartalomról kiemeljük Herczeg Ferencz új magyar társadalmi regényét, a „Hináros“-t, Bárony István művészi tollal megírt „Zulejka” című elbeszélését, Ujhelyi Nándor hangulatos, finom novelláját, melynek czime „Lavotta visszatérése”, továbbá Farkas Pál regényes tárcza-sorozatát, melyben egy körörvos feljegyzéseit közli. A „Sóták a nagyvilágban” népszerű rovatban Chileról találunk érdekes cikket Kilyényi Gyula tollából, Juhász Gyula verse; Chantapleuré regénye, számos apróbb cikkből stb. tartja meg a lap szövegrészét, az illusztrációk sorából pedig felemlítjük a római virágvasárnap fényképeit, Andrássy Dénes gróf ravatali képét, kubista festők karrikaturáit, Mühlbeck Károly fejlezeit, ifj. Ábrányi Kornél és lovag Falk Zsigmond arczképét egész sor színházi fényképet stb. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévre 5 korona. Kiadóhivatala Budapest, VI., Andrássy-ut 16.

* A „Vasárnap Ujság” márczius 16-iki száma pompás kiviteli képekben közli az utóbbi napok nevezetes eseményeit: Gróf Andrássy Dénes temetését, a Magyar Földhitelintézet jubileumát, a Nemzeti Színház újdonságát stb. Egy igen szép képsorozat magyar művésznöket mutat be otthonukban, egy másik pedig híres szép japáni kerteket. Szépirodalmi olvasmányok: Kvassay Ede regénye, Szini Gyula novellája, K. Lippich Elek és Lankei Henrik verse, egy érdekes francia regény. Egyéb közlemények: Ábrányi Kornél arczképe és nekrológja, Rickl Gyula államtitkár arczképe, a most restaurált római Szent Pál bazilika képe s a rendes heti rozatok: Irodalom, és művészet, sakkjáték stb. A „Vasárnap Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona, a „Világkrónika”-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnap Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanott megrendelhető a „Képes Nép-lap”, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

Az ifju király. Érdekes, színes történelmi regényt írt ezzel a címmel a magyar gyermekifjúság számára Danielné Lengyel Laura és a szép regényt Az Én Ujságom közli hétről-hétre. Boes Bálint, a híres-neves Maczkó-ivadéknak, Tányértalpu komának legújabb mulatságos kalandjait meséli el tréfás regényében, amelyet szintén Pósa Lajos eleven gyermekifjúsági lapja közöl. Az ebeti számban Krudy Gyula és Ballagó bácsi tréfás történetet írtak, Garády Viktor a csokoládéfát ismerteti tanulmányos cikkben, Móra Ferencz és Pósa Lajos zengő verset írtak. A kitünő gyermekifjúsági lap előfizetői ingyen kapják meg Cooper világhírű regényét, a „Vadölő”-t. Az Én Ujságom előfizetési ára fél-évre 5 korona. Kiadóhivatala Budapest, VI., Andrássy-ut 16.

FŐVÁROS.

(Az Állatkerti vendéglő és kávéház bérlete. Ma végre helyes mederbe terelődött az állatkerti vendéglő és kávéház bérletének sokat hányatott ügye. A tanács ugyanis — a legutóbbi közgyűlés határozatának megfelelően — a vendéglő és kávéház nyolcz éves bérletére nyilvános versenytárgyalást írt ki, és pedig e hónap 18-tól kezdődően e hónap 26-ikának déli 12 órai lejárattal. Egészen bizonyos, hogy a nyilvános árlejtés több kiváló, minden tekintetben megbízható pályázót fog fel-szivre vetni és ez lesz a legkiáltóbb demonstráció az ellen a kishitűség ellen, amelylyel a tanács kezdettől fogva e kérdést kezelte. A tanácsnak ugyanis az volt az álláspontja, hogy Gundel és Weingruberen kívül nem akad széles-e fővárosban, komoly és megbízható reflektáns, a bérletekre. És minthogy ezt a vélekedését a tanács nyíltan is hirdette, csak természetes, hogy Gundel és Weingruber is éltek ezzel a rájuk oktrojált monopolizált bizalommal, a melynek eredménye a közgyűlés által elutasított keres-ajánlat volt. Gundel és Weingruber egyébként a mai napon beadványt intéztek a tanáchoz, a melyben kijelentik, hogy az állatkerti vendéglő és kávéházat az ez évi október haváig terjedő bérletre csupán csak abban az esetben vállalkoznak az eddigi feltételek mellett, ha a főváros a vendéglői és ká-

vázi konyhát a saját költségén kibővíti és ha egy-éves bérlet lejártá után általuk teljesített 83.000 koronára rugó ingatlan-beruházási költséget 3000 korona levonása mellett részükre megtéríti. Együttal fentartják a nyolcz éves bérletre vonatkozó eredeti ajánlatukat, de ajánlatot tesznek arra az esetre is, ha az eredeti nyolcz éves ajánlatuk szerint vállalt építkezéseket a város teljesíti. Gundel és Weingruber csakugyan azt hiszik, hogy a főváros egyenesen rájuk van utalva. Máskülönbön nem paczkáznak így a fővárossal, melyről felteszik, hogy megér a városnak újabb 40.000 korona befektetést csupán annyi, hogy további egy esztendőre Gundel és Weingruber az állatkerti vendéglő és kávéház urai.

(Olecsóbb husvétii bárány és tojás a községi árubódékban. A főváros gondoskodott arról, hogy a husvétii ünnepek előtt a bárányhust a fogyasztóközönség olecsó árak mellett tudja beszerezni. Ezért a főváros az árubódéi számára harmincz vaggon bárányt és megfelelő nagymennyiségű tojáskezelést vásárolt és azoknak árait le is szállította. Így az angol keresztesűi tejes báránokból az eleje hus kilogrammja 1.76 korona, a hátulja hus kilogrammja 1.76 korona, a tojásokból pedig a községi árubódékban a válogatott és lámpázott friss tojásnak 28 darabja 2 korona, a vegyes friss tojásnak 30 darabja ugyancsak 2 korona.

Uj, elegáns autómobilok vámon belül 8.— K óradijert személyek resutteljesitményre való tekintet nélkül, országutra 85 fillér kilométerdj ellenében bérelhetők.

Telefon 70-63, 81-42

TANÚGY.

Kultúrszandulumok Zalában. Zalavármegye tanfelügyelője, Scossa Dezső, kit a zalamegyei tanfelügyelőség ideiglenes vezetésével biztak meg, szó nélkül hagyta oda Zalaegerszegen és visszaköltözött Szegedre. A vármegye közigazgási bizottságához beadott terjedelmes jelentésében számol be Scossa arról, hogy miért volt kénytelen megszökni; csinos, épületes dolgok ezek, amelyek a zalai tanügy vezetésére hivatott tanfelügyelőséget valósággal Augiász istállójává tették. Ebből a jelentésből csak izelítőül ondunk el néhányat: A tanfelügyelőség helyisége Zalaegerszegen egy vas-kereskedés volt raktárhelyiségében van elhelyezve, ahol a poczkok és egyéb férgek sokasága tart állandó gyűlést. A szmeclýzet három elaggott segédtanfelügyelőből áll, akik koruknál fogva si képtelenek a tanfelügyelőség munkáorének ellátására. Scossa, mikor el akarta foglalni hivatalát, csekély háromezer darab elintézetlen ügydarabot talált. Nem esoda tehát, hogy megérkezése után a tanítók ostrom alá fogták, sirva panaszkodtak, hogy két év óta nem kaptak fizetést, mert a díjlevelüket a tanfelügyelőség nem állította ki. Az iskolahelyiségek béreit nem fizették, ezért tömegesen mondották föl a bérleteket. Egyik iskolának évek óta nem volt helyisége. A muraközi iskolákban horvát nyelven tanítanak, pedig az iskolákat magyar pénzen tartják fenn; a megye 500 községe közül kétszázának nincs iskolája és így huszonháromezer tanköteles gyermek marad iskolázatlanul.

A Magyar szent korona országai népoktatásügyének fejlődése cím alatt egy új mű jelent meg a „Magyar statisztikai közlemények” című sorozatos nagy munka 31. kötete gyanánt. Négy iskolai és mozzanatait foglalja magában 1908-ig ez a vastkos könyv, amelyet dr. Pogány Frigyes miniszteri titkár állított össze. Népoktatásügyünk pragmatikái története statisztikai adatokkal illesztve tárul elénk e műben, amely jó szolgálót tesz mindazoknak, akik népoktatásunk multját ismerni óhajtják. Kapható Kilián Frigyes könyvkereskedésében. Ára 8 korona.

KEGLEVICH COGNAC

MÉGIS A LEGJOBB

GRÓF KEGLEVICH ISTVÁN UTÓDAI PROMONTOR

KÖZIGAZGATÁS

Közigazgatásunk és a falusi jegyzők államosítása.

Irta: Szánthó Károly.
Lemhényi körjegyző.

Lemhény, márczius 12.

Harminczhárom éve, hogy megszakítás nélkül falusi jegyző vagyok.

Ott voltam az 1871. évi XVIII. t.-cz. cseces-mőxoránál. Ott voltam a „Községi Közlöny“ bölcsőjénél s az akkori községi közigazgatás kezdetleges utjainak egyenetlésében részt is vettem.

A szak-, vidéki- és politikai lapokban többször felszínre hoztam a falusi jegyzők tarthatatlan helyzetét s hajlott korom dacára, most sem nézem télenül azokat az állapotokat, amelyek a falusi jegyző hivatását és a községi közigazgatást fejlődésében megbénítják.

Tagadhatatlan, hogy a jelenlegi állapot tarthatatlan. A rég óhajtott szolgálati pragmatika hiányában a falusi jegyzők állása és egzisztenciája annyira ingadozó, hogy holnapja felül soha sem lehet bizonyos.

Politikai függetlensége annyi sincs, mint egy bírósági irnoknak, mert mindenekben a járási főszolgabíró, alispán és főispán akaratának érvényesülését kell elősegítenie s ha ezek között politikai nézeteltérések vannak, akkor a helyzete még nehezebb.

Hiszzen a lomtárba való községi törvényben lefektetett jogszabályok, a felsőbb hatóságoknak oly nagy hatalmat biztosítanak a falusi jegyzők állásának bármely perczben való megindítására, hogy egy parányi rosszindulattal életfogytig fegyelmi eljárás alatt tathatják őket. Más szóval: a fegyelmi s bírságolási jogkörrel felruházott hatóságok akként forgathatják a falusi jegyzőket, mint az ujjamon lévő gyűrűt, mert nincsen körülírva, hogy mi a teendője a falusi jegyzőnek s mi az előjárásági szervezethez kélt többi tagoknak.

A községek által alkotott szabályrendeleteket a hatóságok vajmi ritkán respektálják s ahol ez meg is van, ott is hiányzik a szellemi erő a szabályrendeletekben megosztott köteleességek teljesítésére s így végeredményében mindent a falusi jegyzőnek kell végeznie. egy erdőőrnek vizsgát kell tennie a feladata körébe tartozó ügyekben való jártasságáról, míg községi bírósági tag stb. lehet bárki is, minden előképzettség, avagy gyakorlati tudás nélkül.

Évek az állapotok tették eddig is bönává a közigazgatást, mert elvitázhatatlan tény, hogy jó községi közigazgatás nélkül, járási, vármegyei és állami közigazgatás helyességéről megnyugvással még csak beszélni sem lehet.

Tagadhatatlan, hogy a községek az állami funkciók folytán növekedő igények miatt már képtelenek a munkaanyag feldolgozására szükséges erők alkalmazásával járó terhek viselésére. S itt csakis állami hozzájárulás mellett lehetne a bajon segíteni.

A járási hatóságok elvesztették eddigi közvetlenségüket s a községi élet általános fejlesztésében nem vehetnek részt, mert a bürokratikus rendszer lekötötte őket az irodák asztalaihoz, hol a legfontosabb községi ügyekről csak a falusi jegyzők jelentéseiből s a képviselők által hozott határozatokból szerezhetnek tájékozást, de irányító hatást kifejteni nem képesek, mert tetemes átfutó kezeléssel járó ügyek, céltalan nyilvántartások (utlevél, cseléd, fegyvertartás, rabélelmezés, esendőrkíséreti térítmény, tánczengedély s apróbb kihágási ügyek stb.) elvonják fontosabb hivatásuk teljesíthetőségét s ezért a községek valódi beléletéről alig van tiszta fogalmuk s ha meg is jelennek a községekben ezen alkalommal a tárgyalások száraz leírásával végezvén, a közvetlen tapasztalatok megszerzésére s a község anyagi és szellemi fejlesztésére

irányuló törekvések milyenségére s azok mérlegelésére kellő időt nem szentelhetnek.

A törvényhozás és kormányhatalom 1886. év óta vagyis a megújított községi törvény idejétől kezdve sok olyan feladattal bővítette ki a falusi jegyzők munkakörét, amelyek minden ellenszolgalmány nélkül nagy és nehéz köteleességek megoldásával járnak, de ezekkel szemben sem anyagilag nem gondoskodtak róluk, sem pedig tekintélyük emelésére nem gondoltak.

S éppen ezen körülmény teremtette meg a falusi jegyzőkben azt az elégedetlenséget, amely ma az ország közvéleményének figyelmét is a jegyzők felé irányította.

S hogy ezen utóbbi körülmény jelenségei napról-napra mutatkoznak, abban legnagyobb érdeme van az elfogulatlan politikai napi sajtó ezen orgánumának, az „Egyetértés“-nek, mert szaklapjainkban mind hasztalan énekeltük a Jeremiás siralmait, mivel azokat csak mi, de a nagyközönség soha nem olvasta s azokról tudomással sem bírtak.

Ezidő szerint nem tudunk határozott véleményt mondani a falusi jegyzők czélba vett államosításáról, mert a kormány ez irányú tervezetének miként leendő megvalósításáról még csak halvány fogalmunk sincs.

Azonban annyit mégis sejtethetünk, hogy a falusi jegyzők államosítását célzó akció köpenyegé alatt valami olyan lappang, aminek kigyulása láva alá fogja borítani a vármegyei autonómia összes védbástyáit.

Annyi tény, hogy a falusi jegyzők anyagi és szellemi helyzetünk javítását s ezzel kapcsolatban a közigazgatás okszerű átalakítását az államosítás mindenképp erejének mellőzésével is el lehet érni.

Nagyon korainak tartom a falusi jegyzők, főszolgabírák és alispánoknak a falusi jegyzők államosítása ügyében pro et contra tett nyilatkozataikat, mert eme kérdéssel csak akkor lehet komolyan foglalkozni és azt bírálót tárgyává tenni, ha a javaslat már napvilágot látott.

Annyit azonban kőnczedálhatunk előre is, hogy a községi törvény reformálása nélkül a jegyzők és a községi közigazgatás sorsának gyökeres javítására gondolni is csak az ábrándok világába való.

Hogy aztán — a mai politikai viszonyok között — erre mikor kerül sor, azt még a belügy-miniszter sem tudná megmondani.

A közutak költségvetése. Beöthy László kereskedelemügyi miniszter ma írta alá az 1913—4. évi közuti költségvetést. E költségvetés szerint a törvényhatóságok négy és fél millió korona állami költségvetésben részesülnek utépitési célokra s a munkálataikat már meg is kezdehetik.

A megfenyegetett város. Déváról jelentik: Déva városa már évek óta vízvezetékkel és csatornázással akarja a várost ellátni, de a nagy költségek miatt még nem vihették keresztül a tervet. Most a honvédpáncsnokság ártit a városi tanácshoz, hogyha nem gondoskodik megfelelő ivóvízről, elviszik a honvédszállóaljzat. Kőncz Domokos polgármester a képviselőtestület nevében kérvényt adott be a kormányhoz, hogy állami költségvetésben részesüljön engedélyezésével tegyék lehetővé a vízvezeték létesítését.

A rovatvezető üzenetei.

Kérdés: Tartozik-e a község a községi bírónak és jegyzőnek összes terményeit, butorait és állatállományát biztosítani tűzkár ellen, vagy csak épületeit?

Válasz: Tartozik biztosítani minden elérhető vagyont.

Kérdés: A református egyház megkereste a körjegyzőt, hogy az egyház több adását a községi bíróság elé tárgyalásra idézze; köteles lett volna-e a megkereső átiratra bélyeget tenni s ha igen, egyszerűen, vagy annyiszor kellett volna lerónia a bélyeget, ahány fél ellen a per megindítását kérték?

Amidőn az egyház felperesként jelentkezik, magánjogi személynek tekinthető s így a községi bírósághoz írásban benyújtott keresete 24 filléres kereseti bélyeg alá esik, amelyet annyiszor kell leróni, ahány önálló keresetet indított, tekintet nélkül arra, hogy a több, külön keresetet egy beadványban terjesztette elő. A községi előjáróság a kereseteket tartozik elfogadni, ha azok szóbelileg terjesztettek is elő. Természetesen a községi bíróság a bélyegek költségében az alperest — marasztaló ítélet esetén — elmarasztalni köteles.

TÖRVÉNYSZÉK

§ Előadás az új perrendről. Dr. Magyar Céza egyetemi tanár az Országos Ügyvédjelölt Szövetség meghívására tegnap este nagyérdemű felolvasást tartott az új perrend szerinti keresetlevél és peralapításról. A nagyszámú hallgatóság, akik közt jelen volt dr. Brüll Ignác kamarai elnök és a bírói és ügyvédi karnak számos kitűnősége is, az előadást nagy tetszéssel fogadta.

§ Egy mintarendőr. Csendes beszélgetéssel ballagtak hazafelé 1910. augusztus 13-án éjjel fél-egy óra tájban a Körös-utczában *Pető* Lajos asztalosmester, *Hajék* Ignác művezető, *Pavlicsek* Pál asztalos, *Pavlicsek* István gépvezető, *Schlezák* Lajos géplakatossegéd és a felesége. Mikor a Körös-utca 5. számú ház elé értek, ahol laktak, *Tóth* XVIII. János 941. sz. rendőr váratlanul rájuk kiáltott: Takarodjanak onnan és ne lárázsanak az utczán. A társaság tagjai megmondták a rendőrnek, hogy velük illedelmesben lehet beszélni, különben sem mehetnek máshova, mert ők abban a házban laknak. A rendőr erre megragadta *Pető* Lajost és a földre teperve, ütlegelni kezdte. Hiába léptek közbe, a rendőr nem tángított s a földre teper embert megkötözve akarta bevinni a VIII. ker. kapitányságra. A botránynak azonban ezzel még nem volt vége, mert *Tóth* XVIII. János rendőr kardot rántott és azzal is ütlegelni kezdte a társaság tagjait. Ebből az esetből kifolyólag a brutális rendőr még büntető feljelentést is tett a társaság tagjai ellen *hatóság elleni erőszak miatt*. Hivatalos jelentésében azt adta elő a rendőr, hogy az éjjeli csendháborítás miatt rendreutasított társaság tagjai őt körülfojták, megtámadták, ruháját ráncigálták, lökdösték, úgy, hogy kénytelen volt kardját használni velük szemben. A rendőrnek ezt a jelentését megerősítették tanuvalomásaiukban *Rácz* IV. István rendőr és egy *Onodi* István nevű villamos kocsivezető is. A múlt év február 27-én megtartott főtárgyaláson azonban kiderült, még pedig *Onodi* István villamos kocsivezető tanuki-hallgatása alkalmával, hogy ezt a tanut *Tóth* XVIII. János rendőr a tárgyalás előtt kitanított. Miután a kihallgatott többi tanuk ennek épp az ellenkezőjét bizonyították, a kir. ügyész *Tóth* XVIII. János ellen megindítandó büntető eljárás czéljából kérte a büntető iratainak az ügyészhez leendő áttételét, egyben pedig *Pető* Lajos és társai ellen vádat ejtett. A bíróság, miután *Pető* Lajos és társai ellen megszüntette a további eljárást, az iratokat áttette a kir. ügyészhez, amely aztán hivatalos hatalommal való visszaélés vétségé miatt emelt vádat *Tóth* XVIII. János 941. sz. rendőr ellen. Ma tárgyalta ezt a büntető és büntető törvényszék. A mintarendőrt a bíróság büntetőnek mondta ki a hivatalos hatalommal való visszaélés vétségében és ezért tízenegy napi fogházra ítélte el.

§ Hetvenkedő betörők. A fűnfhausenli járási bíróság fogházában a múlt év folyamán összesen beárkított két letartóztatott tolvaj, *Sztarek* János bécsi születésű pinceszér és *Hujtsa* István szintén ausztriai származású rapszámos. Szabadulásuk után Budapestre jöttek s itt *Prohászka* Nándor fegorvos platinafogakkal megrakott reklámszekerét alkuleszal felnyitották és a szekrényből 600 korona értékű platinafogakat loptak el. Két nappal később *Braun* Samu mérsáros Nagymező-utca 32. sz. alatti üzletének ajtaját nyitották fel alkuleszal, de *Krausz* Bernát észrevette a tolvajakat és figyelmessé tette rájuk a rendőrt, aki aztán mind a kettőt el is fogta. A budapesti büntető törvényszék ma vonta felelősségre *Sztarek* Jánost és *Hujtsa* Istvánt egyrendbeli lopás büntetéseért és egyrendbeli lépés büntetésének a kísérleteért. A vádlottak, bár a vizsgálat folyamán beismerésben voltak, a mai főtárgyaláson mindent tagadtak. A bíróság azonban *Sztarek* Jánost öt és fél évi, *Hujtsa* Istvánt pedig öt évi fogházra ítélte. Az ítélet hallatára *Sztarek* János ingerült hangon németül a következőket mondta: Ez a bolondok háza! *Hujtsa* István pedig azt jegyezte meg, hogy a vádbeli cselekményekért józan észszel nem lehetett volna többet adni neki egy eszennednél. Dr. *Dusárdy* cinök a feleselni kezdő vádlottakat 8—8 napi magánzárkára ítélte ezenfelül. Erre a második büntetésre *Hujtsa* István czini-

kusan jegyezte meg: Ez már nem számít semmit az öt esztendő mellett.

§ A féltékeny férj merénylete. Petri Zsigmond bűnügyében a budapesti büntetőbírószék esküdtbírószága ma folytatta a tárgyalást. Dr. Minich Károly törvényszéki orvos terjedelmes jelentésben fejtette ki véleményét a vádlott által Petrinán és édesanyján okozott sérülésekről. Majd a perbeszédet következtek, amelyeknek befejeztével — déli 12 órakor — az esküdtek verediktáhozatalra vonultak vissza. Az esküdtek felmentő verdiktet hoztak, aminek alapján Petri Zsigmondot a bíróság a kétféle szándékos emberölés büntetésének kísérlete miatt emelt vádló felmentette és vádlottat nyomban szabadon bocsátotta.

§ A megszökött takarékpénztári igazgató bünei. Losonczi Dániel: Pár hét előtt Takáts Dániel, a losonci takarékpénztár rimaszombati fiókjának vezetője Amerikába szökött. Takáts ügyei most erősen foglalkoztatják a rimaszombati kir. ügyészséget és a vizsgálóbíró, amennyiben a rimaszombati közgazdasági és kereskedelmi bank feljelentést tett, mely szerint a megszökött igazgató, valamint annak édesanyja özv. Takáts Dánielné és dr. Bazovszky Lajos losonci ügyvéd, az általános bank igazgatósági elnököt ellen csalás miatt. — Bazovszkynak az a büne, hogy Takáts Dániel részére 20.000 korona kölcsönt eszközölt ki a nevezett rimaszombati intézetnél azon ürügy alatt, hogy biztosításképpen Ttakáts deponálni fog kétszáz darab losonci általános bank részvényt. A részvényeket tényleg deponálták is, de nem a kölcsönt felvevő nevére, hanem anyjának özvegy Takáts Dánielné nevére voltak kiállítva. A pénzüntézet elmulasztotta a részvényeket hátrattal, forgatmányal elláttatni. Így történt azután, hogy Takátsné nevében ugyancsak Bazovszky pört indított a pénzüntézet ellen a részvények kiadása iránt. A pénzüntézet kénytelen volt a részvényeket kiadni. Ekkor a pénzüntézet telekkönyvileg akarta betábláztatni a kölcsönt. Itt ismét csalódás érte, mert az ingatlanokat Bazovszky több nem létező követelés betáblázásával már tulterhelte és így a pénzüntézet a huszezer koronát elvesztette. A megszökött igazgató helyettes már Amerikában van. Elfogatása iránt a vizsgálóbíró intézkedett.

SPORT:

( ) A vasárnapi labdarúgó-mérkőzések. A tavaszi szezon legérdekesebb mérkőzése kerül eldöntésre az illői-uti pályán. Az FTC.—MTK. küzdelme mindig a leghevesebb volt, ezúttal is annak ígérkezik, mert mindkét csapat csatársora nagy formában van és védelmük is kifogástalanul működik. Előnye az FTC.-nek van, aki saját pályáján veszi fel a harcot előreláthatólag sok ezerre menő hívei biztatása mellett. Az MTK. védelme viszont egy niánszal jobb és így kiegyenlítődnek az esélyek. Bíró Fehéri Ákos lesz. Előzőleg az MTK. II.—FTC. II. szövetségi döntőmérkőzését bonyolítják le. Az MTK.—FTC. mérkőzés mellett a többi mérkőzések mind eltörpülnek. Két Magyar-Kupa-mérkőzés lesz a Hungária-ut és a Halom-utcai pályán, a BTC.—33 FC., illetve a Török-vés—UTE. között, továbbá egy Ladányi-díj-mérkőzés is döntésre kerül a TTC. és a III. KTV. Egylet között a Határutcai pályán. A harmadosztályú bajnokságot a következő csapatok mérkőznek: FSC.—FLAK. (Vései-ut, délután 4.) Bíró Wellisch Imre: BEAC.—MAFC. (Lágymányos, délután 4.) Bíró Buócz Gyula dr.: ETC.—KAOE. (Erzsébet-ut, délután 4.) Bíró Ujvári Ödön: TRAK.—Föv. TK. (Hungária-ut, délután 4.) Bíró Sár Izidor.

( ) A magyar tornász bajnokság. A Magyar Országos Torna-Egyesület szövetsége rendezésében vasárnap délután 6 órakor kerül eldöntésre a Nemzeti Torna-Egyesület csarnokában a tornász bajnokság. A csapatbajnokságban a BBTE. BTC., FTC., KAOE., MTK., NTE. és OTE., a vidékiek csapatbajnokságában a Kolozsvári AC., Kolozsvári EAC., Pozsonyi E. és Szegedi TE., az egyéni bajnokságban Gellért. Gutwillig. Szalay. Rosinger (MTK.); Pászthy (BTC.); Hoffer. Keresztessy. Pétery. Radó (NTE.) és Pápay (Érsekújvári SE.) indulnak.

( ) A Márcziusi handicap. Az ügöcök kezdik meg a versenyszert a monarchiában s mindjárt az első nap z y értékos futam: a Márcziusi handicap szerepel a programon. A verseny favoritja Mina N. és Szigetvár, de hogy ezek valamelyike győzzön is, az már kétséges, mert az előről induló Edina K., továbbá Félzemű, Mágnás és Gordon erős ellenfelek. A mi véleményünk szerint Mágnás fog nyerni.

KÖZGAZDASÁG.

A Magyar Földhitelintézet felszázados jubileuma.

Budapest, márczius 15.

A Magyar Földhitelintézet alapítói ma délután az intézet dísztermében gyűlést tartottak, amelyen egyúttal megünnepezték az intézet alapításának felszázados jubileumát.

A gyűlésen az alapító tagok közül megjelentek: Dessewffy Aurél gróf igazgatósági elnök, Darányi Ignác, Wekerle Sándor, Esterházy Miklós herceg, Esterházy Mór gróf, Batthyány Lajos gróf, Forster Gyula báró, Szalay Imre báró, Cziráky Antal gróf, Dessewffy Emil gróf, Csengery Lóránd, Blaskovits Sándor, Harkányi Frigyes báró, Náray Lajos, Nyáry Jenő báró, Szapáry György gróf, Szapáry Péter gróf, Kovács Sebestyén, Endre, Zichy János gróf, Zichy Aladár gróf, Zichy Andor gróf, Szmracsányi Miklós, Zichy Rafael gróf, Jankovich János, Tihanyi Béla és mások.

A gyűlést Dessewffy Aurél gróf igazgatósági elnök nyitotta meg, aki a gyűlés vezetésére Darányi Ignác alapító tagot kérte fel. Darányi megköszöni a bizalmat és a közgyűlés határozatképességének konstataciója, valamint a közgyűlés napirendjének ismertetése után felkéri az igazgatósági elnököt beszéde elmondására.

Dessewffy Aurél gróf nagyszabású elnöki megnyitói beszédében kiemeli, hogy a Magyar Földhitelintézet most ünnepli alapításának felszázados jubileumát és ebből az alkalomból nagy vonásokban vázolni kívánja az intézet alapításának és eddigi működésének kimagasló eseményeit. A Földhitelintézet alapításának eseménye az 1843—44-iki országgyűlésen került fel és egy ilyen intézet alapítását az 1848-iki törvényhozás elhatározta. Az intézmény azonban nem jöhetett létre. 1858-ban a gazdasági egyesület foglalkozott újra a nagyszabású kérdéssel, amelyre Majláth György hívta fel a magyar földbirtokosok figyelmét. Akkoriban bizonyos körökben az a nézet volt elterjedve, hogy a magyar földbirtok hitelt nem igényelhet és az akkori hitelviszonyok párosulva a politikai helyzettel, olyanok voltak, hogy anyagi konszolidálódás nélkül a magyar földbirtokosok könnyen idegen kézre kerülhetek volna. Szerencsére Dessewffy Emil gróf, Lónyay Menyhért és Csengery Antal személyében akadt három olyan férfi, aki a Magyar Földhitelintézet megalapításának ügyét felkarolta és az alapításra vonatkozólag emlékiratot nyújtott be Albrecht főherceghez, akinek közbenjárására ő felsége 1862-ben megengedte az intézet megalapítását. Az engedély elnyerése után az intézet alapítói Nádasdy Lipót gróf vezetés alatt küldöttségileg tiszteltettek a királynál, aki válaszában kijelentette, hogy örömmel engedélyezte az intézet felállítását, mely hivatva van az ország anyagi jólétének felvirágoztatására és örvendene, ha Magyarországot nemcsak anyagi megerősödését tekintetben is kielégítve látná. A Magyar Földhitelintézet a Dessewffy Emil gróf által megállapított hazafias és altruisztikus alapon szervezkedett és alapításában 209 alapító tag vett részt 1 millió 677,000 forint biztosítéki alappal.

Az intézet nem nyereszkes céllal alapult, hanem tisztán avégből, hogy a magyar földbirtokosoknak minél olcsóbb kölcsönt nyújtson és az ország anyagi megerősödését előmozdítsa. Az intézet nehéz viszonyok között kezdte meg működését és 1863-ban bocsátotta ki első zálogleveleit reális alapon. Ezt a kibocsátást 1873-ban az érezértékű záloglevelek kibocsátása követte. 1877-ben ötszázalékos, 1880-ban 4 és fél százalékos, 1886-ban négy százalékos zálogleveleket bocsátott ki az intézet, s már 1880-ban eltörölte a kezelési költségeket és fennállása óta az egész országban uttörő volt a kölcsönöknek olcsóbbá tételére a földbirtokosok számára. Az intézet ma már a fejlődés olyan stádiumába jutott, hogy 400 millió értékű záloglevele van forgalomban és tar-

talékalapja 51 millióra rug. Ez a kedvező fejlődése lehetővé teszi, hogy a legolcsóbb kölcsönöket nyújtsa és a tőkepénzeknek első osztályú befektetésül szolgáljon. Büszkén tekint vissza az intézet felszázados történetére és elismerését fejezi ki a két első megalapító Dessewffy Emil gróf és Csengery Antal iránt és kiemeli az intézet fejlesztése körül az intézet egykori igazgatójának, Lukács Antalnak érdemeit. Az intézet Forster Gyula báró javaslatára 1891-ben a tanítók részére gyümölcsészeti pályadíjat alapított, támogatja az országos gazdasági és munkáspénztárt, a Gazdaszövetséget és 15,000 koronás alapítványt tett a gazdatisztek és erdőtisztek gyermekei internátusának létesítésére. Megemlíti, hogy a mai gyűlésen az első alapítók közül, akik az alapítóközgyűlésen is résztvettek, Harkányi Frigyes báró van jelen, továbbá Tihanyi Béla nyugalmazott jogügyi igazgató, aki az intézet első tisztviselője volt. A gyűlés tagjai a két érdemes férfit meleg ovációban részesítette.

Hosszantartó eljenzés követte az elnök megnyitói beszédét, amely után Darányi Ignác indítványára a gyűlés elhatározta, hogy Dessewffy Emil grófnak, az első elnöknek márványszobrát felállíttatja az intézet dísztermében. Majd hálás köszönetét fejezte ki Dessewffy Aurél elnöknek, aki negyedszázados elnöksége alatt a régi szellemet fentartotta, az intézet altruisztikus jellegét megőrizte és a tisztviselői karral legnagyobb szolidaritást tartotta fenn, ami a testületi szellemre rendkívül emelőleg hatott.

Dessewffy elnök bejelenté, hogy az igazgatóság a jubileum alkalmából a tisztviselői kar részére elismerése jeléül ötszáz ezer korona jutalmat juttatott. A zajos helyesléssel fogadott bejelentés után dr. Csengery Lóránd igazgató tett javaslatot az alapítványi helyek rendezésére vonatkozólag. A megüresedett alapítványi helyre gróf Hoyos Wenckheim Filípót választották meg, a felügyelőbizottságba pedig Károlyi Gyula gróf és Köves Béla alapító tagokat.

A pénzpiacról. Pranger József, az Osztrák-Magyar Bank beérítikára csütörtökön, a főtanács ülésén, a pénzpiacz súlyos helyzetére utalva, kiemelte, hogy az adóköteles bankjegyforgalom belátható időn belül nem fog eltűnni a jegybank státuszából. A vezértitkárnak ez a kijelentése hiven jellemzi a pénzpiacot, amely kedvezőtlenebb, mint máskor, az év ilyen időszakában szokott lenni. A helyzet rosszabbodását a kamattételek s a devizakurzusok emelkedése mutatja. A magánkamatláb és a bankráta között a különbség már csak egy nyolcad százalék, sőt a berlini piacon a két ráta már egyforma. A magánkamatláb állandó emelkedése a pénzajánlatok teljes elmaradásával áll összefüggésben. Az összes nyugati piacokon olyan nagy a pénzüke, hogy egyedül a jegybankok elégitik ki a hiteligényeket. A külpolitikai helyzet javulása tehát nem hozott gyógyító irt a beteg piacra s a jobb hírek következtében a tüke még nem jelentkezett, mert a tüke nem látja teljesen tisztázottnak a helyzetet. A piacz nagy pénzüségét fokozta az új német államkölcsönök kibocsátása. Berlinben minden rezervált tőkét fölszivott az új kölcsön, nálunk pedig a jövő hónapban kibocsátásra kerülő kölcsönre gyűjtik a pénzt. A gazdasági élet minden faktora megéri a nagy pénzütelenséget s éppen ezért bankok, kereskedelmi vállalatok új üzletekbe absolute nem bocsátkoznak. Néma vállalkozási szellem hiányzik, hanem nincs pénz új vállalkozásokhoz. A záloglevél-piacz még mindig meg-

Elismert kitünő fényképező készülékek

saját és idegen szerkezetben. — Összesen amatőr-felvételek kidolgozása saját műtermünkben. Ajánlatos bármely készülék bevétele előtt tanácsunkat kikérni. Köszönettel „Austria” kamerák és Austria lemezeink minden fényképezőben beszerezhetők. Árjegyzék ingyen. Kereskedők forduljanak kivételi házunkhoz: „KAMERA INDUSTRIE” Wien, VII.

R. LECHNER (WILH. MÜLLER)

fényképező készülékek gyára Wien, I., Graben 30. és 31. Nagy raktár mindenféle fényképezési kellékekben. Műhely amatőrök számára.

közölhetetlen új kibocsátások számára s ezt az építkezés érzi meg legjobban, mely teljesen pang. A külföldi fizetési eszközök kurzusai közvetlenül a felső aranypontra állanak s a mult heti jegyzéshez képest a német váltó 15 fillérrel 118.35 koronára emelkedett. Hét és fél fillérrel drágult a párisi deviza 95.80 koronára s a londoni aranyváltó 24.18 koronával szemben 24.20 koronán zárt. Amint a váltó-árfolyamok magasak, éppen úgy drága az eszkompt-hitel is. Prima bécsi váltó 6 százalék mellett talál elhelyezkedni. Elsőrendű budapesti váltó leszámitolási kamatlába 6 és egy-nolczad—6 és egy-nolczad százalék; malomváltó a jegybankba vándorol. Kereskedelmi tárczaváltók 6 és háromnegyed—7 százalék között helyezhetők el lejárat és bonitás szerint. Közép fővárosi pénztézetek reszkompt-hitele 7 és egy-nolczad—7 és fél százalék. Vidéki intézetek visszleszámitolásért megfizetik a 7 és háromnegyed—8 százalék kamatot és egy-nolczad—egynolczad százalék eszkomptálási jutalékat.

Az Agrár- és Járulékbank Részvénytársaság igazgatósága dr. Havas Ernő titkár, Meer Artur tőzsdé-intézet és Balla Hugó főtitkár vezetésével az igazgatósággal ruházta fel.

Krausz Simon a Magyar Bank igazgatóságában. A mai nap legérdekesebb eseménye a budapesti pénzpiacra kétségtelenül az, hogy Krausz Simon, a budapesti tőzsdé elnök, a Magyar Bank és Kereskedelmi Rt. igazgatóságába beválasztották. Ez a választás kétségtelenül nagy jelentőséggel bír. Krausz Simon neve ma fogalom a magyar pénzügyvilágban. Az értékpapír- és modern alapokon való kifejlesztése és a bécsi piacról való függetlenítése az ő érdeme. Nagy és alapos közgazdasági tudása rendkívül éleslátással, gyors ítélő- és elhatározó-képességgel párosul. Mindig önálló gondolkodásában, cselekedeteiben egyaránt. Sohasem indul a tömeghangulat után, sőt a közelmúltban lezajlott tőzsdéi fekete-napok megmutatták, hogy uralkodni is tud a tömeg fölött. Azt az elismert vezető szerepet, amelyet ma betölt, nemcsak szakképzettségénél, hanem erős egyéniségénél fogva is méltán érte el s semmi túlzás sincs abban, hogy a Magyar Bankra nézve Krausz Simon igazgatósága nagy nyereséget jelent; aminthogy bármely európai intézet szívesen látná őt közelében. Krausz Simon a Magyar Bank igazgatóságában bizonyítvánnyal lesz statisztika. Egyénisége, óriási agilitása, nagy kezdeményező képessége új érdekeltége körében is alkotásokra fogja serkenteni s ez szép perspektívát nyit az intézet jövő fejlődésére. Itt említjük meg, hogy Mándy Lajos és Wolfner József nem vállaltak újabb igazgatósági tagságot a Banknál. Helyettük Krausz Simon és Snoeck Gusztáv, a Magyar Bank egyik hatalmas francia üzletbarátjának, a Credit Anversois-nak elnöke, választották meg. A közgyűlés után megtartott igazgatósági ülésen pedig báró Herzog Péter igazgatósági tagot ismét az igazgatóság elnökévé, gróf Károlyi Imrét pedig al-elnökévé választották meg.

Elfogyott szőlők. Bajáról jelentik: Baján és környékén rendkívül rossz szőlőtermés lesz az idén, mert a szőlőknek a földből kiánlevő takaratlan része tökéletesen elfogyott. A rossz termés már most érezteti hatását, amennyiben a tavalyi borok ára folyton emelkedik.

Új tőzsdetanácsosok. A budapesti áru- és értéktőzsdé e hó folyamán tartja meg rendes közgyűlést, amelynek során két új tőzsdetanácsost is választottak. Kohnert Jenő tőzsdetanácsos lemondása és Herzmann Bertalan tőzsdetanácsos elhalálozása következtében üresedett meg ugyanis két tőzsdetanácsosi tisztség. E két állás betöltésére már a tőzsdén megindultak a kapacitálások. Biztos tőzsdetanácsos lesz Vágó József, a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó-Bank árusztályának igazgatója, értékes és szimpátiikus tőzsdéi intézője. Megválasztása egyhangú lesz. A másik tisztség körül már

nagyobb a mozgalom. Sok az önjelölt. Ilyen önjelölt Schamburg Mór, a Neumann Frigyes utócai zsidókereskedő-cég tulajdonosa, aki már évek óta tőzsdetanácsos szeretne lenni. Eddig még nem választották meg. Most sem fogják. A gabona-tőzsdé tagjai egyik tevékeny kartársukat fogják tőzsdetanácsossá megválasztani.

Bőriparosok tanácskozása. A Magyar Bőriparosok Országos Egyesülete tegnap választmányi ülést tartott, amelyen hosszabb vitát provokált a zágrábi kereskedelmi és iparkamara beadványa a quadrat-mérettel és bőrnehézítéssel üzött visszaélések tárgyában, melyet a kereskedelmi miniszter véleményadás céljából küldött meg az egyesületnek. A felszólalók konstatálták, hogy tényleg gyakran tapasztalhatók eltérések a quadrat-mérettől, mindaddig azonban, míg teljesen megbízható bőr-felület-mérőgép, amely hitelesíthető volna, nincsen, nehezen lehet a bajon segíteni. Az egyesület a miniszternek adandó véleménynyilvánításában legfőképpen arra helyeztél, hogy köteleztessenek a gyárosok a bőr méretét eltérő lehetetlen vegyi tentával a bőrre rányomni és megjelölni, mely géppel történt a mérés, hogy utánmérésnél ugyanazon géppel történhessék az ellenőrzés.

A Központi Kereskedelmi és Iparbank új igazgatói. A Központi Kereskedelmi és Iparbank legközelebbi közgyűlésén két új igazgatósági tagot is választottak. Beválasztják az igazgatóságba dr. Neumann Miksát, a Magyar Jelzáloghitelbank nagytehetségű és pénzügyi körökben nagy népszerűségnek örvendő igazgatóját és Havas Emilt, a Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank kiváló igazgatóját. A Központi Kereskedelmi és Iparbank kebelében egyébként is a legközelebbi időben olyan érdekes és nagyszabású tranzakciók lesznek, amelyek pénzügyi körökben nagy feltűnést fognak kelteni.

A motorbenzín árszabályozása és a gazdák. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ipari és kereskedelmi szakosztálya ülést tartott, melyen Krolopp Hugó orsz. képviselő titkár az igazgatóválasztmány megbízásából hosszabb tanulmány keretében kifejtette, hogy mi az oka a motorbenzín megdrágulásának és javaslatot terjesztett a szakosztály elé arra vonatkozóan, hogy minő intézkedésekkel lehetne a motorbenzín árát leszorítani és ezzel oly helyzetet teremteni, mely továbbra is megkönnyítene a robbanós motorok alkalmazását a mezőgazdasági üzemből. A figyelemmel kísért előadásért a szakosztály Bolla Mihály javaslatára köszönetet szavazott. Ezután Ordódy János ipariskolai tanár, a sofferképző-tanfolyam igazgatója adott a gazdáknak szakszempontból fölvilágosítást arra nézve, hogy a benzín árának rohamos emelkedésével kapcsolatban milyen gépeket alkalmazhatnak gazdaságosabban a mezőgazdasági üzemből.

A Magyar Bank közgyűlése. A Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság ma tartotta huszonkettedik évi rendes közgyűlést Herzog Péter báró főrendiházi tag elnöklésével, mely alkalomra 70 részvényes 87,202 részvényt tételenyezett le. Az előterjesztett igazgatósági jelentés első sorban a kedvezőtlen általános viszonyokat tárgyalja, melyek az elmúlt év folyamán az előző évek kedvező üzletmenetét meglátsították, de még e kedvezőtlen viszonyok közepette is sikerült 900,000 koronával nagyobb bruttó-nyereséget elérni. Csupán a mérleg felállításánál követett óvatosságnak, valamint az elmúlt üzletév meg nem ismétlődő rendkívüli kiadásainak következménye, hogy a tiszta nyereség nem éri el teljesen az előző év színvonalát. A hitelügyek fokozott kielégítése folytán a bank leszámitolási forgalma az előző évi 242 millióról 343 millió koronára, váltótárczája 61 millióról 83 millió koronára emelkedett. A takarékbetét-üzlet fejlődése is kielégítő volt, amennyiben az 1911. év végén kimutatott 56 millió koronával szemben az elmúlt év végéig 77 millió koronára emelkedett. A bank affilált intézetei közül a Temesvári Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság 10% osztalékos fizetett, a Fiumei Kereskedelmi Bank Rt. és a Pozsonyi Kereskedelmi és Hitelbank Rt. 9, illetve 7% osztalékos jutott részvényeseinek. Az érdekköréhez tartozó intézeteknek hálóját a bank a lefolyt évben a

Szabadkavidéki Takarékpénztár és Kereskedelmi Rt. és a Kaposvári Néptakarékpénztár Rt. affilálásával bővítette ki; Szófiaiban előkelő helyi érdekeltesség bevonásával megalapította a Bolgár Bank és Kereskedelmi Rt.-ot. Új alapításoktól a bank az elmúlt év pénzügyi viszonyai folytán tartózkodott és csupán a már régebben előkészített és megérett tervek perfektuálására szorított. Megalapította a bank a „Brunó Izzófény Rt.”-ot 1 millió korona alaptőkével, biharmegyei mész-, agyag- és szén-telepek kiaknázására pedig a „Prometheus Bányászati és Ipar Részvénytársaság”-ot. A Temesvári Bank és Kereskedelmi Rt. közreműködött a lippai Szent György Serfőzde Rt. és a Temesvári Telekbank és Építő Rt. megalapításában. Érdekkörébe vonta továbbá a Magyar Vegyipari Gépgyár Rt.-ot (azelőtt Reichel és Heiszler), a Révai Oszkár Fűtőkészülék- és Fémárúgyár Rt.-ot, a Dr. Lipták és Társa Építési és Vasipari Rt.-ot. A Hungária Általános Biztosító Rt., mely szervezetét kiépítette és a lefolyt évben szoros érdekközösséget létesített a régóta fenálló Első Biztosító Intézet Katonai Szolgálat Esetére m. Sz.-tel, számottevő eredményeket mutat fel. Megfelelő haszonnal realizálta a bank a Magyar Föld Rt.-nál és a Délmagyarországi Cukoripar Rt.-nál fennállott érdekelttségeit. A d'Harcourt-féle uradalomnak a Földbirtok- és Telekbank Rt. közreműködésével kereszttulvitt értékesítése ugyancsak teljes befejezést nyert. Ezen üzlet jelentékeny hasznának csupán egy része számoltatott el az idei mérlegben. A bank vasut-üzletei terén felmerítendő a Marostordai Hév. Rt.-nak a Magyar Agrár- és Járulékbankkal közösen vezetett alapítása, az Arad-Hegyaljai Motoros Vasut villamos üzemre való átalakításának finanszírozása és a Csacza-Trencsénmaki Hév. építésének előkészítése. Ezenkívül a bank több helyi érdekű vasutra szerzett előmunkálati engedélyt, melyeknek egy részére a tervezési munkálatok már folyamatban vannak. A géposztály tevékenységéből megemlítendő, hogy az osztály a nyugateurópai gépipari intézői kultiválása céljából Párisban alapított Franco-Hongroise Société de Commerce et d'Industrie Franciaországban, Belgiumban és Marokkóban hódított új piacokat a magyar gépipar számára. Beszámol a jelentés arról a jelentős megállapodásról is, melyet a bank a Crédit Anversois antwerpeni és brüsseli intézettel kötött s melynek folyamán a két intézet között szoros üzleti összeköttetés létesült. A jelentéssel kapcsolatos zárószámok szerint a mérleg 7,767,623.02 koronányi tiszta nyereséggel zárul. A közgyűlés az igazgatóság javaslatára elhatározta, hogy e nyereségből osztalék részvényenként 36.— korona (9%) fizetessék ki márczius 17-től kezdve, a tartalékalaphoz 1 millió korona esatoltassék s a fennmaradó 960,897.99 korona az új üzletév számlájára vitessék át. Az igazgatóság javaslatához képest a közgyűlés az alapszabályok némely pontját módosította s azután az előterjesztett összes jelentéseket egyhangúlag elfogadta.

Fizetési képtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetési képtelenségeket jeleníti: Grünwald Salamon Paks, Schwarcz Sándor Oraviceza, Weisz Regina Budapest, Flórián-tér 18., Walter Kornélné Marosbáza, Ungár Péter Abádszalók, Berger testvérek Szabadka, Stern Sándor Galántha, Kálmán Mór Marosvásárhely.

Félmillió jutalom tisztviselőknél. A Magyar Földhitelintézet — mint azt lapunk más helyén megírjuk — ma tartotta félszázados jubileumi közgyűlést. Ebből az alkalomból az intézet igazgatósága és részvényesei gyönyörű jelét adták a tisztviselői kar iránt érzett elismerésüknek. Az igazgatóság javaslatára ugyanis a közgyűlés ötszáz-ezer korona rendkívüli jutalmat szavazott meg az intézet tisztviselőinek. Ez a fejedelmi bőkezűség különösen a mai viszonyok között valóságos megváltásként érte a tisztikart, amely így rendezheti anyagi ügyeit. Így aztán érthető az is, hogy a

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használatra valódi áldás gyomorbetegségeknek és ezékezőrolásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Kis üveg 40 fillér Nagy üveg 60 fillér

tisztikar a Földhitelintézetnél olyan nagy és teljes odaadással dolgozik. Az ilyen méltánylás mellett sokkal kisebb személyzet is nagyobb teljesítményre képes, mert minden ember érzi, hogy elnyeri munkája jutalmát. Hány intézet jubilált már Budapesten — és egynek sem jutott eszébe így megemlékezni tisztviselőiről. Vajjon ragadós lesz-e ez a gyönyörű példa?

Milyen a vetés. A földművelésügyi miniszter mai jelentése kevés biztatót nyújt az ország mezőgazdasági helyzetéről. A kedvezetlen, túl nedves, őszi időjárás következtében az őszi szántó-vető munkálatok nagyon megkésték, sőt — minthogy az esőzések megszűntek után rövid idő múlva beállott a fagy, — az ország egyes vidékein részben el is maradtak. Hozzávetőleges becsléseken alapuló adatokból megállapítható, hogy az őszi búzával rendelkező körülmények között bevetni szokott területből országos átlagban körülbelül 20 százalék maradt vetetlenül, a roszból pedig montegy 10 százalék. Enyhíti a helyzetet azonban az a körülmény, hogy ezen különben elég magas százaléku hiány nem annyira a tulajdonképpeni szem termelő vidékeket terheli, hanem inkább Erdély és a felső hegyvidéket. Az őszzel kikelt vetések, ahol a februári nagy hidegben hótakaró már nem védte őket, némi fagykárt is szenvedtek, melyet a gazdák lehengereléssel igyekeztek enyhíteni — úgy, hogy a beérkezett becslések szerint a fagy által okozott károsodás a kikelt vetéseknek legfeljebb 2—3 százalékára tehető. Az őszi alól kimaradt vetésterület pótlására a folyó évben természetesen a szokottnál nagyobb mennyiségben fognak tavaszakat vetni. Megnehezíti azonban a munkálatokat az a körülmény, hogy őszzel a hosszas esőzések, majd a hirtelen beállott és tartós fagyok miatt több helyen szántani nem lehetett s így a tavaszok alá kerülő föld most több munkát igényel. Az elmaradt őszi vetéseknek tavaszakkal való pótlását a földművelésügyi kormány által igyekezett előmozdítani, hogy a kedvezőtlen időjárás által legjobban sújtott s vetőmaghiányban szenvedő országrészek gazdái között nagyobb mennyiségű tavaszi buza- és különböző más vetőmagot osztott ki. A szántási és vetési munkálatokat kivül trágyahordással és teregetéssel, hergelyezéssel, szőlőnyitással, kaszálók és luczernások fogasolásával foglalkoznak a gazdák. A sokáig tartó hideg miatt a mezőgazdaság állapota az ország legnagyobb részében visszamaradt, az őszi vetések többnyire még gyengék, a tavaszi vetések pedig kissé megkésték, az idő kedvezőbbre fordultával azonban a gazdák országwide abban reménykednek, hogy a megkezdett tavaszi vetési munkálatok idejében befejezhetőek lesznek, az őszi vetések pedig rövid idő alatt megerősödhetnek. Rovar- és egérkárokról alig érkeztek panaszok. A hosszantartó őszi hideg esőzések következtében ugyanis a mező egerek nagy része elpusztult. A széles takarmánykészlet sok helyen már fogytán van, mert a jószágot őszzel korán kellett istállóra fogni. Az igazság az, hogy általában elég jól telet, egészségi állapota kielégítő, kondíciója azonban a hosszas istállózás következtében gyengébb.

Az új államköcsön. Ullmann Adolf, a Magyar Általános Hitelbank vezérigazgatója a Rothschild-csoport megbízásából megindította a pénzügyminiszterrel a tárgyalást. Az új köcsön kibocsátásának most már akadályai nem lesz s jelenleg csak az átvételi árfolyam körül történik alkudozás. A köcsön kibocsátási kurzusa előreláthatólag 91.50—92 korona között fog változni s föltevésünket támogatja az a körülmény, hogy az átvételi árfolyam legalább 90.50 korona s így a két kurzus között a megfelelő különbség meglesz. A Hitelbankot igen leköti az új köcsön. Éjjel-nappal dolgoznak, számításokat végeznek s minden munkával elkészülnek addig, amíg Ullmann Adolf a pénzügyminiszterrel tárgyal. A tőzsdét is élénken foglalkoztatja az új köcsön s lassankint megbarátkoznak ott is az új tipussal, jóllehet első pillanatra különösnek találták a négy és félszázalékos alapkamatot.

Felszámol a nyersbőrbehozatali társaság. A „Nyersbőr” behozatali és kiviteli részvénytársaság e hó 31-én tartandó rendes közgyűlésén kimondja a felszámolást. Elvesztette alapitókájának nagy részét.

A felszaporodott veszteség. A Magyar Pénzügyintézetek Központi Hitelbankja legközelebb tartja rendes közgyűlését. A zavarokba került pénzügyintézet jelenlegi vezetője, Pásztor Miksa, a nagy pénzügyintézetek megbízottja, már referált a bank állásáról az intézeteknek és a pénzügyminiszternek. A tavaly kimutatott veszteség 7.200.000 koronát tesz ki, ez az összeg a legközelebb megjelenő mérleg szerint tizenkét millióra szaporodott fel. Az a kétféle

korona, amely összeget tavaly a pénzügyi kormány a szanálás alkalmával az intézet rendelkezésére bocsátott, szintén elveszett. Így az eddigi tényleges veszteség tizennégy milliót tesz ki. A nagy bankok követeléseik tetemes részét kénytelenek leírni, a betevők teljes kielégítést nyernek, ellenben a részvényesek valószínűleg nem részesülnek hányadban.

Egybehívott közgyűlések.

Márczius 19. Magyar Általános Hitelbank rt.
Márczius 24. Budapesti Közuti Vaspálya Társaság.
Április 8. Angol-Osztrák Bank.

TŐZSDÉK.

Gabonatőzsdé.

Budapest, márczius 15. A Készáru-piaczón ma kifejezetten szilárd volt az irányzat. Csekély kínálattal szemben, a malmok semmi vételkedvet sem mutattak és rossz árakat ígértek. Mivel másrészt az eladók is tartózkodók voltak, korlátolt maradt a forgalom, aminek a folyamán mindössze alig 10,000 q buza kelt el, a tegnapi árnál 5 fillérral olcsóbban. A legdrágább eladási ár 11.77 és fél korona volt 80 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 11.65 korona 77 kilós, felsőmagyarországi, úszkös búzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs szilárd, a többi változatlan. Forgalombba került: 100 q rozs 9.35 koronás áron, 100 q zab 10.40 koronás áron és 100 q tengeri 7.30 koronás áron. A határidőpiacra a mai üzlet nyugodtan és körülbelül a tegnapi zárlat jegyzéseivel indult meg; a forgalom folyamán is csendes volt az irányzat, ami mellett az árfolyamok mérsékelten ingadoztak. — Élénkebb mozgalom csak az áprilisi zab körül volt észlelhető, amely czikk, valahányszor kissé jobb kereslet mutatkozott benne, gyorsan emelkedett, míg amikor a kínálat jutott csak kissé is tulsulyra, rögtön ugyanolyan arányokban hanyatlott. Az üzleti forgalom különben ma igen szűkarányu maradt. A déli tőzsdén nyugodt volt a hangulat, csupán áprilisi zabra nézve mutatkozott élénkebb kínálat. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza és az októberi rozs mitsem változott, az októberi buza 3 fillérral, az áprilisi rozs 7 fillérral, a májusi tengeri 2 fillérral emelkedett, ellenben az áprilisi zab 5 fillérral, az októberi zab pedig 3 fillérral gyöngült.

A készáru-piaczón kötetetett:

Buza. Tiszavidéki: 500 q 80 kg. 23.55 K, 200 q 79.5 kg. 23.55 K, 300 q 79 kg. 23.20 K, 100 q 79 kg. 23.— K. Felsőtisza: 150 q 77 kg. 22.70 K, 100 q 79.5 kg. 23.15 K. Felsőmagyarországi: 100 q 79 kg. 23.15 K, 100 q 78 kg. 22.80 K, 400 q 77 kg. 21.30 K úszkös, 100 q 76 kg. 22.40 K. Raktár: 1000 q 76 kg. 23.— K, 6000 q 77 kg. 23.24 K. — Rozs: 100 q 18.70 K ppar. — Zab: 100 q 20.80 K kpi. — Tengeri új: 100 q 14.60 K kocsiára.

A határidőpiacra kötetetett:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1913-ra.
Buza 1913 áprilusra 11.34—33—39—34
Buza májusra 11.62—63—59
Buza októberre 12.05—04—12—07
Rozs áprilusra 9.38—49—42
Rozs októberre 9.43—42—48—40
Zab áprilusra 9.41—40—48—34—35
Zab októberre 8.42—41—47—37
Tengeri 1913 májusra 7.45—45—50—45—47
Tengeri júliusra 7.75—76—73—78—75

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza 1913. áprilusra 11.31—11.35
Buza októberre 12.07—12.08
Rozs áprilusra 9.42—9.43
Rozs októberre 9.40—9.41
Zab áprilusra 9.35—9.36
Zab októberre 8.37—8.38
Tengeri 1913. májusra 7.47—7.48
Tengeri júliusra 7.75—7.76

Bécs, márczius 15. A kínálat ma tartózkodóbb, miért is a magasabb követeléseket nem adják meg. Buza és rozs 10 fillérral olcsóbb, mint 8 nap előtt. Árpakínálat mérsékelte, báyadt. Magyar tengeri figyelemben nem részesül, amerikai ellenben némi keresletnek örvend. Zab csekély kínálat és mérsékelt kereslet mellett 5 fillérral olcsóbb, mint 8 nap előtt.

Ertéktőzsdé.

Budapest, márczius 15. A külpolitikáról elégitő hírek érkeznek, amde a pénzpiacz kedvezőtlen helyzete tartózkodóvá tették az itteni spekulánsokat. Ezért a forgalom az egész előtőzsdé folyamán nem tudott nagyobb lendületre szorítani. A forgalomba került értékek azonban 2—3 koronával emelkedtek. A készáru-piacz üzletellen volt. A zárlat emelkedő maradt. A déli tőzsdére Berlinből szilárd jelentés érkezett, de nálunk igen csekély üzlet fejlődött ki. A zárlat tartott maradt.

Az előtőzsdén kötetett: Magyar hitel 824.25—826, Per kor. 82.55—82.60, Magyar bank 564.50—567, Kereskedelmi bank 3598, Iparbank 359—361, Mercur 270, Rima 722—723, Közuti vasut 649.50—651, Magyar vilamossági 473—475.

A déli tőzsdén kötetett: Magyar hitel 825.50—826.50, Per kor. 82.00—82.80, Magyar bank 567.25—568, Leszámitoló 508.50—509.50, Lipót 201, Fővárosi takerékpénztár 22.20, Rima 722—722.75, Közuti vasut 651—651.25, Általános köszénbánya 1019—1017, Salgó 751—752, Besztercze 530 K.

Utőtőzsdé: Osztrák hitel 631, Magyar hitel 826, Leszámitoló 508.50, Jelzálog 433.50, Rimamurány 722.50, Államvasut 705, Városi 308, Közuti 651, Magyar bank 568.—

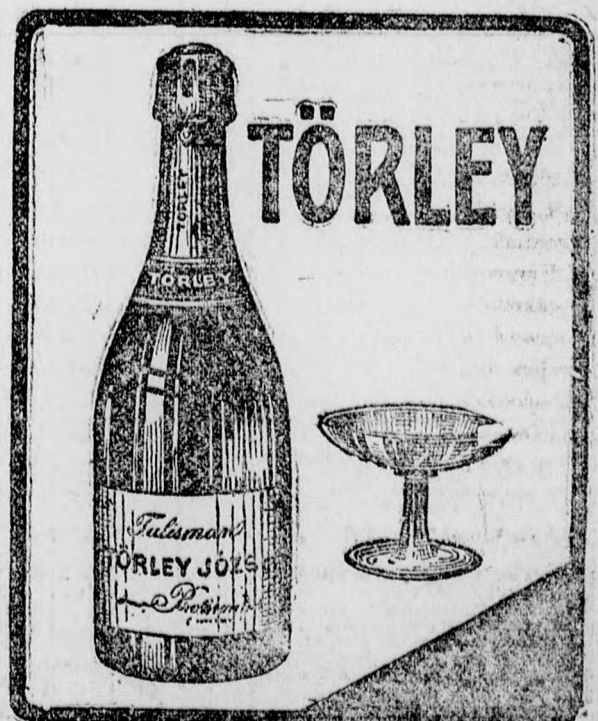
Bécs, márczius 15. A bonyolult külpolitikai viszonyok és a pénzpiacz feszültsége következtében a spekuláció az előtőzsdén teljesen tartózkodóan viselkedett, de az árfolyamok tartottak, csak Skoda gyöngült realizációkra. A déli tőzsdé üzletellen, az értékek elég jól tartottak.

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 631.50, Magyar hitel 824, Anglobank 338.50, Laenderbank 517.25, Bankverein 517.25, Unionbank 599, Államvasut 705.50, Déli vasut 114.25, Dunagőzhajózási 1313, Alpési 1056.50, Prágai vasmű 3453, Rimamurányi 722.50, Májusi járadék 83.90, Magyar korona járadék 82.45, Török sorsjegy 227.50, Márka 118.27, Skoda 841.— K.

Berlin, márczius 15. (Ertéktőzsdé.) Tekintettel a zavaros politikai helyzetre, melyet ma kevésbé optimiztikusan ítélték meg és a pénzpiaczon észlelhető állandó feszültségre, az itteni tőzsdén ismét messzemenő tartózkodás volt észlelhető, melynek befolyása alatt a részvények némi csökkenéssel indultak. Erősebben csak a rajnai acél és Hanza-értékek csökkentek. A további folyamatban magasabb londoni árfolyamok és olyan hírek, mely szerint a balkáni államokkal szemben erőlyes magatartást követni, megszilárdulást idéztek elő, úgy, hogy a csökkenő mozgalom megállt, sőt javulás is voltak. Hanza-részvények a kezdő árfolyammal szemben 1 és háromnegyed százalékkal emelkedtek. Szabálytalan zárlat után az utőtőzsdéi irányzat magasabb pétervári árfolyamokra ismét valamivel szilárdabb volt, ami főleg orosz bankértékeknek vált hasznára. A készáru-piacz ipari értékei egyenetlenek voltak. Napipénz 3 és fél százalék, magánkamatláb 6 százalék.

Üzleti tudósítások.

Tojástőzsdé. (A budapesti tojástőzsdé árjegyzése.) Tiszavidéki: eredeti 87—89 K. Kosáru (16 drb. 1 K) átszámítva 90 K. Irányzat: élénk.

Szerkesztői üzenetek

Kéziratokat nem adunk vissza. Nételen levelekre nem válaszolunk.

B. Béla, Budapest. Két malomban örölnék... A beestelenek az olasz Gerolamo Rovetta 3 felvonásos szimfonia...

D. D. A panama kalap sűrű fonata miatt nem igen lehet egy bizonyos mértéken túl puhítani.

Kutyakodol. Kedvencének hasmenése ellen egy tapasztalt ebtenyésztő a következő főzet beadását ajánlja...

Margitka. A legbiztosabban jár el, ha a struettollak tisztítását vagy egy nagy disztollkereskedésre...

S. Sz. Fiume. Jól hallotta, hogy legújabbán a férfidivat terén a fekete bársony nyakkendővel tesznek kísérletet...

Háziasszony. Panaszkodik, hogy ugyanaz a lenese-faj, mely nővérenél Sopronban kitünően bizonyult, ünnél - Sáros megyében - hossza főzés után se puhul meg...

Gadaasszony. Zab-kakaót házilag is készíthet. 600 rész piritott zabliszthez vegyítsen 400 rész kakaoport.

G. Liza, Brassó. A zerge, szarvas, vagy ökrök-keztiket egészen egyformán lehet tisztítani.

M. Lajosné, Kolozsvár. Tévedés! A szobában tenyészített növények nemcsak díszítésül szolgálnak és a szobát kedélyesebbé teszik...

W. Zoltán, Gyula. Könyvalakban is megjelent és minden könyvkereskedés útján kapható.

K. Kató. A fehér nemez kalapot rendes körülmények között úgy tisztítják, hogy liszttel vastagon behintik...

Sorsjegyekről.

K. L. Ielkész, Bácsa. Sorsjegye 13 koronát nyert. A bank beváltja.

R. K. Ujverbász. 725-25. számú Józsv-sorsjegye 4 koronát nyert. Küldje be a Budapesti Iparbankba beváltás végett.

Érdéklődő. Sorsjegye 105 koronát nyert. Beváltó helyül a Budapesti Iparbankot ajánljuk.

Töke. Tökebefektetésre alkalmas. Forduljon azok vétele miatt a Budapesti Iparbank Részvénytársasághoz.

Nem nyertek: S. Zs. Szilasbálás, S. S. Tavarna, O. B. Nyírmegyesy, K. L. Kolozsvár, X. Y. Kassa, Szegedi előzető.

Sorsjegyekről és értékpapirokról a legmegbízhatóbb és díjtalan felvilágosítást a Budapesti Iparbank R.T. (Eskü-tér 8.) adja.

Kivonat a hivatalos lapból

Márczius 15.

Kievezések. Az igazságügyi miniszter Jovanovics Döme perlaszi járásbíróági telekönyvi betét-szerkesztő szakdíjnyokat a panaszváltó és Kiss Károly debreczeni járásbíróági díjnyokat a debreczeni törvényesekhez irnokokká, Tatay Bertalan ideiglenesen nyugalmazott ügyészégi irnok, színérváraljai lakost a színérváraljai járásbíróshoz végrehajtottá;

a vallás- és közoktatásügyi miniszter Baráczy Béla fizetés nélküli gazdasági hivatali segédtséget a budapesti tudományegyetemhez a XI. fizetési osztályba sorolással végleges minőségben gazdasági hivatali segédtséget;

a földmívelésügyi miniszter az Országos Gazdasági Munkás- és Családsegélypénztár tisztii személyzetének létszámában ideiglenesen minőségben dr. Mayer Árpád budapesti orvost a IX. fizetési osztályba pénztári főorvossá; Técsi László okleveles gazdát a földmívelés iskolák tanszemélyzetének létszámába ideiglenesen minőségű gazdasági gyakornokká nevezte ki.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Hanulik Irén szerencsi lakos Váradi, Oszter Ferenc alsó-lendvai lakos saját, valamint Mihály és Mária nevű kiskorú gyermekei Bényeire, Medved Sámuel finkei lakos Mezősra, Mikulásik Antal budapesti lakos Miklosira kért átválttatásukat megengedte.

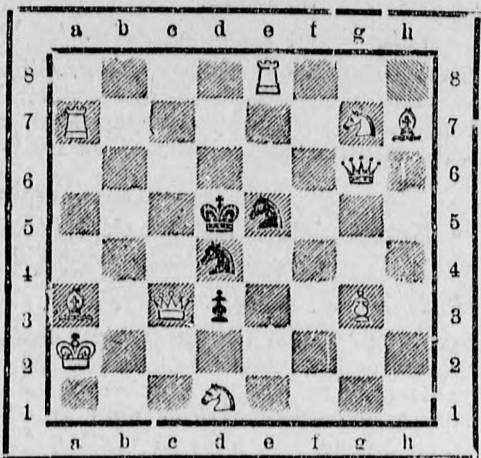
Felolós szerkesztő: DR. LUKÁCS GUSZTÁV JENŐ. Kiadó-tulajdonos: Magyar Újságkiadó Vállalat. Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Table with multiple columns: Budapesti értéktőzsde, Allamadossag, Bankok, Takarékpénztarak, Biztosító társaságok, Gözmalomok, Iparvállalatok, Sorsjegyek. Each section lists various financial instruments and their values in Pénz and Árny.

SAKK.

187. számú feladvány.

Lissner Mór (†) Newyork.
(Magyar Sakkvilág.)

Matt a második lépésre.

503. számú játszma.

Játszották a newyorki mesterversenyen 1913. február 1.

Szicíliai védelem.

Világos: Sötét:
Whitaker N. Janowski D.

1. e2—e4	c7—c5
2. Hg1—f3	Hb8—c6
3. d2—d4	e5×d4
4. Hf3×d4	g7—g6

Jobb azonnal 4. . . Hg8—f6. A sötét által választott fejlődési mód helyes ellenjáték mellett világosra nézve előnyös.

5. e2—c4!	Ff8—g7
6. Fe1—e3	Hg8—f6
7. Hb1—c3	0—0
8. Ff1—e2	d7—d6
9. 0—0	Fe8—d7

Egyidőben szokásos volt 9. . . Fe8—e6 is.

10. f2—f3	Ba8—c8
11. Vd1—d2	....

Nem rossz 11. Hc3—d5 sem.
11. . . . Vd8—a5
12. Ba1—d1 Va5—h5
13. h2—h2 . . . .

Világos nyilván f3—f4-re törekszik, de nem akarja megengedni Fd7—g4-et.

13. . . .	Bf8—e5
14. Hd4×c6	....

Világos gyalognyerésre játszik, de nem veszi figyelembe sötét ellenjátékát, melylyel a világos futárt kizárja a játékból

14. . . .	b7×c6!
15. Fe3×a7	c6—c5!
16. Fa7—b6	Bc8—b8
17. Fb6—a5	Vh5—h4
18. Fe2—d3	Hf6—h5
19. Hc3—b5	....

Fenyeget Fg7—d4. Világosnak már védekezni kell sötét támadása ellen.

19. . . .	Bb8×b5!
Ézép és korrekt áldozat.	
20. c4×b5	Fg7—d4†
21. Bf1—f2	....

Nincs jobb; ha lép a király, úgy 21. . . . Fd7×h3 következik döntő erővel.

21. . . .	Fd7×h3!

Janowski elemében van. A helyzet képe gyorsan változott, mert világos állása már szét van rombolva. Most látszik csak, hogy a gyalognyerésre való játszás mennyire hibás volt világos részéről.

22. Fa5—c2	
A futár későn jön	
22. . . .	Fh3×g2!
23. Kg1×g2	Hh5—f4†
24. Vd2×f4	....

Kines más, világos matt hálóban van. Ha 24. Kz2—g1, úgy 24. . . . Fd4×f2† 25. Kg1—f1, Ff2—g3 26. Kf1—g1, Hf4×d3 stb. nyer.

24. . . .	Vh4×f4

és sötét nyert.

Sakkhírek

Dr. Jacobi Samu régi fővárosi ügyvéd, a társadalmi élet kimagasló, köztiszteltetben álló és rokonszemes tagja, márczius 11-én 73 éves korában elhunyt. Halálával a Budapesti Sakk-Kört és az egész magyar sakkvilágot egyaránt nagy veszteség érte. Dr. Jacobi volt a magyar sakkozók dőnyje, az élők között talán hazánk legrégebb

sakkjátékosa. A sakkozást a mult század hatvanas éveiben kedvelte meg, tagja lett a régi Pesti Sakk-Körnek s azóta fáradhatatlanul működött a kör és a magyar sakkélet felvirágoztatása érdekében. Korán a legerősebb magyar játékosok sorába küzdötte fel magát s bárha külföldi szereplésre nem vágyott, mindenki tudta róla, hogy kiváló játékerővel bármely külföldi mesterrel szemben sikerrel kiállhatna. Mint a régi gárda legkiválóbb képviselője, mindig a szép és elegáns játékra törekedett; szellemes és ragyogó kombinációi voltak. Az utóbbi években visszavonult a gyakorlati játéktól, a sakkozás iránti nagy szeretete azonban mindig talált módot arra, hogy a nagyhírű sakkozók a Budapesti Sakk-Körben és a Lipótvárosi Kaszinóban bemutatthassák művészetüket. A Budapesti Sakk-Körnek évekig volt alelnöke, majd pedig tiszteletbeli elnöke, mely diszes tisztségét nagy nevéhez méltóan töltötte be haláláig. A Budapesti Sakk-Kör régi korifeusát, sok érdemet szerzett legkedvesebb sakktársát veszítették el benne. Önzetlen működésével biztosította nevének emlékeztét a magyar sakkozás történetében.

A havannai mesterverseny, mely február 15-én vette kezdetét, a kilencedik forduló után a következő állást érte el. Capablanca, Marshall 7, Kupchik 5, Janowski 4 és fél (2 függő), Jaffe 3 (1), Blanco 3, Chajes 2 és fél (1), Corzo 2.

„EGYETÉRTÉS”

politikai naplap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

Uj városrész
Budapest, a VII. Erzsébet királyné-ut és villamos mellett 150-200 négyszögletes telkek
több évi részletfizetésre
adatnak el. Kérjen ingyen térképet és tájékoztatót a tulajdonos **Békesi József** iróddja Budapest, nosztól: **VII., Álmási-u. 1.** (telefon 57-42) vagy a helyszínén Erzsébet királyné-ut 114. szám (villamos végállomás) az Intézőnél.

A REJTÉLY KULCSA.

— FRANCZIA REGÉNY. —
HÍRTA: RICHEBOURG EMIL

— Kérem az utca nevét és házászámot, — mondá — épp oly gyorsan ott leszek, mint ön.
— Asszonyom — felelé kissé zavarodottan a másik, — a ház a városon kívül fekszik.
— Távolság?
— Nem, nem nagyon messzire, de mégis annyira távol, hogy szükségesnek tartották kocsit bocsájtani rendelkezésére.
— Ugy! Hát ön kocsival jött?
— Ólalent vár a kapu előtt.
— Jól van, akkor mindjárt mehetünk. Csak két percnyi időt kérek, aztán szolgálátára álllok.

Cheramyné kiment, hogy férjétől búcsút vegyen, s gyermekeit megölelje; azután feltéve kalapját, egy gyapjú sálét vetett vállaira, műszereit magához vette, s visszatért a szobába e szavakkal:
— Én készen vagyok. Ha úgy tetszik, indulhatunk.

Egy perczel később a bába már helyet foglalát Raymunda komornájával az utazókocsiban, melyen a fiatal grófné érkezett meg a „hercegnők terén”-i kerti lakba, s melvet nem küldtek vissza a nois-i kastélyba, hanem ott tartották.

A lég hűs volt, mint októberben rendezen; de az ég felhőtlen és a teli hold az egész környéket elárasztá ezüstös fényével. Gyönyörű őszi éjjel volt.

A kocsit kihajtott a város kapuján, s a lovak nemsokára a szabad mezőn ügettek végig egy szép, széles, befásított uton, mely a holdvilágnál úgy vette ki magát, mint egy, a vidéken beláthatatlan távolságig kifeszített fehér szalag.

Félórai utazás után Cheramyné nyugtalanodni kezdett:

— Vajjon nemsokára helyben leszünk-e már? — kérdezé.
— Igen, nemsokára! — felelé röviden a komorna.

Midőn aztán a második félóra is eltelt a nélkül, hogy valami arra mutatna, mintha a kocsit megállapodni készülné, a bába feltűnő jeleit mutatta a fokozódó aggodalomnak.

— De már most mégis csak szeretném megtudni, hová kocsizunk! — szólalt fel.

— Nyugodjék meg, asszonyom, mindenestre meg fogunk érkezni.

— De mikor?
— Nemsokára.

— Ön mindig azt mondja „nemsokára” s a lovak folyton csak előre robognak. Hová visznek engem? Meg kell vallanom, hogy az egészet igen különösnek találom. Az imént még úgy tetszett nekem, mintha a dőle-i országúton lettünk volna; de megváltoztattuk az irányt. A lovak vágatásából ítélve, már legalább is négy órányira lehetünk Dijontól.

— Ne aggaszsa magát hiába, asszonyom, a kocsit újra vissza fogja önt hozni.

— Az meglehet. De igazán meg nem foghatom, miért kereseti fel engemet Dijonban.

— Nekem így parancsolták, s én teljesítem.

— Azért nem kevésbé különös a dolog. Nem szokás oly messziről hozni a bábát. Orvosok és bábák falun is mindig vannak.

— Kézzelfogható, hogy éppen csak önt kívánták!

— Miért inkább engemet, mint bárki másit?

— Kétségtelenül jó hírre miatt; Cheramyné vállat vont.

— Mind nagyon szép s jól van, de én még sem foghatom fel — mondá.

— És a két felivér által húzott utazó-kocsi még mindig nyilként állt előre.

Néhány percz elteltével Cheramyné tovább kérdezősködött:

— Falu az, ahová mi megyünk?
— Egy falu közelébeni birtok.
— Hogy hívják azt a falut?
— Nem szabad megmondanom, asszonyom.

— Mire való ez a titkolódzás?
— Nagyon fontos okokból történik.

Cheramyné újra elgondolkozott. Bámu-lata aggálylává változott. Érezte, hogy e kalandban, melybe őt belevolták, oly dolog mennek véghez, melyek nem egészen biztosak és tiszták. Persze, ha tudta volna . . . De hát kitalálhatta-e? Most már késő volt s jó arcot kelle mutatnia a gonosz játékhöz. Nem mondhatta: „Én nem akarok tovább menni.” Törbe jutott. Olykor-olykor ki-kipillantott a kedvesen, enyhén bevilágított tájra és megkísérté kutatni emlékeztében; de semmit sem ismert fel a vidékből, melyen keresztül kocsiztak. E vidéken bizonyára sohasem járt még az életben s ezen az uton nem ment végig.

— Még mindig nem vagyunk a kitűzött helyen, — mondá. — Hát a világ végire akarunk már vinni engemet?

Ezuttal a komorna csak mosolylyal válaszolt.

E pillanatban Cheramyné nem minden rémület nélkül vette észre, hogy két lovas, egyik a kocsit jobbra, másik baloldalán ügetett. E férfiak nem lehettek rablók, miután a kocsinak nyugodtan engedték folytatni útját; de hát kik valának akkor?

— Látja ön, hogy két kísérő lovasunk van? — kérdezte a komornától.

— Igen, már néhány percz óta.
— És ön nem fél?
— Legkevésbé sem.
— E szerint ismeri e két férfit?
— Igen.
— Az országúton várakoztak reánk?
— Előnkbe küldték őket.

(Folyt. köv.)

Idegenek Utmutatója!

Bankok, takarékpénztárak.

Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület.
Budapest.

Alapított 1840-ben. Befizetett részvénytőke 20.000.000 K. Tartalékalap 59.629.862 K 89 fillér. Könyvecskékre és folyószámlára elhelyezett betétek álladéka 1910. december hó 31-én 369.403.373 K 18 fillér. Forgalmában levő saját kibocsátványok 333.571.450 K. A takarékpénztár 4 százalékos és 4½ százalékos zálogleveleket, valamint 4 százalékos és 4½ százalékos községi kötvényeket bocsát ki. Ezen czimletek teljesen adómentesek, minden ekinethen kauczióképesek és községek, testületek, alapítványok és nyilvános felügyelet alatt álló intézetek pénzeinek elhelyezésére, valamint hibizományi és letéti pénzek gyümölcsöző elhelyezésére alkalmasnak nyilvánítottak. Mind a záloglevelek, mind a községi kötvények alkalmazásnak nyilvánítottak továbbá katonai házassági óvadékok czéljaira s a záloglevelek ezenfelül árva-pénzek elhelyezésére is. A takarékpénztár ezenkívül 1906-ban 30.000.000 K összegű, egyenkint 100 K névértékű nyereménykötvényt bocsátott ki.

Budapesti Bank Részvénytársaság,

VI., Teréz-körút 22. szám.

Alapítke 10 millió korona. Fiókok: V. kerület, Zoltán-utca 16. szám. Elfogad betéteket folyószámlára és takarékkönyvecskékre. Előleg ad értékpapirokra. Külföldi pénzek vétele és eladása. Tőzsdéi megbízások. Safe deposit a Zoltán-utcai fiókban.

Első Magyar Iparbank váltóüzlete,

Budapest, V., József-tér 1. szám.

Értékpapírok, sorsjegyek, ércpénzek vétele és eladása a hivatalos napi árfolyamon. Tőzsdéi megbízásoknak ugy az érték-, mint a gabonátörsz-dén a legelőnyösebb feltételek mellett eszközölése. Szelevények és kisorsolt értékek díjmentes bevétele. Olcsó magas előlegek értékpapirokra és sorsjegyekre. Sorsjegyek részletfizetésre. Igérvények minden huzásra. Osztálysorsjegyek eredeti áron. Sorsolási ellenőrzés költségmentesen. Katonai házassági óvadékok ügyében minden utbaigazítás és eljárás ingyen.

Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbank,

V., Dorottya-utca 6. szám.

Fiókinézetek: Budapest, IV., Múzeum-körút 1. — V., Nádor-utca 25. — V., Lipót-körút 32. — VII., Erzsébet-körút 41. — VI., Andrassy-ut 30. — Vidéki fiókok: Fiume, Kolozsvár, Kassa, Pozsony. Közraktárak: Budapesten és Barscon. Alapítke: 40.000.000 korona.

A Wiener Bank-Verein

magyarországi fióktelepe.

Budapest, V., Nádor-utca 4. szám (saját házában.)

Belvárosi osztály: IV., Koronaherczeg-utca 10. — Terézvárosi osztály: VI., Deák Ferencz-tér 6. — Központ: Wien, I., Herrengasse 8. Teljesen befizetett részvénytőke 130 millió korona. Tartalékok 40 millió korona. A Wiener Bank-Verein magyarországi fióktelepe a folyó banküzlet összes ágával foglalkozik.

Központi Bank Részvénytársaság,

VI., Váci-körút 81. szám.

Az Ustredni Banka Ceskych Sportelen, Prága, affliált intézete. Elvállal a banküzlet körébe vágó minden megbízást. Elfogad betéteket takarékkönyvecskékre 4-4½ százalékkal, folyószámlára a legelőnyösebben. — Amerikai osztálya az összes átutalásokat, követelés-behajtasokat, örökségi és más jogi ügyek rendezését, new-yorki testvérintézete a Bank Of Europe után eszközi.

Általános Iparbank Részv.-Társaság

VII., Erzsébet-körút 39. szám.

Alapítke 3 millió korona.

„Hermes“ Magyar Általános Váltóüzlet R.-T.

IV., Koronaherczeg-utca 5. szám.

Fiókok: V., Dorottya-utca 8. — V., Nádor-utca 25. — Bécsi fiók: Wien, I., Stock am Eisenplatz No 3. — Alapítke 5 millió korona. Értékpapírok és sorsjegyek vétele és eladása. Betétek takarékkönyvecskékre és folyószámlára. Utalványok és hitellevelek az összes piacokra. Osztálysorsjáték. Safe deposit.

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zalogkölcson Részvénytársaság.

Befizetett részvénytőke: 20 millió korona. Központ és Magyar kir. szab. osztálysorsjáték fő-elárusító helye: VI., Andrassy-ut 5. — Kézi zálogüzletek: IV., Károly-körút 30. — IV., Ferenczisk-tere 4., Irányi-utca sarkán. — V., Lipót-körút 27. — VII., Király-utca 57. — VII., Roitenbiller-utca 1. — VIII., József-körút 2. — VIII., Ullői-ut 6.

Mercur Váltóüzleti Részvénytársaság.

V., Fűrdő-utca 8. szám.

Alapítke 6 millió korona. Ajánlkozik a banküzlet körébe vágó mindennemű megbízás lebonyolítására. Sorsjegyek és értékpapírok vétele, eladása és biztosítása árfolyamvesztés ellen. Tőzsdéi megbízásokat elfogad a budapesti és valameny-nyi külföldi tőzsdére. Kisorsolt értékpapírok beváltása. Takarékbetétek. Különlegesség: vidéki pénzintézetek és tőzsdén nem jegyzett részvények adásvétele.

Magyar-Cseh Iparbank Részvénytársaság.

V., Sas-utca 27. szám.

Főbb üzletágai: betétek elfogadása könyvecskékre 4% netto kamatozás mellett, valamint csekke- és folyószámlára; behajtás; bel- és külföldi hitellevelek kiállítása; értékpapírok, külföldi pénznemek, devizák vétele és eladása; lombardirozás, tőzsdéi ügyletek lebonyolítása; sorsjegyeknek részletfizetésre való eladása, stb.

Budapesti Iparbank Részv.-Társ.

IV., Eskü-tér 8. szám.

Kölcsonőket folyósít váltóra vagy kötelezvényre; leszámitol folyószámla-követeléseket és elvállal minden, a banküzetbe vágó megbízást előnyös feltételek mellett. Telefon 25-65.

A Magyar Pénzügyintézetek Földhitel- és Ingatlanbankja Részvénytársaság

V., Országház-tér 4. szám.

Mely az Angol-Osztrák Bank és a Magyar Pénzügyintézetek Központi Hitelbankja alapítása, foglalkozik a földhitelügyletek minden fajával, birtokokat vesz és elad, parcellázásokat, illetőleg azok finanszírozását ellátja. Hivatalos órák: 9-től 2-ig.

Magyar Fakeskedők Hitelintézete R.-T.

V., Széchenyi-utca 1. szám.

Alapítke 6.000.000 korona. Tartaléktőke 850.000 korona. Alapítási és részesedési: Egyesült Fatermelők Részvénytársaság, Kisjenői Fatermelők R.-T., Központi Faértékesítő R.-T., Magyar Fakeskedelmi R.-T. és a Marosi Tűtájkereskedelmi R.-T., valamint a Nadwornai Faipar Részvénytársaság. Az intézet elvállal minden a fatermelés és fakeskedelem ágába tartozó pénzügyi műveletet, felbecslést, erdőértékesítést, vételt és eladást előnyös feltételek mellett.

Budapest-Lipótvárosi takarékpénztár r.-t.

V., József-tér 13.

Alapítke 8.000.000 korona. Alapítási év 1850. Elfogad takarékbetéteket és a banküzlet körébe vágó mindennemű megbízást.

Községi és Körjegyzők Országos Bankja Részvénytársaság,

VIII., Kálvin-tér 11. szám.

Alapítke 3.000.000 korona. Részvényeseinek tulajdoni része a jegyzői karból kerül ki. Elfogad betéteket. Leszámitol váltókat. Lebonyolít parcellázásokat. Törlesztéses és egyéb jelzálogkölcsonőket nyújt. Községi kölcsonőket folyósít.

Gaedicke Bankház Részv.-Társ.

A magy. kir. szabadalmazott osztálysorsjáték főelárusítója. Játéktervek ingyen és bérmentve.

Nemzeti Takarékpénztár és Bank-Részvény-társaság.

VII., Károly-körút 20. szám.

Befizetett alapítke 10.000.000 korona. Elfogad betéteket takarékkönyvekre és folyószámlában. Tőzsdéi megbízásokat teljesít, értékpapirokat, csekkeket, külföldi pénznemeket vesz és elad.

Magyar Kereskedelmi Hitelbank Részvénytársaság.

Budapest, V., Erzsébet-tér 18. szám.

Alapítke: 8.000.000 korona. Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskékre, folyó- (cheque) számlára és pénztárjegyekre. Leszámitol váltókat, utalványokat, kötelezvényeket és nyílt számlákon alapuló künnlevőségeket. Előleg nyújt értékpapírookra és az azok vétele és eladására vonatkozó megbízásokat lelkiismeretesen és legelőnyösebben teljesíti. Külföldi pénznemek vétele és eladása. Vállal szeszadóhitel-biztosítékot a kincstárral szemben és letesz mindennemű óvadékokat. Elfogad letéteket megőrzés végett. (Safe deposit.) Kiállít hitelleveleket.

Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár.

Központi osztály: Budapest, V., Dorottya-u. 4.

Fiókok: I., Fehérvári-ut 1., II., Fő-utca 2., VIII., Rákóczi-ut 11., VI., Andrassy-ut 2., V., Nádor-utca 23., VII., Erzsébet-körút 58. Alapítke: 15.000.000 K. Tartalékalapok: 26.000.000 K. Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskékre, pénztári jegyekre és folyó számlára. Leszámitol váltókat és hitelpapírokat. Kauczióképes 4 és fél százalékos zálogleveleit ajánlja tőkebefektetésül.

Magyar Telepítő- és Parcellázó-Bank R.-T.

Budapest, V., Nádor-utca 9. szám.

Alapítke 5.000.000 korona. Működési Kör: Telepítések és parcellázások finanszírozása, saját számlára vagy bizományban. Mezőgazdasági ingatlanok vétele és értékesítése. Közreműködés a telepítési és parcellázási ügyek minden fajtájánál. — Parcellázásokat és telepítéseket saját műszaki, gazdasági és telekkönyvi szervezete segítségével, a tulajdonos minden közreműködése nélkül, teljes felelősséggel lebonyolítja.

Kereskedelmi vállalatok.

Aufrecht és Goldschmid utóda Elek és Társa R.-T.

IV., Károly-körút 10. szám.

Egyetemes áruház. Elárusít könyveket, képeket, fényképező cikkek, fegyvereket, mindenféle háztartási és ényüzési cikkek, előnyös részletfizetésre.

Világjárású utazási és menetjegyroda R.-T.

Budapest, V., Fűrdő-utca 1. szám.

(Bejárt a Dorottya-utca felől. Telefon 152-52.)

Utazási jegyek a világ minden részébe eredeti áron. Díjmentes felvilágosítások. Bérutak.

Biztosítás.

„Duna“ Biztosító Társaság,

VI., Andrassy-ut 30. szám.

Alapítke: 2.000.000 korona.

Első Leánykihazasítási Egylet m. sz. Gyermekek- és életbiztosító intézet.

Budapest, VI., Teréz-körút 40-42. szám.

Alapított 1863. Legerőnyösebb díjtáblázatok gyermekek és mindennemű életbiztosításokra, havi fizetések mellett is. — Tartalékok 10.000.000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg 7.000.000 korona. Biztosítási állomány: 46.000.000 korona.

„Friedrich Wilhelm” porosz élet- és kezesség-
biztosító R.-T. Berlinben.

Magyarországi igazgatóság: Budapest, IV. ker.,
Kossuth Lajos-utca 17. Alapítva 1866-ban. Te-
lefon: 69-75. Eddig biztosítva: 1500 millió korona.

Magyar Élet- és Járadékbiztosító Intézet
m. sz.
Andrássy-ut 8. szám.

Az életbiztosítás összes neveit kultiválja, ju-
tányos díjak és előnyös feltételek mellett; to-
vábbá a nyugdíjbiztosítás különböző neveit és
orvosi vizsgálat nélküli biztosításokat, kiházasítási
biztosításokat leányok részére.

Assicurazioni Generali (Trieszti általános
biztosító-társulat.)

Budapest, V., Dorottya-utca 10. szám.

Alakult 1831-ben. Részvénytőke és tartalék-
alap: 416,840.622 K 40 fillér. Az eddig teljesi-
tett kifizetések összege: 1.063,798.459 korona 33
fillér; az érvényben lévő életbiztosítások összege:
1,189,790,207 K 74 fillér. Életbiztosítás minden
módozat szerint, valamint felelőtlenségi és leánykihá-
zasítási biztosítások. — Tűz-, szállítvány-, betö-
rés elleni és üvegbiztosítások. — Jégbiz-
tosítás a Magyar jég- és viszontbiztosító részvény-
társaság (Budapest, V., Nádor-utca 5.) által. —
Részvénytőke és tartalék-alap 7,000,000 korona.
Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyen-
kénti balesetbiztosítások díjvisszatérítéssel is) az
Első o. baleset ellen biztosító társaság által (V.,
Dorottya-utca 10.). Kezességi és óvadék-, vala-
mint az eltulajdonítás, lopás, hűtlen kezelés és
sikkasztás elleni biztosítás, nemkülönben verseny-
lovak, teliverek és más értékesebb tenyészté-
biztosítása a „Minerva” általános biztosító rész-
vénytársaság (Budapest, V., Eötvös-tér 2.) által.

Ipari vállalatok.

Hazai Likör- Rum- és Szeszárugyár Rész-
vénytársaság,

Budapest, VI., Forgách-utca 9b. szám.

Gázüzemű likörgyár. Magyaranyu pálinka-
főzde, Szesz-szabadraklár. Szesz-denaturáló-
telep.

Hungária műtrágya, kén-sav és vegyi ipar
részvénytársaság.

V., Fűrdő-utca 8. szám.

Alaptőke 4,000,000 korona. Gyárak Zsolna és
Budapest. Telefon 39-57.

Szabadalmazott Osztrák-Magyar Államvasut
Társaság magyar bányái, hutái és uradal-
mainak igazgatósága,

Budapest, IV., Egyetem-utca 1. szám.

Vas- és aczélművek: Resiczán és Aninán.
Hidépítő- és gépgyárak: Resiczán. Gazdasági gép-
gyár: Román-Bogánon. Petroleum-finomító mal-
mok, cementgyár, erdészeti és gazdasági: Oravi-
czán. Megrendelések a budapesti igazgatóságához:
IV., Egyetem-utca 1. szám alá intézendők.

Magyar keleti tengerhajózási r.-t

V., Zoltán-utca 6. szám.

Alaptőke 4,200,000 korona. Hajójáratokat ren-
dez főleg a keleti tartományokba.

Urikány-Zsilvölgyi Magyar Kőszénbánya
Részvénytársaság.

Budapest, V., Nádor-utca 19. szám.

Telefon: 38-83. Sürgőnyezim: Urikány-Buda-
pest. Bányák: Lupény. (Hunyadmegye). Termel:
darabos szenet, kockászenet szoba-, gőzcséplő-,
gép- és gőzeke-fűtésre, diószenet, aknaszenet, por-
mentes aknaszenet kazánfűtési célokra, aprószenet
körkemenze fűtésre, kovácszenet kovácsolási
célokra. Lupényi kőszénműveiben gyárt: darabos
pirszenet kohászati célokra, kocka pirszenet, dió
pirszenet szobafűtési, cement- és cukorgyártási
célokra, kátrányt, kén-savas ammoniumot, magas
hatásfokú műtrágyát. Vezérbizományos: Magyar
Általános Hitelbank, Budapest, V., Nádor-utca
12. szám.

SZÍNHÁZAK.

Vasárnap, 1913. márczius 16-án.

Nemzeti Színház

Délután 3/3 órákor

A boszorkány.

Dráma 5 felv. Irtá: Sardou
Viktor. Ford.: Fái J. Béla.

Este 7/8 órákor

A faun.

Vígjáték 3 felvonásban. Irtá:
Eduard Knoblauch. Fordította:
dr. Sebastyén Károly.

Vigszínház

Délután 3 órákor

Lakajok.

Szimfónia 3 felvonásban.
Irtá: Hajos Sándor.

Este 7/8 órákor

Az elnök.

Bohózat 3 felvonásban. Irtá:
Honnagyn és Veber. Fordította:
Karinthy Frigyes.

A nm. vallás és közokt. miniszter elismerő leiratával kitüntetve.

Dr. Batizfalvy I. Z. fővárosi legelső

FOGORVOSI INTÉZETE

Áthelyezve: Károly-körut 10. sz. alá.

Féjfájás fogak megyógyítása. Szájpadlásnálküli műfogak,
aranyhídak, koronák.
Tartós fogtömések. Jól használható fogorok
alkészítése és behelyezése.

Jótállás mellett mérsékelt szabott áron.

Vidékiek félnap alatt megkapják műfogalkat.

Fővárosi Orfeum

Waldmann Imre
igazgató. 44266

Nagymező-
utca 17.

MA, VASÁRNAP

NAGY 2 előadás

Sylvester
Schäfferrel

Kezdetük:
d. u. fél 4
és este 8
órákor.

Mint hogy az első rész is
csupa sláger, célszerű korán jönni.
A mai d. u. előadás a VIII. ker. általános
Közjótékonyági Egyesület jótékonycélú
előadása. Jegyek d. e. 10-1 óráig és
d. u. 3-6-ig a nappali pénztárnál

ROYAL ORFEUM

Telefon 119-22 VII., Erzsébet-körut 31. sz. Telefon 110-22

Ma, vasárnap, márczius 16-án két előadás: Dél-
után 3/3 órákor mérsékelt helyárakkal, este 8 óra-
kor rendez helyárakkal a márcziusi sláger-műsor.

BANDIKA

és nővére FONFON lechajó-
utazása A jószívű Bandika.
Eredeti mozi-szkeccs. Játssza:

BANDIKA, a világhírű
nész nővérel FONFON-nal
és saját színtársulatával.

Clemons és Dean az
utólrhető amerikai táncospár
R. Wally. — Street & Guss.

azonkívül az összes márcziusi új pompás attrakciók.
Előadás után ROYAL-CABARET. Jegyek az összes előadásokra
előzeteli díj nélkül, válthatók a Royal-Orfeum jegypénztárnál
az összes városi jegyárúsi helyeken. — Minden csütörtök,
hétfő- és vasárnap, d. u. 3/3 órákor mérsékelt helyáru család
előadás BANDIKA és az összes attrakciók felőrtével.

ALKALMI SZÖNYEGEK, BUTOROK, CSILLÁROK

szalon- és bőrgar-
niturák, teljes lak-
berendezések
legolcsóbban kaphatók az

Alkalmi Butoráruházban

VIII., Baross-utca 9.

(az egész házban)

American Shoe Company Limited

Amerikai cipő r.-t.

Elsőrendű valódi
amerikai cipő-
különlegességek
kizárólagos előrusítása.

Tavaszi ujdonságok!

BUDAPEST

IV., Kilyó-tér 1. (Királyi bérpalota)

V., Dorottya-utca 6.

VII., Erzsébet-körut 42.

DEBRECEN

Piac-utca 44.

ZAGREB

Ilica 22.

Kérje képes árjegyzékünket!

MAGYAR LÁNYOK

Képes hetilap fiatal leányok
számára. Szerkeszti TUTSEK
ANNA. Előfizetési ára negyed-
évenként 3 korona. Előfizetni
bármely könyvkereskedésben
vagy közvetlenül a kiadóknál.

Kiadóhivatal: SINGER és WOLFNER
Budapest, VI., Andrássy-ut 16. szám.

SZÍNHÁZAK

Vasárnap, 1913. március 16-án.

Népopera

Délután 3 órákor
Carmen.
Opera 4 felvonásban. Szövegét írta: Meilhac és Halévy. Fordította: Pásztor Arnold. Zenejét szerzte: Georges Bizet.
Este 8 órákor
Szőyer Ilona és Berky Lily vendégfellépéssel
Aranyeső.
Operett 3 felvonásban. Írta: Boldi Izor. Zenejét szerzte: Zerkovitz Béla.

Magyar Színház

Délután 3 órákor
A farkas.
Vígjáték 3 felvonásban. Írta: Molnár Ferencz.
Este 8 órákor
Királyok.
Három egyfelvonásos. Írta: Brody Sándor.

Budapesti Színház

Március hó 22-ig zárva.

PALAIS DE DANSE

(Táncpalota)
VI., Szerecsen-utca 35. Telefon: 120-77.

Kezdeté este fél 11 órákor.
!Csak rövid ideig!

NINON DE BEAUVAIL fellépéssel:
Klasszikus szépségesték!

Ezenkívül La Sirène a „Tenger fenekén” című csodás jelenetében, LESKA török csabáncaiban, Washington trió a legjobb néger együttes stb. Előadás után párisi vig hangulatú és táncmulatság reggelig. Kétféle konyha. American bar. Reggelig két zenekar. Jegyek este fél tíz órától kaphatók a pénztárnál.

20, 30, 40 koronás

havi részletfizetésre ZONGORÁT PIANINÓT és HARMÓNIUMOT a legolcsóbbtól a legfinomabbig

REMÉNYI MIHÁLY

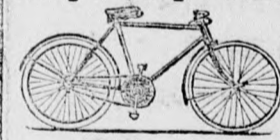
a nagy. kir. zeneakadémia szállítója
10 évi kezesség mellett bocsátja minden hiteltképes vevőnek rendelkezésére.

Kérjen árjegyzéket és prospektust

REMÉNYI zongoraosztályától,
Budapest, Király-utca 58. szám.
a Zeneakadémia mellett.

Az egész világot uráló eredeti The Champion

kerékpárokat dupla haragcsapágyval és szabadonfutóval, 3 és 5 évi jótállással, minden arfelmérés nélkül szigorúan az eredeti gyári áron havi 10 és 16 koronás részletekkel adjuk és

kerékpár-alkatrészeket az egész világon létező összes kerékpárhoz, külső és belső gumikat, csengőket, lámpákat, pedálokat, kancókat, konzszokat és eszékelt orlási forgalmunk következtében mélynyagbanteredeti gyári árban szállítunk vidékre is bárholva

LÁNG JAKAB és FIA

kerékpár- és alkatrész nagykereskedők
Budapest, VIII., József-körút 41. szám.
Fióküzletek: Baross-tér 3. és Budán: Margit-körút 6. Minthogy a Helical Premier kerékpárokkal, — az utolsó 2 évben rendkívül sok kellemetlenségünk volt, kénytelenek voltunk a gyárral az összekötést megszüntetni és kerékpárjait, míg a készlet tart 120 koronájával szállítjuk. — Díszárjegyzékünk 1500 képpel kerékpár és alkatrészekről ingyen és bérmentve.

FOLIES CAPRICE

VI., Révay-utca 18. Telefonszám: 14-22.

Ma és minden este!

„Die Geschichte vom Wolf“

Írta és rendezte: Trebitsch Sándor.

EZT MEGELŐZI:

„Szégyen! Gyalázat!“

és az új szólószámok.

Jegyek elővételben: a nappali pénztárnál d. e. 9-11-ig és d. u. 3-6-ig Hirsch Andrassy-ut 19. Sopronyi Rákóczi-ut 1. „Az Est” kiadókban és Ereuer tőzsde, Teréz-körút 54. — 12 óra után az első emeleti „Casino de Parisban” a legjobb ének- és táncszámainak fellépése.

Royal Cabaret

Erzsébet-körút 31. Telefon 110-22.

Minden éjjel 12 órákor nagy nemzetközi cabaret előadás.

40 szenzációs ének és táncatrakció. Többek közt: GEORGETTE LOLE, ELLY BACH, LA BELLE LISBETH, Anny Jas, Else Wulfen, Jonny Lili, Linda Bellini, Fodor Vilma, Steffi Eril, Olga Steininger, Elly Schalk, Erdélyi Ferika, Steffi Sári, Ellen Angelo, Kelenen Böske, Virág Marcsa, Teddy Hollen, Abonyi Irén, Franzl Bauer, Regina Hochendorfi stb. stb. Kukó Vince zenekara. Bai mabillo. Keringőverseny reggelig. Új nóták! Új táncok!

NESTLE

GYERMEKLISZT.

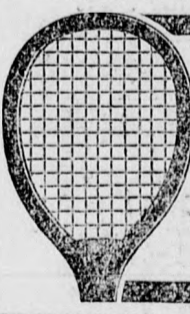
Csecsemők, üdülők, és gyomorbetegségek részére.
A legjobb alpesi tejből készül.
Füzetet a „Gyermekápolásról” ingyen küld:
NESTLE, WIEN, I., BIBERSTRASSE 11. SZ.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. szám. Telefon: József 21-16.

Kezdeté fél 9 órákor. 41239
11 órákor Sláger! Ujdonság!
Az utolsó lepedő!
9 órákor. 9 órákor.

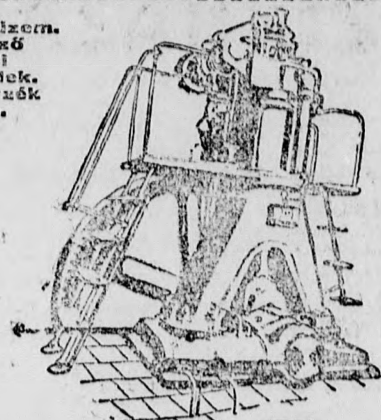
A háboru áldozata!
Bohózatok. Írták: GLINGER és TAUSSIG.
Steinhardt új kuplékkel és kizűnő külföldi számok!
Jegyek: Délelőtt 10-től 1-ig és délután 3-tól 6-ig a mulatóban és egész nap a Hirsch-féle nagytőzsdeben, Andrassy-ut 19. és a Hungária-fürdő pénztáránál kaphatók.

Sportszerű Lawn-tennis pályák

építését, helyben környéken és vidéken szakcszerű munkásával vállal
KERTÉSZ TÓDOR
sport üzlete
Budapest, IV., Kristóf-tér
Költségvetés, építési utasítás díjtalan.
Lawn-tennis és mindenemű sportcikkokról árjegyzék ingyen és bérmentve.

Olasó üzem. Kérvető fizetési feltételek. Árjegyzék ingyen.

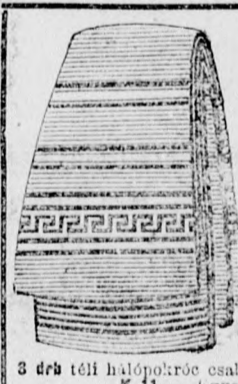

EREDETI BENZ

Diesel-nyersóral Szivógáz-Ranzin- Minden gazdasági és ipari célra.
A világ legnagyobb motorgyára 7000 munkás 400 hivatalnok.
BENZ Magyar Automobil és Motorgyár Rt. Budapest, Központ: V. Dorottya-u. 9. Gyár: VII. kerület, Ilka-utca 31. sz. Telefonszámok: 168-79. és 23-24.

Alkalmi vételt

ajánl szép és finom 44036:
butorok,
perzsa
szőnyegek
csillárok-ban
NAGY ZSIGMOND
VI., Lázár-utca 3.
Bazilika közelében (Saját ház.)
Jegyeseknek fontos! Vételkényszer nélkül mindenkinek megtekinteni ajánlatos.
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Csak egyszer az életben!

50.000 darab
háló-pokróc á K 1.95

eredetileg balkáni kivitelre szánva, de a háboru miatt visszatartva, valódi brunní himalaja-gyapjából, azért nagyszámú moletartó s tésén nékülözhetetlen, kb. 200 cm. hosszú, 130 cm. széles, pumpás csikos és kevert mintázattal és gyönyörű szegélydíszszel. Az idő rövidsége miatt fél előállításí áron, darabonként csak 1 kor. 95 Hiltérjevel eladó. Ezen telti hálópokrócok — legzűbbi is kétszer annyit érnek 5 míg a készlet tart, az előbbi szenzációs áron kaphatók 1 dró telti hálópokróc csak K 1.95. 3 dró telti hálópokróc csak K 5.75. 6 dró telti hálópokróc csak K 11.—. Gyedűl szűkeltűs utánvétel.
M. SWOBODA, WIEN, III/2. Niessgasse Nr. 13/37.

H e t i m ű s o r :

Március hó	Nemzeti Színház	Magy. Kir. Operaház	Várszínház	Népopera	Vigszínház	Magyar Színház	Király Színház	Budapesti Színház	Uránia
17 Hétfő	H. mlet	—	Nézd meg az anyját	Troubadur	Lakájok	Királyok	A cigányprimás	—	Az Ur Jézus
18 Kedd	A faun	Bolygó holland	—	A anyeső	Az elnöké	A farkas	A cigán primás	—	Az Ur Jézus
19 Szerda	Miss Hobbs	M. Ju. kir. lnyja Prometheus	Cesar és Cleo patra	Faust	Bella	Királyok	A cigányprimás	—	Az Ur Jézus
20 Csütörtök	A faun	—	—	Figaro lakod lma	Maszasos Pali Lakájok	Királyok	A cigán primás	—	Az Ur Jézus
21 Péntek	—	—	—	—	—	—	—	—	Az Ur Jézus
22 Szombat	—	—	—	Don Juan	Tetárjárás	A farkas	A cigán primás	Szókik a nagysága	—
Délután: Vasárnap	Az ember t. gedijaja	H. f. f. m. m. s. ó	—	Piros bugyellár s	Ocskay brigadéros	Tavaszi ünnep	A cigányprimás	Az asszonyfalo	—
Este:	A faun	—	—	Aranyeső	Lakájok	Királyok	A cigányprimás	Szókik a nagysága	—

SZÍNHÁZAK.

Vasárnap, 1913. márczius 16-án.

M. Kir. Operaház

Délután 3/4 órákor

Bajazzók.

Dráma 2 lev. Szövegét és zenéjét írta: Leoncavallo R. Ford. Radó Antal.

Ezt követi:

Goppélia.

Ballet két felvonásban. Írták: Nutter és Saint Leon. Zenéjét szerzőlte: Teubis Leo.

Este 8 órákor

Carmen.

Dalmű 4 felvonásban. Zenéjét szerzőlte: Bizet. Szövegét Merimee Prosper beszédo után írták Meilhac és Halévy L. Fordította: Abrányi Emil.

Király Színház

Délután 3 órákor

Eva.

Operett 3 felvonásban. Írták: Wilner és Bodansky. Fordította: Gabor Andor. Zenéjét szerzőlte: Lehár Ferencz.

Este 8 órákor

Pálmái úton. Fedak Sári és Nyárai Antal vendégfelleptével

A cigányprimás.

Operetta 3 felvonásban. Írták: Wilhelm és Grünbaum. Fordította: Hirsanyi Zsolt. Zenéjét szerzőlte: Kálmán Imre

Uránia Színház

Délután 3/4 órákor

Az anyaföld.

Írta: Györy Loránd.

Este 8 órákor

Orosz-japan háboru.

ROYAL-ORFEUM

VII., Erzsébet-körut 31. Telefon 110-22.

Ma vasárnap, márczius hó 16-án két előadás.

Délután 3/4 órákor mérsékelt est 8 órákor rendez helyár a márciusi sláger műsor

BANDIKA és nővére Fonton 19. hajótörése. — **A józ vü Bandika**. Eredeti mozi-szkecs. Írtasza: **BANDIKA** a világhírű kis mozi-szkecs nővérevel **FONFON**-nal és saját színtársulatával. **Clemons** és **Dean** az utóéletlen amerikai táncospar. **Bernhard Mörbitz** a legvidámabb német kómikus. Azonkívül az összes márciusi új attrakciók. — Előadás után **Royal-Cabaret**.

Jegyek elővételi díj nélkül válthatók a **Royal-Orfeum** jegypénztáránál és a városi jegyárúknál a következő helyeken.

Minden csütörtökön, ünnep- és vasárnap délután 3/4 órákor mérsékelt helyárú nagy családi előadás, **BANDIKA** és az összes attrakciók felleptével.

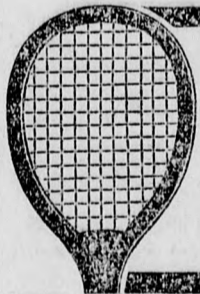
KERPEL-kézfinomító 90 fillér. A kezét 3 nap alatt bársonysimává és hófehérré teszi. **KERPEL-arcfinomító** 2 kor. 50 fillér. Az arcon előforduló szeplőket, májfoltokat, mitesszert és egyéb tisztátalanságot rögtön elműiaszt. **KERPEL-hórfinomító mosdószappan** 3 db 1 korona 30 fillér, ezidőszent a legolcsóbb és legtekéletesebb kiváló illatu mosdószappan. **KERPEL-arcfinomító puder** 2 korona. Feltétlen ártalmatlan, kitűnően tapad és remek illatu. Minden színben kapható. Egy arcfinomítót, egy kézfinomítót, egy pudert, egy csomag szappant franco küld: Kerpel-gyógytár Budapest, V. kerület, Lipót-körut 28. szám.

HAGGENMACHER Szt.-Gellért-sör

csapoltása

Egyed György I., Krisztina-tér. Zöldfa-vendéglő
Markovics Domonkos I., Dobrentei-tér 5.
Kabanek V. II., Budai Vigadó.
Szűcs Jenő III., Zsigmond-utca (Lukács-tér mellett.)
Hlatky Sándor III., Pó-tér, Óbuda.
Göttler L. IV., Veress Pálné-u. 3.
Raposka István IV., Egyetem-tér.
Schöck M. V., Lipót-körut 13.
Nemcsák Mihály V., Szabadság-tér 6.
Dorner József V., Akadémia-utca 9.
Wagner Vilmos VI., Andrássy-ut 44.
Kottinger J. VI., Teréz-körut 17.
Waltz György (Kéményseprő-vendéglő) VI., Aréna-ut 106.

Sipos Eonó VI., Király-utca 100.
Óz, Jahn Edéné VII., Király-és Valeró-utca sarok.
Boros Jenóné VII., Izabella-tér 2.
Schneider L. VII., Király-utca 7.
Szeles J. VII., Damjanich-u. 28.
Hantzman János VII., Thököly-ut és Aréna-ut sarok.
Banál Ferenc VIII., József-körut 46.
Schmidhofer Vilmos VIII., József-utca 46.
Wehrmann Béla VIII., Baross-utca 7.
Vez, Péter VIII., Népszínház-utca Apolló-színház.
Bernhardt Mária IX., Ferenc-körut 18.
Mihályty Arpad IX., Üllői-ut 117.

Lawn-Tennis Raketek

javítása és ujjonnan hurozása legelsőrendű angol szakunkás által, legjobb minőségű angol hurokkal saját műhelyben.

Kertész Tódornál

Budapest, IV., Kristóf-tér
Lawn-tennis és mindennemű sport eszközök árjagyzék ingyen és bérmentve.

AZ ATHENAEUM KÖNYVTÁR

legujabb kötet:

ANATOLE FRANCE
Az istenek szomjaznak.

(Regény.)

Kor. 190

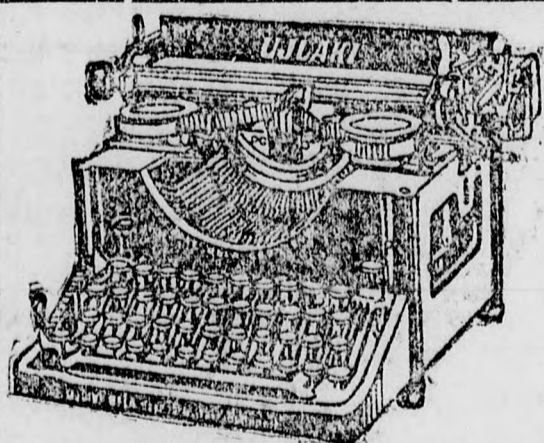
383 oldal. Ára díszesen kiállított kötetben...

EGLEO

FÜGPER

Mindenütt kapható.
Ára 70 fillér.

Részletfizetésre is! Látható írásu

UJLAKI írógépek

Arjagyzék kívánatra. Arjagyzék kívánatra.

UJLAKI írógéptelep

Bpest, VII., Erzsébet-körut 28.

Telefon 122-60. Telefon 122-60.

„UJIDOK“

TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KÉPES HETILAP
Szerkeszti: NERCEZ FERENCZ

KIADÓHVATAL:
BUDAPEST, VI.,
ANDRÁSSY-UT
16. SZÁM. ÁRA:
NEGYEDÉVEN-
HÉNT 6 KORONA

HUSVÉTKIALLITÁS KERTÉSZ TÓDORNÁL

Husvétli tojások. Tojástöltelékek. Meglepetési tárgyak. Eredeti és tréfás lo-csolók. Nyulacska bon-bonierek. ♦ Illatszerek.

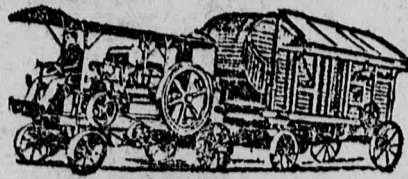
Husvétli cikkekről arjagyzék ingyen és bérmentve.

Kertész Tóder
Budapest,
Kristóf-tér.

BUDAPEST
KRISTÓFTÉR

Budapesti Általános Kereskedelmi R-T.
Budapest, VI., Szerecsen-utca 65. sz.

Szállít: Teljes malomberendezéseket, nyersolaj-benzin-, gáz-, szivógáz-motorokat és lokomobilokat; összes gazdasági gépeket, cseplőket, kazalozó és vetőgépeket olcsó és kedvező fizetési feltételek mellett. **Mérnök látogatás díjtalan.**

Sajnos, de való,

hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, akinek vére és testi nedvei meg vannak fertőzve és aki fiatalkori könnyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Ezen szörnyű állapoton csak úgy lehet gyökeresen segíteni, ha az illetők olyan lelkiismeretes, nagy tapasztalatu specialista orvoshoz fordulnak, aki jó tanácsokat tud adni a nemi életre vonatkozólag és az esetleg már meglevő bajokon is tud segíteni, akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezése is.

Ilyen magasztos hivatásu dr. Palócz v. kórházi orvos, egészség-tanár országos hírű intézete (Budapest, IV., Múzeum-körút 13.), ahol a legnagyobb titoktartás mellett a mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül alaposan és gyorsan kigyógyítják már sok év óta még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujókóros sebeket, hűgycső-, hólyag-, ideg- és hátgerinczbajokat, az önfertőzés és szifilis utóbajait, maömlést, elgyengült férfitört (impotentiát), kezdődő elmozavart, aranyeret, sörveket, vérbajokat, bőrbetegségeket és a női nemi szervek minden betegségeit. Nők részére külön váróterem és külön kijárat van. Ha valaki bármilyen óknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szívesen adnak levelekre kimerítő felvilágosítást afelől, hogy otthon mi módon gyógyítható ki gyökeresen a bajából (a levélben csak válaszlevelet kell mellékelni). A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet a szükséges speciális gyógyszerekről is gondoskodik. Rendelés naponta d. e. 10-12-ig d. u. 3-5 óráig, (vasárnap déli 12-ig.) **„EHRlich 606“** kúrát is végeznek. Czim: **Dr. Palócz**, specialista-orvos, Budapest, IV. kerület, Múzeum-körút 13.

Titkos betegségek

hűgycsőfolyás, hűgycsőszűkületek, altesti sebek, bujakor (syphilis), az önfertőzés következtében fellépő éjjeli magömlések és idegbántalmak, elgyengült férfitört (impotencia), makkos bőrbetegségek, bármely női nemi bajok, méhbajok, fehérfolyás stb. **alapos, gyors és gyökeres kigyógyítására** legjobban ajánljuk bevált lelkiismeretes és nagy gyakorlaton alapuló gyógymód-jánál fogva

DR. GARAI,

hírneves szakorvos rendelő intézetét,
Budapest, Andrássy-ut 28. szám.

Rendelés hétköznap: 10-től 4 óráig és este 7-8. Vasár- és ünneppnap délután 2-ig. Felütés nélkül eredményes gyógyítás levélileg is.

Kívánatra gyógyszeréről is gondoskodik. „Ehrlich 606.“ javított Joha öltások.

**„Nyugat“
ujdonsága:**

Elek Artur:
Alarcos menet. Tizenhat elbeszélés. K 3.60

Kapható minden könyvkereskedésben.

SPECIALISTA

Dr. KAJDACSÝ

Gyógyít biztos sikerrel kórházunkban szerzett tapasztalatok alapján: vér-, hűr-, idegbaj és gyengeségi állapotok és mindentelc női bajokat

Budapest, VIII., József-körút 2.
RENDEL: 10-4-ig. ESTE: 7-8 óráig.

A vérhaj vagyotomazó Wassermann tanár módszerével.

Gyógyítás „EHRlich 606“ szerével.

Levél útján is biztos gyógyulást találunk azok kik személyesen meg nem jelenhetnek, vagy távol a fővárostól laknak. Gyógyszerek utastással kívánatra küldetnek.

GUMMI

halhólyag

valódi francia és angol gyártmány. tucatonta 2., 4, 6., 8., 10., 12., és 14. K. 3 tucatnál 20% engedmény.

Mintagyűjtemény
12 darab különböző finom óvszer 4 K.

NAKIRA
törv. védett valódi indiai paragummi férfi-különlegesség tucatja 12.- kor, 3 tucatnál 20% engedmény.

Uterus-Spray női különlegesség 14.- korona. Pass. Oclisiv, orvosi rendelésre 5-10 vasállványon 10. koronánál ..... koro a

Irrigator 3.- korona és feljebb.

Részletes, ábrás árjegyzéket ingyen, bérmentve és titoktartással küld a

Magyar Orvosi Műszertár,
Budapest, VII., kar., Rákóczi-ut 32.
(A Rókus-kórházzal szemben.)

EVŐESZKÖZÖK

ezüstből és alpacca ezüstből,

DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK

a legelőnyösebben

POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTELEPÉN

Budapest, VI., Teréz-körút 5. szám, I. emelet.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

**DIVATÉRTESITŐNK
már megjelent!**

Tartalma ezuttal szonzáció számba megy, mert ugy az aljak, mint a **kosztümök** és **felöltök** mindegyike elsőrangú sláger! Minden jól öltözni óhajtó és minden praktikus hölgynek érdeke, hogy

**NE VEGYEN ÉS
NE RENDELJEN**

sehol addig, míg a divat ezen valódi útmutatóját át nem tanulmányozta. Tessék az „EGYETÉRTÉS“-re hivatkozva, annak megküldését ingyen és bérmentve kérni.

„IMPERATOR“ 7 KORONA

„IMPERATOR“ 7 KORONA

„IMPERATOR“ név alatt ez idényre egy kítűnő jó fagonu aljat hozunk, mely elegáns és tetszetős és minden alaknak jól áll.

Szépen mintázott divatkelemből barna, drapp és szürke színben, prima kiállításban ... **7 kor.**

Legújabb divatu tisztá gyapju pepita kamgarn szövötből ... **12 kor.**

Angol gyapjuszövötből szürke, divatbarna és oliv színekben, továbbá seviottból fekete és sötétkéken ... **11 kpr.**

Mértékül kérjük a következőket előírni: Schluss és csipő-bőség, alj hossza elől, oldalt és hátul. Az expodiálás utánvét mellett történik.

„ZUR SCHOSSENFABRIK“

BÉCS, VI., Mariahilferstr. 51.

Magyar levelezés! Magyar levelezés!

ÖNK
ent!

ert egy az
mindgyike
és minden

ÉS
JEN

óját át nem
re hivat-
ntve kéni.

„IMPERATOR” 7 KORONA

kitűnő jó
ins és tet-

7 kor.

12 kor.

11 kor.

hluss és

Az expo-

IK

r. 51.

lezés

**Az új tavaszi és nyári
ÁRJEGYZÉKEM
megjelent!**

NEUMANN M.
os. és kir. udv. és kam. szállító
**férfi-, fiu- és leányka
RUHATELEPE**

Budapest, IV, Múzeum-körút 3.

FIÓKOK: Arad, Belgrád, Brassó,
Dobren, Fiume, Kassa, Kolozsvár,
Lár, Miskolc, Nagyvárád, Pécs,
Pozsony, Sofia, Szeged, Temesvár,
Zágráb.

Kívánatra ingyen és bérmentve

**XXX-ik magyar királyi
jótékonycélu államsorsjáték.**

Ezen pénz-sorsjáték remélhető tisztá védelme közhasznú és jótékony célokra fog fordíthatni. Ezen sorsjátéknak összesen 14885 nyereménye van, melyeknek összes értéke 475000 koronára rug készpénzben.

Főnyeremény 200.000 kor. készpénzben.

Továbbá:

1 főnyer. --- 30 000 K készp.	20 nyer. á 200 K	4.000 K készp.
1 " --- 20.000 K	40 " á 150 K	6.000 K
1 " --- 10.000 K	100 " á 100 K	10.000 K
1 " --- 5.000 K	200 " á 50 K	10.000 K
5 nyer. á 1000 K	2500 " á 20 K	50.000 K
5 " á 500 K	12000 " á 10 K	120.000 K
10 " á 250 K		

14885 nyer. összesen 475.000 K készp.

Huzás visszavonhatatlanul 1913. évi május hó 15-én.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek az összeg előzetes beküldése mellett a magy. kir. lottójövedéki igazgatóságtól Budapesten (Vámpalota) portómentesen küldetnek, ezenkívül kaphatók valamennyi posta-, adó-, vám- és sóhivatálnál, az összes vasuti állomásokon s a legtöbb dohánytözsében és váltó-üzletben. Játéktervet ingyen és bérmentve küld.

A magy. kir. Lottójövedéki Igazgatóság.

Szenzációs modern háztartási gépek.

Porszívó-gépek kézi és villamos hajtásra.
Parkettakefélő-gépek kézi és villamos hajtásra.

Elsőrangú teljesítmény. Kapható :: kenyelmes lefizetésre is. ::

ELEK ÉS TÁRSA R.-T.
Budapest, V., Bálvány-utca 18.

Budapesten bemutás ingyen, minden kötelezettség nélkül. Vidékre háztartási gépek árjegyzéke ingyen és bérmentve. Vételkötelezettség nélkül nyolc napi próbára is szállítunk.

HIRSCHE és FRANK
Budapest-salgótarjáni gépgyár és vasöntő részv.-társulat.
Budapest VI., Aréna-ut 130. sz.

Külön osztály:
téglyagári gépek.
Gyárt:

Falitégla és esorópsajtókat, téglyagári- és agyagmagmunkáló-gépeket, legújabb és lefejében bevált szerkezetekben.

Elvállalja anyagvizsgálatok kivitelét és teljes téglyagári telepek létesítését.

Tervek és költségvetések díjtalanul. **ELSŐRANGU REFERENCIÁK.**

Az új Berson gummisarkot

Senki sem nélkülözheti!!
Tartós — ruganyos — elegáns!
Bersonművek, Budapest, VII.

Arc-szűrőket

eltávolít, már egyszeri használatra, teljesen nyomtalanul és gyökereztül egy ártalmatlan és orvosilag is ajánlott szer. Ára K 3.60.
F. MARCALOUS, Prag-Smichow Nr. 580.

A "NYUGAT" KÖLTŐI

BABITS MIHÁLY: Herceg, hátha megjön a tél is Versek. Ára 3 korona.	HELTAI JENŐ Versei. Ára 3 K 50 f.
BALÁZS BÉLA: A vándor énekel Versek. Ára 2 korona.	KEMÉNY SIMON: Lamentációk. Versek. Ára 2 korona.
GELLÉRT OSZKÁR: A Deltánál. Versek. Ára 2 K 50 f.	LESZNAI ANNA: Hazajáró versek. Ára 2 korona.
GELLÉRT OSZKÁR: Ofélia térdein Versek. Ára 2 korona.	LÁNYI SAROLTA: Ajándék. Versek. Ára 2 K 50 f.
GELLÉRT OSZKÁR: Rubens asszonya Új himnuszok a szerelmhez. Versek. Ára 2 korona.	SZÉP ERNŐ: Énekeskönyv Versek. Ára 2 korona.
	UJABB MAGYAR KÖLTŐK: Lyrái anthológia Összeválogatta Elek Artur. Ára kötve 3 korona.

KIADJA A "NYUGAT" IRODALMI ÉS NYOMDAI RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG. KAPHATÓK MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSBEN.

„A köztudatba ment át”, csakis KALLAI LAJOS motorgyára

Budapest, VI., Gyár-utca 28.

szállítja teljes jótállás mellett a leghírnevesebb motorcsépiő-készleteket.

Selát érdeklőben kérjen minden gazda dísz-főlapot, melyet ingyen és bérmentve küld a gyári

Fontos figyelmeztetés! Kallai Lajos hírneves motorgyára nem tévesztendő össze más Kallai nevű cégekkel.

A hirdetési rovásban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

A hirdetési rovásban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Egyedül álló

korosztályú érvényes, karcsu, magas terméű, szőke, szőkekoronával, gyorsan férjhez menni óhajt. Komoly jelentkezők, kiknél gyors házasság ellen akadály nincsen, azonnal választ kapnak. Leveleket „Fidesz 32480” alatt Swarz József hirdetési irodájára, Budapest, Andrassy-ut 7. továbbít.

Férjet keresnek:

gazdag délamerikai fiatal özvegy, 24 éves orosz ca. 50.000 rubel vagyonnal, néhány bécsi és magyar hölgy 50-200.000 korona vagyonnal, 22 éves német árvalány 400.000 márká vagyonnal és még sok száz vagyonos hölgy és özvegy. Komoly szándékú uraknak (vagyon, vallás, foglalkozás mellékes) díjtalan felvilágosítást ad: Schlesinger, Berlin 18.

Házasságokat

diszkrétén, minden igénynek megfelelően közvetít **Kany János** elismert legszelvidebb házasságközvetítő irodája, Budapest, Rákóczi-ut 36., I. emelet 3. Czigénelküli levelezés

Gyorsírás

és gyorsírás. A Gyorsírás Gyorsíró Társaság szakintézménye lényegesen megújította modern higiénikus új helyiségekben (Andrassy-ut 12) tartatnak. Legalapvetőbb kiképzés gépirás-magyar- és német gyorsírásban. — Gabelsberger-Markovits rendszer. Beiratkozás naponként. Tanulási díj igen mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, „Képzés” amerikai könyvelési és nyilvántartási rendszer, öszoadó- és számológépek kezelése. Párhuzamosan eszt tanfolyamokat is tartunk. Végzett növendékeinket díjtalannal állásba juttatjuk **Glogowski és Társa**, (Remington) Budapest, VI., Andrassy-ut 12. szám.

Kitűnő likőrök

és rum készíthetők háziilag Réthy-féle kivonatokkal. Készítési utasítás és árjegyzéket bérmentve küld Réthy Béla gyógyszerész, Békéscsabán.

Parlamentari

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás különféle gépekkel és magyar-német fogalmazásoktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 korona. Kereskedelmi akadémiái rendes tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyamai nyilvánossági joggal. Alapította Markovits Iván az 1863. évben. Közérvényű egyesületi oklevelek. Tájékoztatót küld a Gabelsberger Szakiskola (Kisrőd) Hegedűs Sándor-utca 7., előbb a szemközti Liszt Ferenc-tér 10. szám alatt. A címre jól vigyázzunk! Az egyesületnek más iskolája nincs. Az „Országos” és Gabelsberger Szakiskola jelzőket megőrzés céljából utánozzák. Telefon 34-68.

Veresátonya

befőtt 5 kilós postakosár K 8.50. Felkai konzervgyár Barta József Szepesmegye.

Feltalálóknek

díjtalanul küld szabadalmi tanácsadó találmányokat minden államban értékesít Révai és Társa szabadalmi és értékesítési osztálya Budapest József-körút 21.

Szabadalmakat

külföldi értékesítésre elfogad Révai és Társa szabadalmi és értékesítési osztálya Budapest, József-körút 21.

Dughagymát

5 kilós csomaggal bárhová bérmentve 3.— koronáért szállít **Bója István**, Szeged.

MINDEN

fiatalembernek és hölgynek feltétlenül ajánlható a **Társalgás Művészete** című könyv. Szégyen az emberre, ha társaságba megy és nem tudja, mit szóljon szomszédjának vagy pláne főlebbvalójának. Mindenki szánakozva nézi az ilyen embert! **Akar ön szelímes lenni?** Akarja, hogy kellemes társalgónak tartás? Olvassa el a **Társalgás Művészete** (Ellenállhatatlanság titka) könyvet, melyből megtudja, mint viselkedjék, hogy férfit, nőt, alattvalót, főlebbvalót egyaránt meghódítson! A könyv korrekciót utmutatója lesz az élet minden helyzetében. (Olesón megszerzhető.) Áttekinthető kivonatot (tartalomjegyzéket) **ingyen**, diszkrétén küld a „**Üsdös Könyvtár**” kiadóhivatala, Budapest, Rákóczi-ut-36.

MIKSZÁTH KÁLMÁN

utolsó könyve:

Tövískes látogatóban

Elbeszélések

(Az író könyvalakban még meg nem jelent, utolsó elbeszélései és regénytervéke.)

Ára fűzve 5 korona, vászonkötésben 7 kor.

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságánál Budapest, Andrassy-ut 21, valamint minden könyvkereskedésben.

A magyar memoár-irodalom értékesége I

ZICHY GÉZA GRÓF EMLÉKEIM

Első kötet

Ára 6 korona

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, Andrassy-ut 21, minden könyvkereskedésben.

Tokaji

szamorodni 1906. évi 5 liter 11 korona. Tokaji édes aszúbor 5 félliteres üveg 12 korona, bérmentve Grittner Lajosnál, Tokajban.

Haj fiatalkori

szin visszanyerését és hullás óvatát tanítom 4 K 45 fillér beiktatásával. **Ráncól óvó rózsas-arcok** 90 fill. Minden rendelés árához 45 fillér beiktatásával portmentesen szállíthatók. Relháné Nagy-káta. Pestmegye.

Gyümölcsfa,

díszfa és rózsaszőlőgyökkel ingyen szolgál Weber faiskolája, Békésmegye, ren, (Budapest mellett).

Sonkapác

szepességi, 1 adag 1 sonkára K —,50, 12 adag K 5.— Felkai Konzervgyár, Barta József, Szepesmegye.

Találmányokat

tömegi értéket megvétele külföldnek állandóan keres **Révai és Társa** szabadalmi és értékesítési osztálya, Budapest, József-körút 21.

Fajharonfiak és ezek tojásai.

Chochin-China, Brahma, Langshan, fehér és sárga Orpington, Plymouth-Rocks, vörös Rhode-Island, Houdan, törpe; ára törzsenként (1 kakas és 2 tyúk) 50 korona; 1 tojás 50 fill. Peking, Aylesburg és pézsmakacsák, törzsenként 45—60 korona, 1 tojás 100—150 fillér. Bronz és virginiai hófehér pulykák törzsenként 60 kor.; 1 tojás 150 fillér. Orjási emendi ludak törzsenként 75 kor.; 1 tojás 2 kor. Vadászfacanak (angol zöldhútu) törzsenként 35 kor.; 1 tojás 1 korona. Továbbá igen nagy készlet **tüvelvélők** és pedig luc, erdei, fekete, vörös, tőmjén, fenyő stb. 1 db. 30—300 cm. m. 25-300 fill. Sövénynek alkalmas **akác és gladiola** (krisztusztovis) csemétek 1—4 éves magoncok minőség szerint 1000 drb. K 12—55. Akác és löly szubánok 250—400 cm. magas 1000 drb. K 65—100, gyümölcsfák, díszfák, díszbokrok, rózsák, stb. Képes árjegyzéket kívánatra ingyen küld: **Graf BATHY-NEZI ZSIGMOND** uradalmi intézője **OSZDLAK**, u. p. Ferenclaki, (Vasmege).

Szingzag természetleírások!

Makay Béla Hegyen-Völgyön

Természeti és vadászképek Szerző ezen újabb könyve mellett sorakozik az előbbiek. Helyet, költői lendület van minden leírásban, rajongó szeretet a szabadság; a természet iránt.

Ára 6 korona.

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, Andrassy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

Juniperus

(nemes borovicska) 4 1/2 literes postatarfaly bérmentve K 12.20. Felkai Konzervgyár Barta József Szepesmegye.

Régi jó üzlet

vegyszerkeskedés **Budapest** környékén teljesen berendezve olesón bérbe adó, esetleg olesó áron eladó házzal együtt. Bévobbet a tulajdonosnál Nagy Ödönél Váci-ut 34. I. 4.

Több métermázsza

saját termésű akácmez eladó 5 kilós postacsomagokban kor. 9.50. Nikola Mihály, áll. tanító, Pésczak.

Diszkerkedvelők

kérjenek árjegyzéket az első magyar díszfenyő faiskolától. — Tulajdonosa: Copony Ede Körmondán. 120 fajta tüvelvélők, lombfák, sorfák, díszszerjék kaphatók.

Örökre

irtója tyukszemnek, minden borbajnak, fagyásnak, viszketegnek 80 fill. Fogfájást rögtön szüntető 1 kor. Relháné, Nagykáta, Pestmegye.

B.-almádi

remek kilató helyén 6 szobás urasági nyaraló eladó. **Csöke Kálmán Enying.**

12 kor. helyett csak

5 kor.

17.000 pár ábraserinti finom fűzős, gombos és csúszó bőrcipők erős talppal melyek Törökországban voltak szánva és háború következtében visszamaradtak. E készleten mellobb tal kell adnom és azért adom a cipőket készített áron, amit csak 6 K., legjobb minőségű 6 és 7 K.-ért parját, hozzávaló gummiszrok 50 fill. Kapható minden országban hölgyek és urak részére. Széküldés utánvét mellett. Gyermekcipők 3—4 korona. **Weisz** cipőkovácsok árúháza, Nagysalló, Barsmegye.

Rekedtség

biztos és kellemes orvos-sága a Réthy-féle cukorka, 60 fillérért mindenütt kapható.

MAKAY BÉLA új könyve:

A LÁP VIRÁGA és egyéb írások

Ebben az új könyvében is megmarad a természet bájos világában, amelyet nálánál senki sem ismer és nem érez át jobban, de már nem csupán természeti leírásokat és vadászképeket ad, hanem történeteket is kerelt ki.

Ára 4 korona.

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságánál Budapest, Andrassy-ut 21, valamint minden könyvkereskedésben.

BUTOR

30% megtakarítás! Régi Butorszalon

Budapest, Ferenciek-tere 3. félcemelet. Vétel és eladása **használt és új** polgári, urasági lakberendezéseknél, mahagoni és palisander bútorok, uri szobák, angol búrgarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, kofeti szőnyegek, csillárok. **Telefon 82—13. 28598**

Ajtók, Ablakok

vasrudonyok, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál

BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon: 62—89. Alapított 1886-ban.

ADORJÁN ANDOR

könyve:

SORSOK ÉS PÁLYÁK

Irodalmi arcképek

Ára 3 kor.

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nál Budapest, Andrassy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

OLÁH GÁBOR: KORUNK HÖSE

Verses regény.

Ára 3 korona.

Kiadja a

FRANKLIN-TÁRSULAT.

Kapható: **Lampel R.** könyvkereskedésben

(Wodianer F. és Fiai r.-t.) Budapest, VI., Andrassy-ut 21

és minden könyvkereskedésben.

Zálogcédulákat

veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kivállok és teljes értékét kifizetem.

Singer Jakab ékszerkereskedő

BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán.

AZ EN ÚJSÁGOM

előfizetési ára: Negyedévre . 2.50 K Félévre . . . . 5.— K Egész évre . 10.— K

SINGER és WOLFFNER Andrassy-ut 16. sz.

—+ Loványság —+

Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartly lanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép teit testidomokat nyernek. — Hölgyek remek köhöl. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jóállást. Verszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszer. Kínutóttve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országban. Dobozonként 1 iri 10 kr. Használati utasítással. — Főraktár Balázs Károly drogueria VII., Damjanich-utca 33. Telefon József 28—29.

ÚJ KÖNYV!

GYULAI PÁL KRITIKAI DOLGOZATOK 1854—1861. Ára 5 korona.

Hét nagyobb kritikai esszé van e kötetben. Gyulai Pál munkásságának az az irodalomtörténeti fontosságú része, melyet irodalmunk legfőbb kritikusa és felelmetes polemikusává küzdött fel magát.

Megrendelhető: **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságánál Budapest, Andrassy-ut 21, valamint minden könyvkereskedésben.

AZ ATHENAEUM KÖNYVTÁR

legújabb kötete: A francia forradalom igazán értékes eseményei a világ-híró iro ragyogó fantáziájának a megvilágításában.

Anatole France: Az istenek szomjazzanak

Regény. 384 old. Ára 1.50

Eddig megjelentek:

- KÓBOR TAMÁS: Komédiák. Nev. (424 old.)
- BIRO LAJOS: Glória. Novellák (348 old.)
- BALZAC: A szárnyszerű. Regény (387 old.) Fordította Barsányi K.
- ZOLA: Pascal orvos. Reg. (443 o.) Ford. Gerő A.
- DICKENS: Hét város. Reg. Ford. Ballint M. (145 o.)
- ANATOLE FRANCE: A Pinguinok szigete. Regény. Ford. Békény Gy. (320 o.)
- CSEHÓV: Az orvos felesége és más novellák. (384 oldal.)
- BÖLSCHÉ: Szerelm az első világában. (1122 oldal.) Hét kötet.
- TOLSTOJ: Hadzi-Burát. Regény. Az orosz. Elbeszélés. (274 old.)
- VOIS RICHARD: A költő és az asszony. Regény. (384 oldal.)
- TÓTH BELA: A boldogasszony dervise. (372 oldal.)
- MAUASSANT: Egy élet. Regény. (372 oldal.)
- C. F. MEYER: A barát nézője és egyéb novellák. Lányi V. ford. (384 o.)
- HELTAI JEPŐ: Hét savány esztendő és más elbeszélések. (384 o.)
- GEJERSTAM: Az őseike. Az örök rejtegy. (384 o.)

Minden kötet 1.50 K-ért. Kapható minden könyvtársznál, kúdjaa az Athenaeum irad. és nyomdai r.-társ.